MERIDIANE

GEORGES ARNAUD

SALARIUL GROAZEI

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ŞI ARTĂ

Meridiane

GEORGES ARNAUD

SALARIUL GROAZEI

În romînește de
FLORICA GEORGESCU
și
GEORGE IVAȘCU

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

Vechiului meu camarad Georges

† 1941

PREVENIRE

Apașii demodați își tatuează pe frunte cuvîntul *Fatalitas*. Însă vechiul *fatum* latin nu are nimic de-a face cu acel ghinion hidos și orb prin care lor le place să-și explice nenorocirile. Destinul știe ce face. Uneori e chiar meticulos.

Un *tropical tramp*[1] își lasă într-o zi sau alta un picior în gura unui rechin; sau se molipsește de lepră; sau, îmbrăcat în haine de scafandru, caută diamante pe fundul unui fluviu, la o adîncime de șase metri, cu un coechipier dubios la postul de siguranță. Doar nu întîmplător își aleg unii asemenea profesiuni. Sînt destui cei cărora așa ceva nu li s-ar putea întîmpla niciodată.

Destinul își alege omul din leagăn.

Fiecăruia dintre aceștia îi este, adesea, înlesnită o întîlnire cu propria lui moarte. Felurit poate fi chipul ei. Vicleană, posomorîtă și cenușie în zilele de boală și mizerie; sau tăcută

[1] Un individ care vagabondează pe la tropice. (n. trad.).

și fluidă ; sau zgomotoasă și ostentativă. Uneori, ea mai poate fi un triunghi de cer fără stele. Sau, pe malul unui rîu limpede, cum sînt cele din Europa, un microb care va roade trupul. Ori poate altceva. De pildă, subiectul acestei cărți.

Și totuși, moartea nu învinge totdeauna. Dar din clipa în care e din nou prezentă, cuvîntul *dincolo* își recapătă semnificația. Dinainte uitate și pierdute sînt toate de *dincolo;* și oameni și lucruri. In urma lor, porțile s-au închis.

Și atunci, fără legături cu lumea exterioară, fără decoruri — și chiar de există, n-au nici o importanță — tragedia se naște între om și groaza pe care, luptînd s-o alunge, o duce totuși cu el volens-nolens sau, cum spune francezul, înghițind-o, chiar dacă nu-i place... Pentru a o exprima, aventurierii au renunțat la limbajul obișnuit ; preferă blestemul și înjurăturile. Ba chiar refuză să gîndească ; sufletul — propriul lor suflet — nu-i interesează.

In lumea lor, inteligent este numai omul care știe să folosească momentul potrivit. Sensibilitatea nu-și are rostul decît la volanul unui camion. Și totuși, există un anumit lirism al căutătorilor de aur.

Una cu pămîntul, ei duc sub soarele tropical o existență virilă și trivială, în joc de umbre chinezești. Au renunțat complet la falsa frumusețe a prestigiilor de împrumut.

Asta e poetica riscului salariat.

G. A.

Nu căutaţi în cartea de faţă acea exactitate geografică ce nu-i decît o amăgire: Guatemala, de exemplu, nu există. O ştiu, pentru că am trăit acolo.

G. A.

De cinci, de zece ori sună telefonul în biroul marelui şef, instalat în barăcile de lemn ale taberei din Las Piedras. Enervaţi, îmbrîncindu-se, funcţionarii aleargă dintr-o încăpere într-alta, iar uşile mobile, montate pe arcuri, se mişcă fără încetare.

— Da... Da... Azi-noapte... Nu, încă nu m-am dus... M-au anunţat prea tîrziu. Rynner e într-o stare înspăimîntătoare, a suferit o gravă comoţie nervoasă. Natural, răspunderea lui personală e acoperită. Comisia de anchetă? Miercuri, fără îndoială. Depoziţia indienilor? Nu mai există decît unul, celălalt era mort cînd a ajuns ambulanţa. Celălalt... Natural, depoziţia lui va fi conformă celei a lui Rynner: ceea ce trebuie să fie, nimic în plus. Ce, nu există fatalitate? Bineînţeles. Da, pentru presă. Au să ne dea destulă bătaie de cap. De altfel e mai uşor pentru voi să faceţi ce trebuie... Treisprezece indieni omorîţi, gîndiţi-vă... Ne-au făcut capul calendar cu

blestematele lor comisii de securitate. Pensiile? Cît mai mici cu putință. Natural... Vă chem din nou după-amiază.

Urîtă, urîtă poveste. Intr-un fel, e mult mai bine că Rynner a fost atins și că acum e pe jumătate idiot. Îngrozitor pentru el, deci și pentru companie, ar fi fost dacă rămînea teafăr.

— Întreabă la telefon de la Toronto, despre mister Rynner, șefule. Ce să răspund?

— Cine e?

— Maică-sa.

— Spune-i pe scurt despre accident și comunică-i buletinul spitalului... Ce ne pisează? Doar nu sîntem institut pentru consolarea bătrînilor, sîntem *Crude and Oil limited*. Să-ți lase numărul; dacă moare o vom chema.

Secretarului nu-i plăcea să ia inițiative. O relatare scurtă e ușor de făcut. Doar totul era foarte recent; se întîmplase abia în ajun.

In noaptea aceea, ca în toate nopțile, de mai bine de trei luni încoace...

In noaptea aceea, în mijlocul cîmpului petrolifer de la Zulaco, întunericul era jalonat de siluete elegante: sondele, turlele de foraj, iluminate cu ghirlande de becuri electrice...

Echipa de la șaisprezece e la lucru. Un Diesel alimentează instalația cu lumină, energie elec-

trică și aer comprimat. De-a lungul grinzilor, la o înălțime de cincisprezece metri, ca niște puncte luminoase, sînt agățate cîteva reflectoare. Cînd tensiunea Dieselului scade, lumina se micșorează. În mijloc, vertical, învîrtindu-se fără încetare ca un șurub, un tub de sondaj se înfundă încet, încet, în noroiul gras al puțului, pe care-l alimentează cu apă două camioane-cisterne. Cincisprezece metri de foraj se efectuează în douăzeci de minute, cu o sută de învîrtituri pe minut. Cu căști de aluminiu pe cap, cu trunchiul gol lucind de sudoare, într-un continuu du-te-vino, niște metiși hrănesc monstrul cu apă, cu țiței. De fiecare dată cînd o lungime de tub este complet înfiptă în pămînt, mecanicul debraiază. Instalațiile companiei *Crude* de la schela șaisprezece sînt învechite. Cei cincisprezece oameni ai echipei ridică la verticală un nou element de canalizare, trăgînd cu brațele de macarale. Tija lungă, înaltă cît sonda, se ridică flexibilă, clătinîndu-se. Un fel de acrobat înarmat cu un capăt de frînghie și o cheie specială cu mare deschidere, agață tija din zbor, se încovoaie pe călcîie și aduce tubul la deschiderea filamentată care abia se arată deasupra pămîntului. Ajutorul lui menține tubul în această poziție, în timp ce omul cu cheia se avîntă pe șarpantă și desprinde cîrligele macaralei de prada lor de oțel. Cei care, de jos, trăgeau de funii, se îndepărtează cu mare prudență. Sus, indianul rămîne să se lupte

singur cu metalul alunecos al tubului. Strîngîndu-l la piept cu amîndouă brațele, îl deplasează printr-un efort al întregului său trup. Funia cu care e legat de scheletul sondei îi taie coastele, diafragma, mijlocul. O singură mișcare greșită și poate fi sfărîmat între schelă și tija de fier a sondei. Incă o sforțare. Tubul e adus la locul lui. Mecanicul trage maneta care comandă dispozitivul de încleștare. Un scrîșnet. Prins în maxilarele macaralei, tubul de foraj începe de îndată să se înșurubeze deasupra celor deja fixate. La rîndul lui, intră în pămînt, cu șaizeci, optzeci, o sută de învîrtituri pe minut, în timp ce indianul care l-a fixat se desprinde de el și coboară. Și totul, fără să se piardă un minut; există o primă de rapiditate calculată după numărul de tuburi pe care echipa izbutește să le așeze în timpul celor zece ore de lucru.

Sudoarea, uneori sîngele acestor oameni sînt necesare mersului mașinii. Toată noaptea să-ți fie cald, să-ți fie somn și să aștepți zorile.

Din douăzeci în douăzeci de minute, de cîte ori se racordează vreun tub, inginerul-șef al șantierului ia o probă de noroi. O examinează la lumina unui reflector, îi apreciază consistența și densitatea. La nevoie, o analizează cu ajutorul cîtorva instrumente improvizate, așezate pe masa mecanicului. Cea mai mică greșeală poate primejdui rezultatul muncii. Dacă străpungerea se face în teren prea uscat, tubul de foraj se poate

încălzi riscînd să se fărîmiţeze în aşchii ascuţite de oţel. Bucăţile aruncate în aer, datorită tensiunii metalului şi rotaţiei motorului, pot ucide oameni și chiar răsturna sonda. Dacă, dimpotrivă, noroiul este prea lichid, și dacă înainte de a atinge zăcămîntul, sonda trece printr-o „pungă“, o aglomerare de gaz incendiar se va ridica la suprafață, într-un gîlgîit gigantic, amenințînd să trîntească jos turla și pe urmă să ia foc de la cea mai mică scînteie, de la bujiile compresorului, de la o fărîmă de metal incandescent smulsă prin frecare, de la orice. Atunci...

Rynner, şeful şantierului, e neliniştit. Ceva nu merge cum trebuie în seara asta. În două rînduri, s-au format bășici de gaze în orificiul de perforație. N-a îndrăznit să se apropie cu o flacără puternică. Gazele emanau parcă un miros de petrol. Dar alizeul care mătură cîmpia, tîrăște după el mirosul dulceag al păcurii. Greu, deci, de făcut deosebirea...

Nu departe, rafinăria din Anaco, cea mai puternică din lume, profilează deasupra cîmpiei o torţă care arămeşte întunericul. Rynner ar vrea să vadă sosit o dată cel de al doilea camion-cisternă ; e destul timp de cînd a plecat să aducă apă de la rezervorul din vecinătate. Cel care alimentează sonda este aproape gol. Rynner nu se hotărăşte să întrerupă lucrul. Din prima de ran-

dament, el e cel care ia partea leului. Se urcă în pick-up-ul[1] său şi pleacă în căutarea camionului.

Cîmpia pare cu desăvîrşire netedă, din cauza orizontului care, pretutindeni, de jur împrejur, o cuprinde la o înălţime egală. În realitate, e foarte vălurită. De îndată ce ieşi din raza luminilor schelei, nu-ţi poţi găsi drumul decît cu mare greutate. Prea intens şi împrăştiat totodată, cu reflexe care nu se proiectează decît pe cer, focul din Anaco constituie un prost reper. Nu-ţi rămîn decît urmele. Dar chiar la încrucişarea a două drumuri, urmele roţilor se despart brusc. Rynner îşi opreşte maşina, coboară şi, la lumina farurilor, încearcă să se orienteze. Greu: amîndouă camionele care fac de serviciu la apă sînt de acelaşi tip, cu cauciucuri la fel. Cele două şiruri de urme par tot atît de proaspete.

— Pe unde-o fi luat-o, mama lui de imbecil? Drumul cel bun e la stînga?

Inginerul apucă pe drumul din stînga şi merge un timp care i se pare teribil de lung: e noapte şi e cuprins de nelinişte. Ajunge la rezervorul de apă. Camionul-cisternă ar trebui să fie aici. În picioare, alături de camionetă, încearcă să străpungă noaptea cu săgeata luminoasă a farului mobil. Nu vede nimic, nici măcar pompa, şi totuşi aude gîfîitul motorului. Înjură printre dinţi.

[1] Camionetă cu platformă, putînd să transporte circa 750 kg (n. trad.).

E şi mai cald. Totuşi, la adierea alizeului, cămaşa udă îi îngheaţă spinarea. Şi doar alizeul e un vînt călduţ... Îşi aprinde o ţigară şi se uită la ceas. Apa trebuie să ajungă la sondă în mai puţin de douăzeci de minute.

Din nou în maşină, Rynner îi dă drumul şi porneşte în căutare, oprindu-se uneori ca să asculte. Zgomotul pompei continuă să ajungă pînă la el. Acum drumul urmează cursul rîului; terenul e prost, roţile patinează. La un moment dat, se înţepeneşte. O movilă de nisip întărit zgîrie fundul radiatorului, sub botul maşinii. Motorul s-a oprit. Roţile din spate se înfundă pînă la jumătatea osiei. Noroc că are lopată, o lopată mare şi puternică, legată cu nişte curele de portiera stîngă. Dă la o parte mai întîi obstacolul din faţă. După aceea, sub fiecare din cele patru roţi sapă un fel de plan înclinat, al cărui fund îl umple cu iarbă uscată, pe care a smuls-o de prin jur. Neobişnuit cu asemenea treabă, o face prea repede, cu stîngăcie, transpiră din ce în ce mai mult. Şi treaba nu merge de loc. Cînd porneşte din nou la drum, constată că au trecut zece minute. O sută de metri mai departe, camionul îi apare drept în faţă; se opreşte. Rynner sare pe scară şi-şi vîră capul în interiorul cabinei:

— Repede, repede, nu mai este aproape nici un pic de apă acolo...

Şoferul dă din cap şi porneşte fără să răspundă. Şi lui îi curge sudoarea de-a lungul tîmplelor.

— De ce-o fi oare aşa de cald în seara asta? îşi spune inginerul.

Şi-a reluat locul la volan. Inaintea lui, camionul merge prea repede ca să-l poată urmări, pentru că, fiind mai greu, nu patinează. In plus, un nor de praf îl orbeşte pe Rymner şi-i usucă gîtlejul. Se opreşte ca să-i lase celuilalt răgazul să ia distanţă. Mai liniştit, acum, îşi scoate din buzunar o altă ţigară, o aprinde şi trage prelung din ea. Contactul este întrerupt. Maşinal, pipăie de-a lungul tabloului, găseşte un buton, îl răsuceşte la dreapta şi la stînga. Radioul bîzîie un moment. E postul din Las Piedras, care emite pe o rază de trei sute de mile, începînd de la faleza care se ridică deasupra portului.

— A! A! A! strigă un cîntăreţ negru, care, cu trei săptămîni înainte, era marea atracţie a clubului *Crude*.

„A! A! A! Rîsul nu pot să-mi opresc
Cînd privesc
Din ce-i făcută neagra-mi viaţă.
A! A! A!"

Brusc, radioul se opreşte. Murdara, greoaia, blestemata tăcere a cîmpiei cuprinde întreaga noapte. Rymner apasă pe pedala de pornire o dată, de două ori. Nimic. Nu e curent. Acul ampermetrului, luminat cu vîrful ţigării, nu mişcă

de loc. Yankeul se simte străin, dezrădăcinat în acest pustiu. Tot ce-l înconjoară i se pare potrivnic, duşmănos, şi-l cuprinde frica.

Iese din maşină, desface capota din partea defectată ; găseşte, în sfîrşit, bateria ; îşi aprinde lanterna pentru a controla cablurile şi contactele. Totul pare a fi normal, totuşi. Face contact direct între bornele dinamului şi ale starterului, zgîrie metalul. Nimic. Nici o scînteie.

Începe să se enerveze rău de tot, uitînd complet că este inginer cu diplomă şi cu experienţă şi că pentru el, motoarele Ford şi aparatura lor electrică sînt jucării : *„Focken job !"* [1]

Ah ! să te poţi întoarce acasă, să fii iarăşi şcolar în zilele în care nu se învaţă, să faci mutre! Înfuriat, cu gesturi de o violenţă absurdă şi prost venită, caută locul unde s-a întrerupt contactul. Au trecut peste douăzeci de minute. Era totuşi simplu : cablul se rupsese înăuntrul izolatorului de cauciuc. Şi natural, n-avea nici o rezervă în ladă.

Inchide portiera lovind-o cu piciorul, rămîne imobil o clipă, apoi, aplecîndu-se prin fereastra deschisă, îşi ia de pe scaun, de lîngă locul său, ţigările şi chibriturile. Fascicolul de lumină răspîndit de lampa ce şi-o atîrnă la centură se legăna în faţa lui. Se afundă în noapte.

---

[1] Blestemată afacere ! (n. trad.).

Șapte kilometri de parcurs prin nisip. Ei ! dar al doilea camion o să vină curînd să ia și el apă. Ceea ce-l otrăvește, e că trebuie să se uite mereu unde calcă și să bage de seamă să nu se rătăcească. Altfel, plimbarea asta nocturnă n-ar fi chiar așa de neplăcută. Respiră din plin, cu obrazul în vînt. În fiece clipă cerul e brăzdat de stele căzătoare. S-ar încurca dacă s-ar apuca să-și pună-n gînd o dorință de cîte ori cade o stea. Înaintează, înaintează, consultîndu-și ceasul ca să aprecieze distanța parcursă, și se miră că nu vede nici luminile sondei, nici farurile celui de al doilea camion. Temeri și scrupule i se strecoară în suflet. Indigenii sînt singuri pe șantier. Contramaistrul a primit instrucțiuni precise, dar cine știe, dacă ăia fac vreo boacănă la reglarea debitului. E adevărat că tipul are o mare rutină a forajului. Totuși, nu e lucru prudent.

Reflexele flăcării de la Anaco luminează zarea, dar nu e o lumină liniștitoare. Sonda e înfiptă într-o scobitură și n-o poți vedea decît dacă ai dat cu nasul de ea.

Americanul se oprește. Își dă seama că urmele din fața lui au dispărut. De altfel nici îndărăt nu se vede nimic : un om nu-i atît de greu încît să lase urme pe această crustă de nisip întărit. A zgîit ochii la cer, și iată că s-a rătăcit ca un prost. Se așază o clipă și se gîndește. O lucire monstruoasă îi dezvăluie brusc că nu era

chiar atît de departe de ţinta lui : sonda a sărit în aer.

Lumina se face mai mică, dar nu dispare. Deasupra capului său şuieră aşchii de fier, amintindu-i războiul. Înnebunit de ceea ce s-a întîmplat — şi i se pare că din vina lui — Rynner o ia la fugă. Numai întîmplarea face ca ţinta să fie drept înainte ; groaza care l-a cuprins e mai tare decît dorinţa, decît spaima de a vedea. Aleargă ; ceva îl loveşte în piept ; se împiedică în nisip, se avîntă de două ori şi cade. Respiraţia i se taie. Silit să răsufle un pic, se culcă pe burtă şi, cu toată puterea, încearcă, inconştient, să se facă una cu pămîntul, ca în timpul unui bombardament.

Vechile obiceiuri sînt întotdeauna bune. Işi recapătă puterile şi pleacă mai departe. Trei kilometri îl despart de locul unde s-a întîmplat dezastrul. Îi trebuie aproape o oră ca să-i parcurgă. O dată ajuns, cel care priveşte cu spaimă ţîşniturile de flăcări răsucind carcasa sondei nu mai este băiatul înalt, surîzător şi puţin bleg, pe care-l cunosc toţi amicii de la *Crude*. E un om cu faţa însîngerată şi plină de noroi, care şi-a sucit gleznele şi căruia i-a ieşit sufletul alergînd în întuneric, un om care scuipă sînge ; şi nu ştie dacă îi vine din gură sau dacă nu cumva o schijă...

Focul îşi face de cap. La sute de metri în spre vest, alizeul poartă un snop de flăcări, care

usucă și crapă pămîntul. Vîntul suflă cu putere, dar mai puternic decît el e mugetul coloanei de foc, ce se ridică la cer tîrînd cu ea resturi de fierărie. Sonda s-a frînt în două, s-a răsturnat, sfărîmînd sub corpul ei incandescent compresorul și caprele pe care muncitorii își puneau gamelele și hainele cînd soseau la lucru. Apoi flăcările au răsucit scheletul turlei și acum îl ridică în sus. Sonda pare că ar vrea să-și reia locul și lucrul. Ceva mai departe, focul s-a încins în jurul camioanelor ale căror cisterne au făcut explozie. Cinci tone de apă împrăștiate peste incendiul de petrol și ulei n-au făcut decît să-l ațîțe și mai tare. Două jerbe de flăcări care, pe lîngă astea, par o nimica toată, întregesc spectacolul dezastrului.

La adăpost de cataclism, stînd în bătaia vîntului, doi indieni vîrîți unul într-altul, ținîndu-se de umeri, privesc focul urlînd cuvinte de neînțeles, cuvinte care în dialectul guaharibo înseamnă moarte și groază. Americanul n-are nevoie să le cunoască limba ca să-i înțeleagă. Paisprezece dintre camarazii lor au fost mistuiți de foc. Simt că înnebunesc. Și el de asemenea.

Nici nu poate fi vorba să te apropii de craterul din care țîșnește coloana de foc, cu contururi precise, cilindrice. Rynner se gîndește cu groază că în fața Comisiei de anchetă, cei doi oameni îi vor denunța absența. Paisprezece au murit.

Din ce în ce mai mult, noaptea asta îi amintește războiul. Ar fi atît de ușor să-i ucidă pe aceștia doi și să rămînă singur ca să poată explica lucrurile așa cum crede el. Din scrupul sau din slăbiciune de caracter, Rynner nu se poate hotărî. De altfel, ceva începe să nu funcționeze prea bine în capul lui.

Se apropie și se uită la fețele lor. Amîndoi au arsuri adînci de care par a nu-și da seama. Sprîncenele, părul sînt arse pînă la rădăcină. Nu plîng, probabil pentru că nu știu s-o facă. Rynner încearcă să le vorbească.

— *¿Que fue?* Ce s-a întîmplat?

Tăcerea lor îi arată că nu-l înțeleg. Nu se gîndesc la nimic, se află la jumătatea drumului între moartea tovarășilor lor și propria lor viață.

Șase ore mai tîrziu, din stînga, de la orizont, o sirenă sună încăpățînată, grăbită. Șeful sondei 19 a auzit zgomotul exploziei, a văzut focul și a telefonat taberei din Las Piedras. Sosește ambulanța companiei. Infirmierii coboară, urmați de o întreagă echipă de salvare, șapte oameni avînd căști pe cap și haine de azbest. Îl găsiră pe inginerul Rynner, de la *Crude*, șeful schelei 16, îngenuncheat în nisip, între cadavrul unui indian și un indian pe moarte. *„My goodness, my goodness"* [1] repeta americanul.

[1] Doamne, dumnezeule! (n. trad.).

★

Bineînțeles că toate acestea fuseseră istorisite foarte pe scurt și incomplet bătrînei doamne Rynner de către secretarul lui O'Brien. Totuși, relatarea îi luase nu mai puțin de zece minute. Cîți dolari costă un minut?

Ajunsese, în sfîrșit, la știrile pur medicale. Lucrul cel mai delicat, fără îndoială.

— Hm! Doamna Rynner? Hm! Hm! Da! Iată și buletinul spitalului... O clipă, vă rog.

Puse jos receptorul și începu să răsfoiască un teanc de hîrtii roz, citind încet:

— Dispărut, dispărut, dispărut... aceștia-s guatemalezii... arsuri generalizate de gradul trei, dublă fractură a craniului... ăsta-i celălalt indian...

Alături de el se auzea vocea bătrînei doamne din Toronto. Dar la asemenea distanță, ceea ce spunea ea, rămînea cu totul de neînțeles. Puțin îi păsa; el își continua cercetarea.

— Hm! Doamna Rynner? Iată ce spune buletinul spitalului, doamnă Rynner: congestie cerebrală consecutivă unei plăgi profunde a torsului. Șoc nervos. Stare gravă. Prognostic rezervat. Repet: stare gravă. Prognostic rezervat. Allo, mă auziți? Doamnă Rynner, vreți să-mi dați numărul dumneavoastră de telefon? In caz de deces, natural... Hm! Hm! Doamnă Rynner, mă auziți? Ei, doamnă Rynner?

Puse receptorul. Părea înciudat.

— Probabil că a închis, îi spuse dactilografei așezate în fața lui. Să-ți mai dai osteneala...

*

Ca să ajungi la sonda unde se produsese accidentul din ajun trebuia să faci zece ore de drum, cu jeep-ul sau camionul. Marele patron și consiliul său de conducere aveau fesele bătătorite de hopurile drumului. Gîndurile lor nu erau la înălțimea evenimentului ; prostata, hemoroizii îi supărau. Cîțiva zeci de kilometri mai departe, incendiul continua să-și încheie socotelile cu ceea ce mai rămăsese din schela de oțel.

Cînd cele două mașini ajunseseră, spectacolul ce li se înfățișa ochilor le tăie respirația. La o oră după plecare, începuseră să se ghideze după norul gros de fum care acoperea o bună pante a orizontului. „Nu iese fum fără foc", mormăi O'Brien, patronul, sărind din camion cu o mișcare tinerească pe care o regretă imediat : avea rinichii zdrobiți și un picior cu totul înțepenit, care se făcu moale sub el. Era cît pe ce să cadă.

Focul era mînios, spuseseră indienii. Nimicise totul. Din carcasa sondei nu mai rămăsese nimic. Cei șapte oameni îl contemplau de la o sută de metri distanță. Unii dintre ei întindeau mîna ca o pavăză între obraz și dogoarea focului. Șeful contenciosului, un găligan între treizeci

şi cinci şi patruzeci de ani, cu obrazul congestionat, îşi scoase din buzunar un carnet şi începu să ia nişte note. O'Brien, mai bărbat decît ceilalţi, mai călit faţă de cataclism şi ravagiile lui, găsea totul teribil de comic, şi nu se sfii s-o spună :

— Scîrbos e că va trebui să vă apropiaţi de el, ca să-i luaţi amprentele... Eu l-am privit destul. Mi s-a aplecat.

Mai mult ca de obicei, în ziua aceea, accentul irlandez de care nu voise să se despartă niciodată definitiv, răsuna ca o insultă suplimentară în urechile tovarăşilor săi. Şeful contenciosului se făcu şi mai roşu la faţă. Dar nu răspunse nimic ; şi, în timp ce patronul se întoarse şi se prăvăli pe scaunul din faţă al camionetei, răsfoind calm un exemplar ilustrat în culori cu aventurile lui „Superman", el se cufundă din nou în evaluarea distanţelor, pe care le nota, unele după altele, în carneţel.

Tromba de flăcări părea că-şi smulge din pămînt materia dură, densă, stranie, din care era făcută. O coloană de foc în fuziune ţîşnea la mare înălţime, fără a se risipi, înfigîndu-se în acoperişul negru al norului. Rarele scîntei care se vedeau căzînd păreau mai degrabă ţăndări decît picături. Incendiul trăia prin el însuşi, viu, adevărat. Indiferent dacă viaţa trebuia să-i fie scurtă sau lungă, el avea o sarcină precisă ;

aceea de a se ridica în înaltul cerului, de a alerga spre cer. Se grăbea.

O'Brien reveni alături de grup. Nu-l interesau considerațiile asupra trecutului. Ar fi rămas un om fără viitor dac-ar fi intrat în administrația publică, unde regula jocului este să explici lovitura, nu să acționezi sau să te bați. Or, irlandezul era mai cu seamă înzestrat pentru bătălii. Acum era furios. Incendiul îl scosese din sărite. Nu pentru că l-ar fi atins cu ceva. Stins sau nu, focul nu împiedica salariul, dublat de indemnizația pentru zona tropicală, să intre la fiecare început de lună, în buzunarul directorului general pentru Guatemala. Nu în aceasta sta problema : O'Brien era furios împotriva focului, pentru că era așa și nu altfel. Există unii oameni care nu pot să nu se lase cuprinși de o furie oarbă în fața piedicilor, a greutăților, în fața ostilității lucrurilor și a naturii ; fără ei am fi rămas încă în stadiul pietrei cioplite.

— Și nu există nici un drum care să ducă la șanțul de acces. Va trebui să săpăm în contra vîntului, cu două ramificații de siguranță către capăt.

— Trebuie să ne grăbim, spuse secretarul. Peste trei săptămîni vîntul își schimbă direcția.

O'Brien se purta rece cu el. Nu-i plăcuse modul în care băiatul se achitase de obligațiile față de mama lui Rynner. Însă auzindu-l vor-

bind astfel, îi aruncă o privire de împăcare: în sfîrşit, un cuvînt inteligent.

— Haideţi, la drum!

Se urcară în maşini. Tot timpul cît dură drumul la întoarcere, şeful contenciosului cloci unul din acele rapoarte în care va manevra astfel încît să implice capul ăsta roşu de irlandez. În vremea aceasta, O'Brien reflecta la un plan de stingere a incendiului. Îl combina, îl punea la punct. Vedea aievea înaintarea prudentă a uriaşilor îmbrăcaţi în azbest, care se vor apropia de însăşi baza coloanei de foc ca s-o sape la rădăcină, s-o doboare ca pe un arbore. Gusta dinainte tăcerea care, după imensul vacarm al muncii va sfărîma sub greutatea ei cîmpia, după ce mugetul trombei va fi fost răpus şi înăbuşit ca sub o saltea. Tot aşa se vindeca pe vremuri turbarea.

E caraghios să stingi un puţ de petrol cuprins de flăcări. E de ajuns să sufli în el ca într-un chibrit. Doar că trebuie să sufli tare. Trăiască explozivele! Dar nu oricare: ceea ce ajunge pentru a distruge, a culca la pămînt, pe o rază de nu ştiu cîte sute de metri, casele, opera omului, nu-i de ajuns pentru a doborî pe duşmanul lui, focul.

Părăsind podişul cel cu o sută de sonde, maşinile începură să coboare înspre Las Piedras. Pe ultimii douăzeci de kilometri se întindea drumul cu asfalt turnat deasupra unui pavaj tare

şi bine întreţinut. Un adevărat tobogan care ducea în jos, spre port. Traseul său sinuos îl făcea acrobatic. Un parapet din beton înalt de douăzeci de centimetri marca marginea prăpastiei. Ceva mai jos, şoseaua se încolăcea şi ajungea la mare, după ce trecea peste un fel de pod-dig care se ridica deasupra celor şapte braţe ale rîului Guayas. Dar nu se vedea nici marea, nici fluviul : întreg litoralul văii nu era decît o nesfîrşită mlaştină din care urca o perdea de ceaţă albă. La mijlocul coborîşului, regiunea era tăiată în două : sus, în urmă, se afla pustiul sud-american, nisipos, pietros, cu vegetaţia lui pitică, cenuşie, arsă. Aici soarele rămînea douăsprezece ore la zenit. La o sută de metri dedesubt, sub roţi, nu se vedea decît o ondulaţie mişcătoare, o baie de spumă. Nici un şofer, dacă ar fi fost născut chiar prin partea locului, nu s-ar fi înfundat într-acolo fără a fi cuprins de o mare nelinişte.

Diferenţa totată de nivel era de patru mii de picioare, adică aproape o mie două sute de metri. Trecerea prin nor se întindea pe vreo trei sute de metri, măsuraţi vertical, adică pe o distanţă de aproape doi kilometri. Cincisprezece la sută, era o pantă destul de frumuşică. Avea pe răbojul ei cîţiva şoferi de camion morţi încă de pe timpul cînd *Crude and Oil* îşi construia marea conductă, cea care servea încă şi

acum la drenarea petrolului de la cea mai îndepărtată sondă pînă la digul de piatră din Las Piedras. Pe vremea aceea, tractoare autopropulsate — de obicei vechi şi uzate — trăgeau în semiremorcă tuburi de patruzeci de centimetri diametru şi de treisprezece metri lungime. Fiecare bucată cîntărea aproape cinci sute de kilograme; erau agăţate între cincizeci şi şaizeci de bucăţi, morman piramidal ca un mormînt, sprijinit pe cele două roţi din spate ale tractorului şi pe cele două ale remorcii, şi dă-i drumul!... Atunci, uneori, la cel mai înalt punct al pantei, motorul începea să scîrţîie, să sughită. Întreaga maşină tresărea de două ori, apoi, nimic altceva decît alunecarea înceată a rulmenţilor, pe care motorul nu-i mai putea stăpîni. Treizeci de tone de fierărie îşi începeau prăbuşirea în prăpastie. Sări, şofer, sări!... Întreaga putere a braţelor îi trebuia ca să deschidă clanţa portierei din stînga, cea de pe partea volanului, care, blocată de propria ei greutate, se înţepenea în cadrul său de fier... Dacă flăcăul nu izbutea să deschidă în două secunde n-avea de ce să se mai ostenească: a doua zi, sau peste opt zile, echipele de recuperare urcau cu mare cazna pe asfaltul drumului două schelete, unul de os şi altul de oţel, ducîndu-le pe fiecare la cimitirul său.

Pe vremea cînd se construia conducta, munca aceasta era foarte bine plătită.

*

Nimeni nu vorbea, nici cei din Jeep, nici cei din maşina şefului. Cele două vehicule de tip militar se urmăreau îndeaproape. Trecură în foarte mare viteză podurile, încetiniră la intrarea pe pavajul desfundat de la bariera poliţiei şi accelerară din nou cînd ajunseră la rîul San Matresco, cu un nume prea lung pentru el: căci n-avea decît douăzeci de metri lăţime.

Lumina împrăştiată de norul alb supăra ochii mai mult decît soarele strălucitor al podişului. Barăci murdare şi joase, stîlcite, se scăldau în ceaţa palidă şi arzătoare: oraşul transpira vapori nesănătoşi, bulion de cultură a microbilor în stare gazoasă.

Maşinile trecură pe lîngă „Policia", o clădire lungă şi joasă ca o cutie de pantofi, făcută, pare-se, din fibro-ciment. Aici erau încartiruiţi reprezentanţii autorităţii şi închişi cei care se certaseră cu ea. Ferestrele aveau paveze asemănătoare cu reţelele de sîrmă pentru coteţe. Uşile constituiau, fără îndoială, elementul cel mai solid al edificiului.

Aşezat la intrare, pe un scaun stil Henric al II-lea, un soldat cu gulerul caracteristic armatei engleze şi pe care era pictat cu roşu numărul batalionului, al nouăsprezecelea, făcea de gardă,

înscrisă ca vigilenţă în regulament. Îşi ţinea puşca între picioare, cu baioneta la armă şi visa porcării. Zgomotul motoarelor îl trezi. Se lăsă pe spate şi strigă înspre cabană, superiorului său ierarhic :

— Ei ! Generale ! Se întorc grangurii !

— Mă... pe ei, răspunse ofiţerul.

La trei minute distanţă de centrul oraşului începea cartierul caselor părăsite. Cu cinci ani înainte, Las Piedras era portul cel mai înfloritor de pe această bucată de coastă. Acum, era un oraş mort. Compania *Crude* plătise dinainte guvernului, în capitala ţării, drepturile de folosinţă pe treizeci de ani, dar acum nu mai învestea nici un ban aici. Astea-s vicisitudinile vieţii economice ale ţărişoarelor de aici.

Cabane în ruină, gropi, băltoace pline de noroi, locuri virane semănate cu sfărîmături de ciment, mocirle, mlaştini clocite în plină stradă. Din pricina ţînţarilor şi a malariei, toate acestea erau acoperite cu un strat de petrol. La trecerea maşinilor, noroiul vîscos este împroşcat cu mare zgomot pe ziduri.

Puţin mai la o parte, yankeii dinamitaseră un întreg cartier părăsit. Şi, cu buldozerele înainte! Cimentaseră întreg terenul, apoi îl îngrădiseră. În mijlocul acestui oraş care părea bombardat, doar căsuţele lor de lemn trăiau, proaspăt văruite, vii, ţipătoare. Dar se asemănau toate între ele.

Cele două maşini pătrunseră în tabără şi se opriră în faţa barăcii centrale, din care tocmai ieşea medicul-şef. El înaintă spre O'Brien:

— A murit încă un indian.

— Şi Rynner?

— Se duce pe copcă.

O'Brien scoase un suspin, mai mult de uşurare.

— Scobitoare, spuse el secretarului, vei telefona asta bătrînei doamne de îndată ce se va întîmpla; şi dacă leşină din nou la auzul vocii dumitale, am să te dau afară.

Scobitoarea găsi gluma de prost gust.

*

— *¡ Anda, Manolete, anda!*[1]

— *¡ Anda, toro! ¡ que bravo!*[2]

Se vorbea tare în sala tavernei „Corsario Negro", locul rău famat din Las Piedras, şi totuşi vocile păreau transmise printr-un megafon. Ascultîndu-le nu-ţi sugerau imaginea unor „aficionados"[3] agitîndu-se în picioare, pe tribune, ci, căutai cu ochii aparatul de radio care părea că transmite desfăşurarea unei corrida[4]. Era poate din pricina ceţii umede care plutea

---

[1] Haide, Manolete, haide! (n. trad.).
[2] Haide, taurule! Ce viteaz! (n. trad.).
[3] Amatori pasionaţi (n. trad.).
[4] Luptă cu tauri (n. trad.).

în casă, ca și peste oraș. Locuitorii din Las Piedras o numeau suflarea caimanului, din cauza nenumăraților crocodili care infestau delta. Și totuși erau voci din carne și oase, nu discursuri dintr-o cutie electrică. Auzindu-le încăodată nu te mai puteai înșela.

— *¡ Matalo, toro!*[1]

— *¡ Respecto a Manolete, que ya es muerto!*[2]

— *¿ Que va, muerta? ¡ Maricon Dios!*[3]

Erau trei, așezați mai la o parte, în jurul unei mese.

Sala era mare. Pereții albi erau împodobiți cu reclame. Cum intrai, pe dreapta se afla tejgheaua, iar deasupra ei, un autentic portret al Corsarului Negru, care nu existase niciodată. Avea cîte un pistol în fiecare mînă, o sabie de atac între dinți, o tînără fată pe brațe, iar pentru ochi, pictorul întrebuințase un produs fosforescent. Fata era aproape impudică, destul de frumoasă ; ținuta mîndră a celui care o răpise părea că o ațîță violent. Sînul care-i ieșea din bluză arăta o carnație mai mult decît perfectă. Însă niște vandali desenaseră embleme sexuale, foarte naive peste întreaga ei făptură.

În fund, cinci separeuri, a căror intrare era mascată de draperii în culori vii : acolo *se în-*

---

1 Omoară-l, taurule ! (n. trad.).

2 Toate respectele lui Manolete, care acum e mort ! (n. trad.).

3 Ce, mort ? Măiculiță Doamne ! (n. trad.).

tîmpla. Fetele stăteau în dosul unei mese lungi de culoare închisă. Una singură era frumoasă: Linda, care aparţinea lui Gérard, fostul contrabandist. Zveltă, brună, cu trupul pietros, ea reprezenta tipul perfect al metişilor „Sola", cu părul negru şi întins, cu pielea fină şi catifelată. Celelalte patru erau urîte, însă aerul lor tîmp şi greoi dădea acelor forme animalice o senzualitate agresivă, puternică.

La această oră nu era — ca să zicem aşa — nimeni la Corsario. Afară domnea căldura apăsătoare a amiezii. Peste cîteva clipe, în jurul orei unsprezece, va răsuna semnalul după care docherii vor ieşi din docuri. Muncitorii din port vor veni să prindă puţin curaj lîngă un pahar de *aguardiente*[1] şi să respire mirosul femeilor. Unii dintre ei se vor lăsa prinşi în capcană de două coapse brune întrezărite prin crăpătura unei fuste, sau de limba trecută peste nişte buze prea încărcate cu roşu. Săltîndu-şi şoldurile la fiecare pas, femeile se vor grăbi să ajungă înaintea lor la cămăruţele din fund. Ei vor trage perdeaua în urma lor, şi va fi mai rău decît dacă ar face dragoste în văzul tuturor. Dar, pentru moment, totul era liniştit. Nu se aflau acolo decît fumătorii de marihuana.

Căci ţigaretele de carton din care cei trei bărbaţi trăgeau fumuri lungi erau îndesate cu

---

[1] Rachiu (n. trad.).

marihuana, drogul delirului la comandă. Nu-i nevoie decît de patru grame de iarbă, închizi ochii, bîlciul viselor e deschis, n-ai decît să-ţi alegi ce doreşti... Intr-un sfert de ceas poţi să fii Hitler dansînd giga pe terasa palatului Chaillot, sau să goneşti la volanul unei somptuoase limuzine — pe care ţi-ai dorit-o totdeauna şi n-ai putut să ţi-o oferi niciodată — să fii amantul Ritei Hayworth (cu toate amănuntele), profesor de filologie la Universitatea de limbi orientale şi tatăl celor cinci gemene. Asta nu se va termina cu sinuciderea în adăpost, cu ciocnirea de un copac şi cu limuzina în flăcări, nici cu o boală ruşinoasă. Vei fi făcut dragoste de şapte ori şi vei dori s-o iei de la capăt; nu va exista pentru tine vreo etimologie necunoscută, nici chiar îndoielnică; şi vei strînge mîna regelui Angliei. Bineînţeles cînd te vei trezi, vei lua lucrurile de unde le-ai lăsat.

Dar asta-i marihuana care se vinde în ţigări gata făcute, la preţuri derizorii, în toate porturile Americii latine.

Azi, fumătorii de la Corsario se hotărîseră pentru o şedinţă de tauromahia.

Drogul era cel care făcea ca vocile lor să fie atît de stranii; din răsuflarea lor grea ieşeau acele strigăte neaşteptate. Pe masa rotundă, a cărei tăblie nu era de marmură, ci de ciment, marihuana aşezase tacîmul. Pentru invitaţii săi

ea adusese roabe pline cu nisip auriu, frumosul nisip al arenelor.

Pentru ei, pentru încîntarea lor, ea silise lucrurile obişnuite să-şi modifice contururile, transformîndu-le în acea mulţime elegantă şi pestriţă care palpită cîteva ore pe „plaza de toros" în zilele de sărbătoare. Scrumierele, farfuriile, sticlele goale de coca-cola, un litru de rom consumat pe jumătate deveniseră ageri banderilleros, eleganţi picadori, austere gărzi civile: figuraţie indispensabilă preliminariilor măcelului. Ceva mai mult, Manolete în persoană oficia. Acelaşi Manolete care acum doi ani, fusese omorît de cel de-al o sută optulea taur al său, Manolete, idolul aficinadoşilor.

În ochii fumătorilor, corrida avea loc cu adevărat — chiar dacă uneori, unul dintre ei, mişcînd pe ascuns un pahar, dădea acţiunii impulsul necesar — dar, pentru spectatorul care-şi păstra sîngele rece, ea purta într-un mod supărător eticheta „Factice", scrisă cu litere mari. De asemenea, patronul, cu numele de Hernandez, un european gălbejit şi gras, bosumflat şi aproape furios, îi contempla cu răbdare afectată. Îşi trecea ştergătorul de pahare pe faţa lucind de transpiraţie. Mormăi:

— Ah! sînt prăpădiţi!

Chiar aşa... Doi dintre ei erau indieni corciţi, pipernicişi, nervoşi, slabi. Părul lor negru era ţepos şi lucios, însă cel mai bătrîn era aproape

chel. Privit de aproape, un fel de năpîrlire îi atacase pînă și pielea capului. Amîndoi purtau mustăți mongole, unse, care le dădeau un aer fioros.

Al treilea era un alb ce părea să aibă șaizeci de ani. Era scheletic. Zbîrciturile obrazului formau cute adînci, murdare; părul îi era alb, miinile nervoase; uneori un fior spasmodic îl străbătea. Ochii decolorați, ca ai celor care călătoresc mult pe mare, erau înfundați adînc în orbite, dar obrajii erau atît de scofîlciți încît deasupra pometilor, ochii păreau că-i sar din cap. Era prada unei mișcări precipitate, în patru timpi, care te-ar fi făcut să crezi că e neliniștit din cine știe ce motive serioase: tușea, rîdea, spunea cinci sau șase cuvinte, apoi tăcea cu toate trăsăturile destinse și cu obrazul mort. Pe urmă o lua de la început. Totul dura cel mult un minut.

Deodată, cei trei bărbați se plecară mai tare deasupra mesei. Jacques, europeanul, bolborosi:

— *Eso no es corrida, sino carniceria*[1].

— *¡ Anda, toro ! ¡ Que brava, que ruda la bestia !*[2]

Fără îndoială că, pentru cei trei, Manolete era gata să străpungă un taur pe această masă; fără îndoială că zece mii de spectatori pasionați se așezaseră pe cele două scaune goale de lîngă ei. Însă patronul îi găsea din ce în ce mai plic-

[1] Asta nu-i luptă de tauri, e măcelărie (n. trad.).

[2] Haide taurule! Ce viteaz, ce straşnic animal! (n. trad.).

ticoşi. Doar fetele continuau să-i privească cu bunăvoinţă, poate dintr-o indulgenţă profesională.

După tejghea se mai afla şi nevasta patronului. Se ţinea ţeapănă în dosul unei case automate, o maşină nouă, toată numai nichel şi cadrane. Bătrînă la treizeci de ani, fleşcăită, buhăită, ea contempla cu dragoste aparatul, semn al prosperităţii sale.

Între ea şi soţul ei, o indiană mai tînără, aplecată deasupra ligheanului de zinc, spăla vasele din noaptea trecută.

Apăru un client îmbrăcat într-o uniformă de doc cenuşiu cu dungi verzi. Semăna cu un lustragiu care n-a avut vreme să-şi văcsuiască ghetele. Un toc de revolver agăţat de centironul de piele, un important număr de stele şi galoane pe manşete, pe piept şi pe caschetă îi arătau gradul, funcţiunea: subcomisar de rangul doi în administraţia vămilor.

— Salut, jupîne! îi strigă lui Roberto. Doamnă, ochii dumneavoastră mă fac să visez. Mititico, ai nişte fese frumuşele...

— Salut, colonele, răspunseră într-un singur glas direcţiunea şi personalul de serviciu de la Corsario. Însă femeile nici nu se clintiră. Dacă, în general, sud-americanul este polivalent, acesta era un pederast pur. Comandă un punch cu frişcă şi-l sorbi privind grupul fumătorilor de drog.

— Dacă-i mai dă tîrcoale lui Gérard, am să-i crăp burta, spuse Linda vecinei sale. Aceasta ridică din umeri fără să răspundă.

Marihuana îşi făcea efectul. De un sfert de ceas, Jacques se credea Franco. De asemenea, hotărîse că indianul care chelea nu era altul decît Evita Peron, îmbătătoarea nevastă a dictatorului argentinian. Începu să-i facă curte, spunîndu-i „Señora“. Indianul trecuse de vîrsta schimbărilor de sex. Exprimîndu-se în ridicola frazeologie spaniolă, începu să-l înjure pe Jacques; vorbi de rău despre burta maică-si, despre testiculele lui taică-său şi încheie cu convingere:

— N-ai mai multă cultură decît un porc păcătos fătat într-o fermă; tată-tău a fost rac, iar bunicul tău, peşte.

— Evita, îngeraşule, nu asculta cuvintele pe care acest neruşinat analfabet le azvîrle prin canalul gurii tale adorate, răspunse Jacques.

Indianul se ridică înfuriat de-a binelea. De bine, de rău, Jacques se ridică şi el în picioare. O clipă se măsurară din priviri, gata să se înşface. Dar al treilea ceru să se facă linişte, pe un ton nerăbdător:

— Priviţi, priviţi această figură. Taurul ăsta a băut sînge de om, e puternic şi mîndru. Însă Manolete va învinge!

În spatele tejghelei, patronul se aplecă spre chelneriţă.

— Ce-mi pasă dacă-mi sparg urechile, dar cel puțin să cîștig de pe urma trebii ăsteia. Roza, du-te și le mai dă cîte o porție.

Nu prea încîntată, fata ocoli tejgheaua, se apropie de cei trei, puse mîna pe un pahar gol și întrebă :

— Ce doriți să vă mai servesc, domnule Jacques ? și tovarășilor dumneavoastră ?

Dintr-o mișcare, Jacques se întoarse cu fața spre ea ; părea foarte întărîtat.

— Lasă-l acolo, putoare mică !

Însă fata se dădu înapoi, cu paharul în mînă.

— Lasă-l acolo ! repetă Jacques și adăugă pe un ton îndurerat : scîrba asta a furat taurul.

Aproape în aceeași clipă, indienii își dădură seama de proporțiile dezastrului. Se priviră între ei ca niște oameni cărora li s-a jucat o festă urîtă. Cu prudență, servitoarea bătu în retragere, la adăpostul tejghelei.

Indianul chelbos ridică fruntea și constată la rîndul lui :

— Totuși e adevărat. I l-a luat.

— Și ce ne facem noi acum ? reluă Jacques pe un ton plîngăreț. Era atît de frumos ! Eram Franco, aș fi grațiat pe antifasciști. Tu erai Evita, l-ai fi otrăvit pe Peron cu arsenic pus în icre negre și erai stăpîna Argentinei. Apare o împuțită de metisă, o șola a cărei mamă mergea în patru labe prin pădure, și o lăsăm să ne fure

taurul, să ne strice totul și — pe deasupra — să-l dezonoreze pe Manolete?

— Imposibil, hotărî al treilea indian; absolut imposibil.

Albul era cel mai întărîtat dintre ei. Se ridică de pe scaun, ochii i se învîrteau cu mare viteză în orbite, pe sub sprîncenele decolorate; buza de jos îi tremura. Îi curgeau bale. Indienii rezistă mai bine drogului. Ei se sforțară să-l împingă pe european spre scaunul lui. Însă nebunul se ținea tare pe picioare, mai tare decît crezuseră. Cei doi nu mai insistară și-l lăsară pradă furiei.

Jacques apucă un pahar, îl aruncă de pămînt și-i călcă cioburile în picioare. Apoi țigările și chibriturile începură să zboare prin încăpere. Furia lui creștea văzînd cu ochii. Azvîrli în capul Corsarului o scrumieră grea, care crăpă pînza. Patronul ridică din umeri și se îndreptă spre el, cu intenția de a-l aduce în fire pe îndrăcit. Jacques prinse atunci un pahar și i-l aruncă în cap, urlînd ca un copil răzgîiat:

— Taurul meu! Dați-mi taurul înapoi, sau vă spintec pe toți!

Hernandez se aplecase la timp, iar paharul se sfărîmă de perete. Un ciob smulse o bucățică din urechea vameșului. În picioare la locurile lor fetele priveau. Patronul, energic, dar fără pic de mînie, îl doborî pe Jacques din două palme. Bă-

trînul se prăbuşi plîngînd. Hernandez se întoarse în dosul tejghelei.

Trecu mai mult de un minut pînă cînd funcţionarul să-şi dea seama că fusese rănit şi că asta îi dădea dreptul să zbiere ca un măgar. Nu pierdu prilejul. Sîngele curgea pe epoletul aurit şi se împrăştia în dîre mici, în jurul decoraţiilor. Evaluînd preţul despăgubirilor pe care le-ar putea reclama pentru pierderea prestigiului, rănire, nota de la spălătorie etc... vameşul îşi drese glasul şi începu o litanie indignată:

— Să nu crezi că te afli aici la antipozi, căcănar venetic ce eşti, strigă el cu emfază, ci în plin centrul unui oraş civilizat şi chiar cu educaţie. Nu mi-e teamă să ţi-o spun eu, guatemalez pur sînge, urmaş al eroilor din 24 iunie, 6 iulie şi 24 august.

Această aluzie la zilele glorioase din istoria guatemaleză pe care europenii n-au vrut niciodată să le ia în serios (ar fi prea de tot!) nu-l impresionă de loc pe Hernandez.

— Ia, bea asta şi nu ne mai... la cap, spuse el rănitului, întinzîndu-i un pahar cu whisky plin ochi.

Roza, nevinovata pricină a scandalului, se grăbea să curete sîngele de pe obraz cu ajutorul cîrpei de şters vasele. Femeile se aşezaseră din nou. Prăvălit pe scaun, Jacques plîngea cu suspine grele, cerîndu-şi înapoi taurul. Curînd îşi va veni în fire, însă pentru moment, găsea că i s-a

făcut o mare nedreptate. În această clipă, intră Gérard, omul Lindei. Părea preocupat.

— Ăsta-i iarăşi beat, spuse arătîndu-l pe Jacques. Dar asta nu e tot, mai sînt şi noutăţi. *Crude* face angajări.

— Te pomeneşti că acum cauţi de lucru ? Numai p-asta n-o văzusem, se miră Hernandez.

— Treaba asta mă interesează. Au anunţat : lucru primejdios şi bine plătit.

Patronul lui „Corsario" rămase o clipă cu gura căscată. Apoi izbuti să întrebe :

— Despre ce-i vorba ?

— Nu ştiu, răspunse Gérard. Însă, oricum, era timpul. Îmi strîng un pacheţel de dolăraşi şi adio Las Piedras ! M-am săturat pînă peste cap de gaura asta a morţii. Să vezi toate astea în fiecare zi...

Din priviri îl arătă pe Jacques care acum plîngea liniştit, cu ochii deschişi, apoi sala, vameşul, grupul fetelor.

— Uite la Linda... De şase luni aş vrea s-o scot din cloaca asta şi nu pot fiindcă nu-i haleală. Şi oraşul ăsta în zdrenţe. Şi ceaţa asta, şi fluviul ăsta scîrnav, şi indivizii ăştia în kaki. Scîrbă ? Mă... pe ei, vrei să spui.

Cu un an înainte, Gérard sosise din Honduras cu avionul de ora unsprezece. Intrase în ta-

vernă cu un pas grăbit și natural ca și cînd ar fi venit de la bodega de peste drum. În ziua aceea, ca de obicei, Jacques, beat de marihuana, plîngea într-un colț. E adevărat că asta i se întîmpla, în medie, cam de trei ori pe săptămînă. Hernandez privi noul venit fără să pară a-l recunoaște însă acesta își scoase ochelarii de soare și spuse doar atît:

— Noroc, șmechere! Vrei să-mi plătești taxiul?

Stăpînul „Corsarului Negru" nu răspunse direct, însă scotocind în sertarul cu bani, scoase un dolar de argint, pe care îl întinde chelneriței, spunîndu-i:

— Dă-i-l șoferului.

Cu toate acestea, zgîrcenia-i era bine cunoscută. Judecînd după gestul lui, cei de față pricepură deci, că noul venit trebuie să știe multe pe socoteala lui Hernandez. Și nu se înșelau.

Gérard se instalase la „Corsario" contra sumei de doisprezece dolari pe zi. Lui Hernandez nu-i prea plăcuse această soluție, dar nu îndrăznise să i-o spună. Ba, mai rău, Sturmer nu-i dăduse niciodată vreun ban. Contul lui se ridica la două mii de packs[1] cînd Linda începuse să lucreze pentru el. Pasiunea evlavioasă care o aruncase pe metisă la picioarele lui, îl irita într-o oarecare măsură, și nu-l înduioșa de loc.

---

[1] Expresie argotică americană însemnînd „dolari" (n. trad.).

Nu gîndea, însă, că o mare iubire ar fi indispensabilă unui pește. De atunci, din cînd în cînd, începuse să-i plătească lui Hernandez. Însă restul din urmă părea destinat să rămînă definitiv trecut la capitolul profit și pierderi.

Gérard Sturmer își făcuse repede socoteala cam ce posibilități ar putea oferi orașul și portul Las Piedras unui băiat ca el. La început încercase să lucreze ca angajat permanent. Perspectivele erau proaste. Populația indigenă din Las Piedras vegetează, într-o stare de extremă mizerie. Roasă de friguri, de boli, ereditare sau epidemice, ea este mult prea numeroasă pentru puținul lucru pe care-l oferă portul.

Șomajul și foametea se instalaseră pentru totdeauna în această hazna de pe litoralul Pacificului. Tabloul era întregit de cîțiva aventurieri lihniți de foame; mercenari alungați din țările vecine datorită insuccesului și dizolvării partidului căruia își vînduseră serviciile; marinari scandinavi care dezertaseră ispitiți de o sticlă de rom sau de femei din cartierul rău famat, cu gîndul că vor pleca apoi cu vaporul următor. Dar nici azi, nici mîine, nu mai fusese niciodată vorba de vreun vapor următor. Doar petrolierele americane se mai apropiau — făcînd escale de șase ore — de cheiul unde se vărsa conducta de la Zulaco. Nimic de făcut cu ele; echipajele lor erau formate din yankei, membri ai lui Golden Star, sindicat închis, rezervat cu strictețe mari-

narilor anglo-saxoni. In fiecare an se mai oprea pentru o săptămînă un cargobot panamez. Însă, cei care-ar fi vrut să se îmbarce n-aveau niciodată destui bani ca să înmoaie inima căpitanului. Și-aceste mofturi erau prea mici ca să se poată ascunde cineva în ele.

Toți cei care eșuaseră în Las Piedras se aflau într-o situație asemănătoare cu a lui Gérard: alungați din toate țările învecinate, înglodați în trecutul lor, înțepeniți într-o groapă sordidă și nesănătoasă, unde le era cu neputință să trăiască, dar pe care n-o puteau părăsi decît pentru a se duce foarte departe: în Mexic sau Chile. Nu aveau însă bani. Incetul cu încetul, anemia pernicioasă le rodea, le mînca globulele roșii; dizenteria — mațele; frigurile, plictiseala, cortegiul ei de droguri și destrăbălări — creierul. Fără lucru, fără un ban, ei așteptau, căutînd o portiță de scăpare cu neputință de găsit. Pentru ei, alegerea era foarte simplă: să plece, sau să crape. Nu puteau să plece, dar refuzau cu îndărătnicie să crape. Cu mîinile crispate, cu dinții strînși, cutreierau furioși în lung și în lat capcana de oameni în care căzuseră.

„Nu poți lua avionul fără bani. Nu poți avea bani dacă n-ai de lucru. Și de lucru nu e. Nu poți lua avionul fără bani... Abia te ții pe picioare, sfîrșit, lipsit de curaj și de sînge. Nu poți ataca tezaurul unei societăți americane, cînd e păzit de o echipă de găligani hrăniți special ca

să poată omorî un om dintr-un pumn... Și nu poți pleca fără bani..."

Datorită inimii și altor părți din trupul Lindei, Gérard scăpase cel puțin de această culme a mizeriei. Însă începutul fusese tare greu. Ca toată lumea, la două zile după sosire, se dusese la biroul de angajări al companiei *Crude*. Intr-o sală cu podeaua cenușie, plină de praf, mobilată cu patru bănci lungi așezate în pătrat, vreo douăzeci de nenorociți își așteptau rîndul, schimbînd păreri jalnice despre propria lor mizerie. Erau slabi, și le sticleau ochii; răspîndeau mirosul specific al oamenilor flămînzi. Gérard străbătu încăperea și bătu la ușa șefului.

— *What's the matter?*[1] răspunse dinăuntru o voce arogantă și răgușită. Sturmer intră și se pomeni nas în nas cu monstrul.

Omul căruia vii să-i ceri de lucru este întotdeauna înfricoșător la vedere; însă, în cazul de față, depășea orice limită. Ceva lung, deșirat și gălbejit, împodobit cu ochelari de aur și dinți din același material, cu un stilou după urechea stîngă și cu altul în mîna dreaptă, transpira din abundență deasupra unui formular imprimat. Din cînd în cînd, mîna-i apuca ventilatorul de pe birou și-l îndrepta spre cealaltă ureche, cea fără stilou. Părea că-și curăță creierul cu aer comprimat. Îl măsură pe Gérard și suspină :

---

[1] Ce-i ? (n. trad.).

— *No job for you, guy. I'll see you...*[1]

Două zile mai tîrziu, rușinat de ceea ce avea să facă, Gérard se prezentă la birourile Emigrației și ale Mîinii de lucru, instalate într-o imensă clădire de beton. Poarta era din bronz. Umezeala o brăzdase cu cearcăne verzi și o semănase cu bube de mucegai. În curtea pavată, un imens panou, scris tot cu litere de bronz, fixa drepturile și datoriile emigrantului; îndeosebi perorația era remarcabilă:

— Cel care sosește pe teritoriul guatemalez, însuflețit de curaj și de dorința de a sluji, înzestrat cu o bună sănătate, cu perseverență și entuziasm, acela are dreptul să mănînce în fiecare zi.

De cîte ori pe zi și ce anume textul n-o mai spunea.

În hol, în dosul unui birou în stil american, un funcționar în uniformă — adică pantalonii de gabardină kaki, cămașă albă, cravată neagră, desfăcută la gît, cozoroc verde — făcu cu mîna un gest de refuz, mai înainte ca Sturmer să fi deschis gura. Europeanul nu păru mirat. „Hola! Amigo!" îi strigă pe tonul celui care își regăsește un prieten din copilărie după zece ani de despărțire. Scribul uimit, ridică fruntea și ceva care, prin aceste locuri, poate trece drept un zîmbet, se ivi pe obrazul lui kaki.

---

[1] Nu-i de lucru pentru tine, amice. Să vii... (n. trad.).

Ca răsplată pentru talentele lui de povestitor — o relatare foarte îndulcită, mincinoasă chiar, a existenței sale trecute — Gérard se văzu în posesia unui formular pe care figurau datele de identitate: *Gérard Sturmer, treizeci și șase de ani, născut la Paris, niciodată condamnat, profesiunea: director.* Abia cînd ajunse în stradă își dădu seama că era vorba de o slujbă de docher.

Gérard căzu la învoială cu propria-i demnitate. Poți să faci anumite tocmeli cu Dumnezeu, își spuse el; poți fi docher fără să atingi vreodată un sac, un colet, și totuși să treci pe la casierie în fiecare sîmbătă... Se îndreptă spre port.

La douăzeci de metri în spatele cheiului, perpendicular pe mare, erau depozitați niște saci de ciment. Foarte mulți: pe o sută de metri lungime, treizeci lățime, cinci înălțime. Sub conducerea unui supraveghetor înarmat cu o bîtă și un fluier, vreo douăzeci de oameni luau sacii, îi încărcau pe cap și mergeau să-i depoziteze la cealaltă extremitate a stăvilarului, paralel cu țărmul, într-un impunător morman de o sută de metri lungime, treizeci lățime și cinci înălțime. Totul te îndemna să crezi că, această strămutare o dată terminată, nu mai rămînea altceva de făcut decît să fie reluată în sens invers.

Gérard se apropie de muncitori. Pe tot trupul lor curgeau șiroaie de sudoare care, amestecîndu-se cu cimentul le desena pe piele o urzeală de

șănțulețe tari, care-i făceau să sîngereze. Fețele lor erau scobite, ochii nemișcați. Cînd respirația le ridica cu greutate coastele ascuțite, aveai impresia că ceva li se rupe în trup. Uneori unul din ei se oprea și tușea, scuipînd cheaguri cenușii de flegmă și ciment. Cînd pierdea prea mult timp pentru asta, supraveghetorul fluiera scurt de două ori. Al treilea avertisment era o lovitură de bîtă.

Sturmer se îndreptă spre el, îi întinse hîrtia pe care-o primise de la tipul cu emigrația și-l întrebă :

— Pentru ce fel de slujbă ?

Omul, un indian gras, cu o înfățișare de călău, îi întinse instrumentele, cu un aer fratern :

— Ai să mă înlocuiești, camarade.

Gérard îl privi. Individul părea sincer prietenos.

— Prefer să intru în pensiune la *Cercel Modelo*[1] pentru că ți-am sucit ție gîtul, decît să fac meseria asta murdară. Du-te și te uită-n oglindă, lepădătură.

Celălalt făcu o mutră de om care și-a ieșit din fire. Sturmer ridică din umeri și se duse să prînzească la „Corsario“ renunțînd să-și mai caute vreo muncă cinstită. De fapt, așa ar fi trebuit să înceapă.

Apoi, urmă povestea cu contrabanda. Timp de aproape o lună, doi negustori bogați din port, un

---

[1] Inchisoarea model (n. trad.).

farmacist negru cu ochelari de aur, cu pași tîrșîiți și proprietarul singurului bazar de acolo, un indian cu numele de Alvarez Gordo, se jucară cu Sturmer, cu propunerile și speranțele lui, așa cum te joci cu o minge. Gérard înțelesese încă de la început că dacă ar fi dispus de niște bani pe care să-i investească într-o primă expediție, cei doi guatemalezi i-ar fi dat o bună mînă de ajutor. Poate ar fi fost chiar dispuși să facă primele cheltuieli, dacă el ar fi avut un vapor al lui. Mai că-i promiseseră zece mii de dolari, dar cu această condiție.

Pe de altă parte, proprietarul unei cîrciumi de pe litoral poseda o goeletă care ar fi putut naviga în larg dacă i s-ar fi făcut reparații în valoare de două mii de dolari. Celui care le-ar fi făcut, ar fi consimțit, fără îndoială, să-i vîndă vaporul pe credit. Era un vas lung de douăzeci și doi de metri, construit din lemn de teck și căptușit cu aramă. Ar fi meritat osteneala : o dată reparat, făcea pe puțin cincisprezece mii de dolari. Însă Gérard n-avea două mii de dolari și-i era tot atît de greu să-i procure, ca și o sumă de zece ori mai mare. Pentru el, asta era problema. Cu două mii de dolari, ar fi pus în mișcare alți zece mii, care ar fi putut circula și face pui.

De unsprezece luni lucrurile rămăseseră tot așa. De două ori pe săptămînă, francezul dădea o raită pe la eventualii săi comanditari, chipurile ca să le întrețină o bună dispoziție. Restul timpu-

lui și-l petrecea cum dădea Dumnezeu. Uneori, se ducea să arunce o privire de stăpîn asupra goeletei. Apoi, mai era Linda.

Sturmer nu era singurul împotmolit în acest oraș al morții. Hans Smerloff — care se dădea rînd pe rînd drept rus, polonez lituanian sau neamț, după interlocutor și după ultimele știri de politică internațională, fusese pe vremuri șeful poliției din Honduras și într-o bună zi se văzuse obligat s-o ia la fugă. Fără pic de tact, amicii lui îl luau peste picior :

— Și așa, Hans, îți aleseseși un general și pe urmă n-a mai fost bun ?

— Adunătură de imbecili... răspundea Smerloff ridicînd din umeri. Adunătură de rahați !

Cînd era întrebat ce proiecte avea, fața-i devenea rece și severă.

— Acum ? Sînt pe cale să adun, bucată cu bucată, o armată de asasini înfometați, care n-au să lase piatră peste piatră în Tegucigalpa [1] în ziua cînd voi intra acolo în fruntea lor !

Pe urmă gluma era că i se zmulgea mărturisirea că n-avea nici un ban ca să cumpere armele necesare. Fața lui amărîtă stîrnea hazul tuturora.

Mai era Bernardo Salvini, cu o mutră de diseur și care nu prea era în toate mințile. Pretindea că pașaportul lui avea viza Statelor

[1] Capitala Hondurasului (n. trad.).

Unite. Poate spunea adevărul, poate nu. Cînd un nou sosit își făcea apariția la „Corsario", un băiat tînăr, nepieptănat, neras, i se instala la masă și înjgheba de îndată discuția:

— Sînteți nou venit în oraș, domnule. Veniți cumva din *States?* [1]

— Nu, răspundea celălalt, după ce aruncase o privire asupra feței îngrijorate, prea tînără pentru cel ce-o avea.

— Ați trăit acolo? relua Bernardo.

Și fără să aștepte răspunsul, puștiul îndruga:

— E teribil, domnule. Am o viză de intrare pentru acolo, dar n-am bani; și pașaportul meu expiră peste trei luni. Nu voi ajunge poate niciodată să cîștig atîția bani într-un timp atît de scurt: trecerea costă o sută de dolari. Mă iertați, domnule, poate ați vrea să mi-i împrumutați?

Natural că răspunsul era întotdeauna „Nu".

Apoi Johnny. Johnny nu se numea așa pe adevăratul său nume, era romîn și se refugiase aici după ce, într-o seară de beție își omorîse cel mai bun prieten cu o lovitură de cuțit. Și el venea din Tegucigalpa, ca și Hans. Fusese o prostie: poveștile cu lovituri de cuțit între prieteni sînt întotdeauna idioate. Dar acum cînd Johnny își găsise în Gérard un alt „cel mai

---

[1] Statele Unite ale Americii (n. trad.).

bun prieten" începea să-l regrete mai puţin pe acela pe care-l omorîse.

Şi alţii: Lewis, un englez pederast, căruia nu-i plăceau ca amanţi decît negri şi ale cărui aparenţe îţi sugerau o nemaipomenită corectitudine; Juan Bimba, un fost „dinamitero" în războiul din Spania, expulzat din Mexico, pentru că fusese considerat prea puţin conformist de către compatrioţii săi stîngişti. Cacahuete, Pedro, Americanul, Deloffre, fost ministru al Franţei la Caracas, Steeves din Bogota... În total, vreo douăzeci, care, cu toţii nu doreau decît să poată pleca.

La poarta taberei companiei *Crude* fusese afişată o ofertă de angajare:

„Se angajează excelenţi şoferi de camion. Muncă periculoasă. Salarii mari. A se adresa la birou."

De dimineaţă, în vila şefului, avusese loc o consfătuire între el, specialistul trimis de Dallas (Texas) — care sosise cu un avion al companiei — şeful transporturilor şi cel al materialelor.

— Încă avem noroc că-i aici stocul ăsta de nitroglicerină, mormăi O'Brien. Îşi turti mucul ţigării de marginea ferestrei de care se rezema, scuipă afară şi se întoarse spre grupul de ingineri aşezaţi în jurul mesei.

— Încă avem noroc, reluă el. Dar în ce priveşte personalul, descurcaţi-vă singuri, mie prea puţin îmi pasă. Tot ce ştiu e că nu putem lăsa

puțul ăla să ardă la nesfîrșit. Dacă mai zăbovim, nu vom mai putea face nimic înainte de schimbarea alizeelor.

— Ce spune buletinul meteorologic ? întrebă tipul din Dallas. Pe cînd schimbarea vîntului ?

O'Brien înălță din umeri și dădu drumul unei înjurături. Meteorologicul ! Fără îndoială că asta era o chestiune de cel mult opt zile, dar nimeni în această țară blestemată n-a fost vreodată în stare s-o prevadă decît cu o aproximație de o lună. Tocmai din această cauză, în fiecare an se pierdeau una sau două goelete.

Șeful transporturilor înghiți o gură de whisky.

— In orice caz, vrem să punem în discuție o hotărîre care a și fost luată, înainte de a sosi noi. Afișul prin care se cere mînă de lucru se află la poartă încă de azi-dimineață.

Tonul lui era foarte acru. Nu-i displăcea să arate, în fața omului de la Sediu, felul în care irlandezul își trata subalternii.

— Tocmai fiindcă s-a pus afișul, mi se pare că nu facem decît să ne pierdem timpul, i-o tăie O'B. Pe scurt : e absurd să aduci din States o echipă de șoferi specialiști. Mai ales cu genul de camioane pe care le putem pune la dispoziție : niște dube periculoase ! Nu-i așa, Humphrey ?

Interpelat astfel, cu prenumele său, șeful transporturilor tresări. „Cămila bătrînă începe să lovească", își spuseră omul cu materialele și tipul cu explozivele.

— Într-adevăr, lasă de dorit sub raportul securităţii, bolborosi numitul Humphrey. Dar dac-aş fi fost ascultat...

— Pe mine o să mă ascultaţi. Dacă aducem şoferi din States din două una : ori vor refuza să transporte nitroglicerina cu vehicule lipsite de dispozitive de securitate, ori vor accepta. Dacă refuză, va trebui să aducem camioane speciale din Dallas. Asta va costa scump şi va lua mult timp. Iar dacă-i vom trimite pe băieţi acasă, ca să ne întoarcem la soluţia mea cu mîna de lucru locală, veţi auzi ocările sindicatului.

Protestele sindicatului au fost dintotdeauna coşmarul permanent al tuturor conducătorilor de exploatări yankee. O'B. cîştigă un punct.

— În orice caz, vom avea gîturi frînte, reluă irlandezul. Dificultăţile drumului şi halul în care se află solul vor face ca cel puţin cincizeci la sută din maşini să sară în aer. Doar băieţii n-au să transporte dantelă pentru rochii de mireasă, ci nitroglicerină !

Pronunţă cuvîntul apăsînd pe fiecare silabă şi nitroglicerina era parcă prezentă în încăpere. Toţi tăceau ; tăcerea devenise atentă.

— Şi atunci ? întrebă tehnicianul exploziilor.

— Atunci, dumneavoastră vreţi să trimiteţi o încărcătură de cîţi litri, în cîte camioane ?

— În jurul a o tonă şi jumătate în cinci sau şase transporturi. Trebuie să împărţim riscul.

Nu aveţi decît două tone, cu totul. Dacă, la locul cu pricina nu ajunge o cantitate suficientă, pentru că s-a pierdut prea mult pe drum, nu mai există nici o ieşire.

— Cît costă camioanele speciale? întrebă O'B. pe şeful transporturilor.

Acesta începu să scotocească în servieta de piele în căutarea răspunsului. Inginerul de la Sediu i-o luă înainte:

— Şapte mii cinci sute de dolari bucata. In plus, o mie de dolari de transport. In plus, primele de asigurare, şi ce prime! In plus...

Se înecă, îşi reluă suflul şi încheie:

— Prea scump.

Incăodată tăcerea se făcu apăsătoare. O'B. atacă iar, dar cu tonul răbdător pe care-l întrebuinţa de obicei ca să-i explice bucătăresei unele reţete.

— Haide, încercaţi să înţelegeţi. Cine se va prezenta spre angajare? Mai întîi, o grămadă de metişi d-ăştia, copii de curvă. Aşa ceva nu ne trebuie.

— De ce? întrebă cu naivitate şeful materialelor, care, pînă atunci, îşi scobise dinţii în tăcere. De ce? Mi se pare...

— *Ţi se pare* că nu ne-au împuiat destul urechile cu cei paisprezece morţi de alaltăieri? Şi în momentul cînd încă doi sau trei *cetăţeni guatemalezi* îşi vor fi înghiţit actul de naştere sub auspiciile noastre, *crezi* că guvernul lor de

negri, presa lor de maimuțe și clica lor de sălbatici nu ne vor aduce plictiseli suplimentare? Haida de!

O'B. era lat în umeri. Cînd și-i ridica se clătina. Celălalt își admise greșeala.

— Nu m-am gîndit la asta.

— În afară de indigeni, cine se va prezenta spre angajare? reluă patronul. Vagabonzii, natural. În acest oraș al morții în care ne reține numai munca noastră și indemnizațiile de zonă, există oameni care ar fi în stare să facă orice, numai să poată ieși de aici. Din ăștia ne trebuie. Numai ei vor accepta să conducă rablele de camioane pe care le ai, Humphrey. Pe legea mea, ca să pună mîna pe bani, ar fi în stare să parcurgă drumul într-un picior, cu încărcătura în spate. Și parcă cei care vor sări în aer vor lăsa urmași la drepturi? Și parcă vreun sindicat va veni în numele lor ca să ne caute-n cap de păduchi?

— Și nu vom fi obligați să-i plătim atît de scump, remarcă Humphrey.

Dintr-o mișcare, O'Brien sări în sus. De obicei, felul lui de a se purta era brutal, dar nimeni nu-l văzuse vreodată în halul acesta. De mult timp, de cel puțin un sfert de ceas, acest Humphrey îi devenise drag ca sarea-n ochi. Îl prinse de brațul stîng și-l ridică de pe scaun. O vînă surprinzător de umflată îi brăzda mij-

locul frunţii. Ochii îi erau injectaţi. Bombăni cîtva timp înainte de a vorbi.

— *You rascal, you focken rascal*[1] reuşi să articuleze printre dinţi. Dădu drumul tipului, care căzu pe scaun.

— *You, focken rascal!*

Lui O'Brien, irlandezul, îi venea să urle. Să le spui capetelor astea seci, că el. O'B., şeful regional cel mai apreciat al lui *Crude,* că el însuşi, şi-a tîrît timp de mulţi ani zdrenţele dintr-un port într-altul, pentru a găsi o ieşire! El însuşi fusese un vagabond. El avea dreptul să fie aspru, însă scîrnăvia asta de Humphrey, nu! Plod de bani gata, ieşit acum trei ani de la Universitatea din Yale... Încă de pe vremea cînd era copil sărac, O'B. îi ura pe băieţii de soiul ăsta. Încetul cu încetul, se linişti. Cînd se simţi în stare să vorbească normal, se mulţumi să adauge:

— Oamenii aceştia trebuie, cel puţin, plătiţi cu dărnicie. Îmi rezerv mie această chestiune. Eu însumi îi voi vedea şi-i voi angaja.

Toţi se ridicară. Tipul din Dallas se apropie de irlandez şi-i strînse mîna.

— Foarte bine, şefule, spuse.

O'B, nu se înşela. Străinii se prezentară în grup, toţi douăzeci. Acestor tipi nu le plăcea

[1] Ticălosule, mişelule (n. trad.).

să stea la coadă. Ei îmbrînciră şirul de indigeni care aşteptau de la şase dimineaţa, o dată cu răsăritul soarelui. Cum era ora zece, se strînseseră mulţi şi nu era lucru uşor să-i dai la o parte. În ciuda intervenţiei poliţistului de serviciu, totul decurse foarte bine. Cînd, în sfîrşit, poarta se deschise vagabonzii erau în primele rînduri. Era acolo Gérard, Hans, Luigi, Juan Bimba, Johnny, Pedro, Deloffre, Steeves Cacahueto, Lewis, pînă şi indescriptibilul Bernardo. Unul cîte unul pătrunseră în baraca în care era instalat serviciul de angajări. După o oarecare aşteptare, fură primiţi — tot unul cîte unul — de către secretarul lui O'Brien.

Înăuntru, un alt scrib le notă numele, prenumele, naţionalitatea, domiciliul şi o sumedenie de alte date asemănătoare. Johnny făcu o remarcă : toate acestea nici nu încăpeau măcar pe o piatră de mormînt. Umplură un chestionar de patru pagini şi primiră în schimb o convocare pentru după-amiază.

Mulţi dintre ei trăiseră ani îndelungaţi în ţări producătoare de petrol. Aşa că făcuseră legătură cu ştirea despre incendiul izbucnit în ajun la sonda 16. Bănuiau cu toţii care ar fi natura încărcăturii ce li se va încredinţa. Umbra înspăimîntătoare a nitroglicerinei plutea deasu-

pra castelelor din Spania, la care, cu toţii începuseră să viseze.

La „Corsarul" în sală se formă grupul celor care se vor asocia cu Gérard ca să cumpere goeleta. Aproape toţi o cunoşteau: rînd pe rînd, el luase pe fiecare dintre ei s-o viziteze. Toţi discută de pe acum condiţiile de plată, itinerariul, beneficiile. Se cred îmbarcaţi. Sînt bogaţi. Se ceartă. Atunci Jacques, căruia nimeni nu-i dăduse vreo atenţie, se ridică deodată în picioare, şi începu să strige:

— Nebuni! Sînteţi nebuni cu toţii! Cîţi vreţi să plecaţi? Şi cîţi dintre voi vor pleca? Tu ai să fii comandant, Gérard? Secund, Hans? Şef de echipaj, Johnny? Şef-încărcător, Luigi? Mateloţi, Juan Bimba, Steeves, Deloffre, Bernardo? Jacques îi arătă cu degetul pe fiecare, unul după altul. Ei ridicară capul nedumeriţi, înfuriaţi.

Jacques strigă în faţa fiecăruia:

— Mort! Mort!

— Morţi, morţi cu toţii, încheie el.

— E un neghiob...

— Oi fi neghiob... dar ştiu ce vorbesc. Eu am făcut corvoada asta şi încă înaintea voastră. La fiecare transport, cincizeci la sută, explodează,

ştiţi voi asta? Un mort din doi. Şi voi mai faceţi proiecte de viitor!...

Sta gata să plîngă, îşi frîngea mîinile. Buza inferioară i se umflă şi atîrnă urîţindu-i şi mai mult gura de bătrîn. Ceilalţi făceau mutre supărate ca nişte băieţi cărora un tată cicălitor le prezice un sfîrşit rău.

— Vă uitaţi toţi la mine; vă spuneţi în sinea voastră că sînt un ramolit, că trăncănesc. Ştiţi voi cîţi ani am eu? Treizeci şi opt de ani. Iată ce a făcut din mine munca primejdioasă şi bine plătită pe care v-o oferă *Crude!* Iată!

Plînse şi-şi suflecă mîneca. Pe braţul descărnat, în locul bicepsului, tremură un muşchi mic şi caraghios.

— Din doi oameni, moare unul. Doi morţi. Şi ceilalţi, la fel de nenorociţi ca mai înainte. Cei care n-au obţinut momeala şi cei care se vor molipsi de groază, aşa cum iei sifilisul, pentru tot restul zilelor, pentru toată viaţa. Şi ce sifilis e groaza!

Ceilalţi întorc capul. Se simt stingheriţi, jigniţi.

— Adevărul este că semănăm cu nişte copii care vînd pielea ursului din pădure, spune Gérard. N-are nici o noimă.

— Dacă nu-i place treaba asta, nu înseamnă că trebuie să-i scîrbească pe alţii, bombăni Hans.

*

Ce culoare are groaza, oare? Desigur că nu totdeauna albastră.[1] Albă? Cenuşie? Stropită cu roz şi verde?

Groaza e un lichid fără culoare, fără miros şi fără gust.

După-amiaza fură primiţi de către O'Brien în persoană, care-i privi intrînd, oarecum neliniştit. Cînd toţi se adunară în faţa lui, se linişti: toţi erau mai tineri decît el: nici unul din generaţia lui. Nu cunoştea pe nici unul.

Stătea în picioare, în spatele biroului său din lemn de culoare deschisă. Fuma o ţigară de tutun negru, din partea locului. Aproape de mîna lui dreaptă se afla un pahar de laborator în formă de cornet; înăuntru, un lichid uleios abia umplea o treime din el.

— Băieţi, spuse irlandezul, îmi închipui că ştiţi cu toţii englezeşte...

Oamenii se uitară unii la alţii. Nu se afla nici un guatemalez printre ei.

— Mă bucur, murmură Gérard către Johnny, că de data asta vînătoarea se face numai pentru noi.

Irlandezul trase adînc din ţigară şi reluă:

— Am ţinut să vă vorbesc eu însumi, ca să nu se creeze neînţelegeri. Am nevoie de patru

[1] Jocul de cuvinte de la intraductibila expresie franţuzească *peur bleue* (n. trad.).

şoferi care să conducă la schela şaisprezece două camioare încărcate cu o mie cinci sute kilograme de nitroglicerină. Camioanele mele sînt din cele mai obişnuite, fără amortizoare, fără dispozitiv special de securitate, în excelentă stare, nimic mai mult.

Oamenii ascultau fără prea multă atenţie. Se plictiseau. Yankeii ăştia erau toţi la fel: se dădeau în vînt să ţină discursuri întocmite după metoda lui Dale Carnegie. Piciorul...

— Nitroglicerina, urmă O'Brien, iat-o.

Luă paharul de pe birou cu mîna dreaptă şi-l ridică binişor pînă la înălţimea umărului său.

— Nu pare a fi mare lucru, dar e periculoasă. Mai întîi, la o temperatură de optzeci de grade, devine absolut instabilă; mai clar, asta înseamnă că plesneşte pentru orice fleac. Şi la cea mai mică zdruncinătură, plesneşte de asemenea. Priviţi...

Douăzeci de capete se aplecară, se întinseră înainte într-un singur gest. Bătrînul înclină vasul. Cîteva picături se prelinseră pe margine şi căzură. Cînd atinseră podeaua de lemn, o pocnitură seacă răsună. Cîteva rotocoale de praf se ridicară în sus.

— Ia te uită spuse cu admiraţie unul dintre oameni.

— Aici, e fără importanţă, urmă O'Brien. Dar dacă asta vi se întîmplă cu două sau trei sute

kilograme de exploziv la spate, aveți cel puțin siguranța că n-o să suferiți.

Oamenii rîseră. Adesea această ilaritate colectivă e semn de servilism. In situația și în cazul de față, era numai un moment de bună dispoziție între oameni aspri, mulțumiți că au găsit un altul la fel de tare ca și ei.

— Iată, reluă șeful. Singura precauție ce se va putea lua, va fi să umplem ochi bidoanele, așa încît lichidul să nu se clatine de loc. Umblînd cu pedalele tot atît de prudent ca și cu o mireasă; cercetînd fiecare palmă din terenul peste care vor trece roțile; supraveghind neîncetat temperatura încărcăturii și, în sfîrșit cu nițel noroc, veți putea ajunge acolo fără belele. Cel puțin, asta vă doresc! Știu că, pentru cei mai mulți dintre voi, toate astea nu-s decît vorbe-n vînt. Dacă, totuși, după explicațiile mele, sînt unii care nu mai sînt dispuși să riște, n-au decît să plece.

Își terminase țigara. Cîștigă timp, aprinzîndu-și cu încetineală altă țigară și părînd că nu se uită la vagabonzi. Mulți așteptau pur și simplu continuarea discursului său. Dar, mai la spate, se formase un partid al înfrîngerii. Șase oameni părăsiră încăperea. Printre ei și Steeves, care adineauri, la „Corsario“ era cel mai entuziast dintre candidații la goeletă.

— Nu vei naviga sub comanda mea, domnule dezumflat, îi strigă Gérard pe un ton batjocoritor.

— E mai bine aşa decît să nu mai navighez niciodată, răspunse celălalt ridicînd din umeri.

— Natural că veţi trece un examen.

O'Brien îşi reluă firul discursului.

— Nu oferim decît patru posturi, astfel că sîntem obligaţi să nu angajăm decît băieţi într-adevăr perfecţi. Ceea ce numesc eu şoferi. Noi mizăm pe norocul vostru cîte cinci mii de dolari de camion. De altfel, e şi interesul vostru. Un ultim cuvînt: veţi fi foarte bine plătiţi. O mie de dolari pentru o călătorie de cinci sute kilometri. Vă veţi înapoia cu camionul gol, în douăsprezece ore. Numai acest tarif vă spune deajuns că treaba asta nu-i o bagatelă.

Străbătu şirul de candidaţi la moarte subită şi ieşi. Ei îl urmară. Un camion aştepta în faţa porţii de la intrare. Era un camion obişnuit, acelaşi model ca acela care va servi la transportul explozibilului.

— Urcaţi-vă cu toţii în spate şi... la drum! spuse irlandezul.

Se aşeză la volan ca să ducă băieţii în afara taberei. Cînd trecură prin faţa poliţiei, soldatul de gardă intrigat înaintă de-a curmezişul drumului, cu braţele în cruce. Semăna teribil cu un zamuro.[1]

O'Brien încetini, apoi opri în dreptul lui. Soldatul se apropie şi salută.

---

[1] Pasăre răpitoare care aduce a corb dar şi a vultur (n. trad.).

— Unde merg domnii aceştia? întrebă el pe şeful taberei.

— Unde-mi place mie, răspunse acesta cu bunăvoinţă.

Şi porni înainte. Soldatul încercă să schiţeze un protest timid. Vocea lui fu acoperită de strigătele vagabonzilor care-l înjurau în propria lui limbă.

— *¡No joda! ¡Carajo! ¿Quanto pagas, maricon?*

La ieşirea din oraş, şeful îndreptă camionul spre un teren viran şi opri. Scoase o listă din buzunar, îşi puse un creion după ureche şi strigă:

— Pilot.

Un om încălecă peste marginea din stînga.

— Eu sînt.

— Treci la volan, dragă. Du-te pînă la cabana cu iepuri, acolo, virează între bariere şi întoarce-te.

Pilot trece la volan, se îndeasă bine pe scaun, leagănă de la dreapta spre stînga pîrghia de viteze ca să se asigure că se află la punctul mort, debraiază totuşi ca să fie sigur, şi apasă pe demaror, O'Brien îşi scoate ţigara din gură şi spune:

— Inchipuieşte-ţi acum că te plimbi avînd la spate o marfă care plesneşte la prima zdruncinătură. Dă-i drumul.

Piciorul se ridică de pe pedala stîngă.

Francezul accelerează puțin, nu prea mult, atît cît să nu caleze. Camionul o porni la drum, ca și cînd ar fi alunecat pe unt. Sus, oamenii așteaptă o manevră proastă, o zdruncinătură care să-l elimine pe candidat. Deodată, cuprins de nerăbdare și de inspirație, Johnny lovește iute, cu latul palmei în acoperișul cabinei. E semnalul, prin care, în toată America Latină, poenii care călătoresc pe platformă invită șoferul să se oprească. Treaba reușește. O mișcare a frînelor blochează brusc două tone de fierărie. Pasagerii se pomenesc îmbrînciți înainte, peste cabină. Vocea irlandezului se face auzită.

— Bravo, Pilot! Dac-ai fi avut încărcătura cea adevărată, ai fi fost mort. Poți să cobori.

Celălalt trîntește portiera și se îndreaptă cu pași mari spre oraș. Adunătură de nemernici, adunătură de nemernici. Se întoarce ca să le-o strige-n față:

— Adunătură de nemernici!

— Ne c... pe tine, răspunseră ceilalți.

Trecură mai mult de două ore pînă cînd să le vină rîndul la toți.

Cei care au făcut o greșeală grosolană pleacă unul după altul. Cîte unii așteaptă un tovarăș: nu vor să străbată singuri, pe jos, drumul întoarcerii. Nici unul nu rămîne pînă la sfîrșit. Cei care, dimpotrivă, s-au descurcat oarecum, tremură de nerăbdare în fund, pe platformă, în așteptarea rezultatului. Ceea ce e îngrozitor, e

că omul lui *Crude* nu scoate nici un cuvînt. Cei care nutresc oarecare speranțe sînt șapte: Gérard, Luigi, Lewis, Johnny, Juan Bimba, Hans și, din motive știute numai de el singur, Bernardo. Teribilă e prostia celorlalți. Trucul lui Johnny a făcut școală. Și Cacahuete a frînat brutal, prea brutal, pentru că o vestă albă i-a zburat pe sub ochi ca să i se așeze drept în față. Nu se aștepta la asta. In asemenea cazuri, O'Brien nu intervine: toate aceste manevre ordinare îi ușurează sarcina, care constă în a aprecia reflexele acestor oameni.

Johnny și Gérard țin unul cu altul. Cînd a fost rîndul unuia, celălalt s-a opus să i se joace feste urîte. Hans e singurul care ar avea curajul să-i înfrunte pe cei doi complici. Dar el nu se amestecă. De altfel ca și Gérard, care n-a făcut decît să lase frîu liber lui Johnny, consideră murdare aceste mici șmecherii. Poate că, pur și simplu, e sigur pe sine.

O'Brien nu-i nebun. Știe bine că anunțarea rezultatelor va produce scandal. Așa că s-a hotărît să n-o facă decît atunci cînd va fi din nou în tabără. La întoarcere toți sînt posomorîți. Au nervii întinși la maximum. Bine a făcut soldatul de la Policia că n-a mai încercat să-i oprească. De data asta, n-ar fi scăpat ușor.

In fundul taberei, înspre atelierele de reparații o mulțime de oameni aveau de lucru în ju-

rul celor două camioane, pe care O'Brien însuși le alesese chiar în dimineața aceea.

Erau niște camioane cu platformă de un model standard. Tancurile de petrol ar fi avut o capacitate prea mare. In interiorul unui rezervor de trei tone, cele patru sute de litri ar fi avut loc să se clatine. A fost adoptată o soluție neobișnuită, dar poate singura bună : pe un fel de tărgi de un metru și jumătate lungime și cincizeci de centimetri lățime, fură culcate niște butoaie prevăzute deasupra cu cîte un cep, foarte bine fixate, ca să facă una cu suporții de lemn. Stabilitatea lor era asigurată prin proptele iar un strat de deșeuri de balata[1] completa eșafodajul. Cele două platforme fuseseră acoperite cu mai multe straturi suprapuse de bumbac brut, din ce în ce mai puțin îndesate. Butoaiele — cîte două de camion pentru primul transport, cîte unul pentru al doilea, presupunînd că pentru asta ar mai exista încă două vehicule în bună stare — butoaiele ar urma să fie umplute la magazie înainte de a fi ridicate pe platformă.

Mecanicii reglau presiunea lichidului în amortizoarele hidraulice, care fuseseră montate la repezeală ca să dubleze capacitatea de amortizare a arcurilor. Aici era buba : ar fi fost necesare niște rețele elvețiene, căci numai ele ar fi putut

---

[1] Arbore din Guyana și Venezuela ale cărui fibre servesc la fabricarea curelelor (n. trad.).

asigura izolarea aproape perfectă a încărcăturii pe roate, dar nu existau prin partea locului. Nici măcar marile magazine de specialitate din Statele Unite nu au întotdeauna această marfă în depozit.

O'Brien venise să dea o raită pe șantier înainte de a citi în biroul său lista celor aleși.

— Cu sticla de whisky pe masă, pot să mai aștepte cinci minute, gîndi el. Și în ceea ce privește greutatea ? îl întrebă pe șeful mecanic.

Acesta tocmai lucra ceva, vîrît sub un camion. Dintr-o smucitură ieși la lumina zilei. Era ud leoarcă. Ștergîndu-și fruntea, ca să nu-i intre sudoarea în ochi, își mînji fața cu o dîră de păcură. Părul și gura îi erau pline de pămîntul uscat care căzuse de deasupra, pe cînd manevra cu nasul în sus cheia franceză. Scuipă și răspunse :

— E tocmai ceea ce mă frămîntă mai mult, șefule. Încărcătura ideală e de două tone. Cu mai mult, merge greu, cu mai puțin, sare în sus la fiece groapă.

— Pune-i un lest.

— Asta durează. Am și făcut umplutura de cîlți.

— Nu-i nimic. Ia mai mulți oameni. De îndată ce camioanele vor fi plecat, veți primi și orele suplimentare. Însă trebuie neapărat ca încărcătura să pornească la drum la orele șapte și jumătate. Și băieții ăștia au dreptul ca toate

șansele să fie de partea lor. De altfel, ai timp berechet pînă atunci.

Tîmpul li se părea lung celor care așteptau în vila directorului. Se plimbau în sus și în jos, în afară de Hans, de Gérard și de Luigi. Împărțită la șapte, cîți erau, sticla de whisky n-a ținut prea mult. Și O'Brien, vulpe bătrînă, dăduse ordin ca după asta să nu li se mai servească decît suc de fructe. Peste puțin, va fi nevoit să dezamăgească vreo doi-trei, și încă urît de tot ; așa că era mai bine să-i ia pe nemîncate.

— Ce dracu face ăla, Dumnezeul mamii lui, oftă Hans.

— Nu vreți să-mi spuneți și mie cum am fost ? întrebă rugător Bernardo. Eu singur nu-mi dau seama...

— Cît se poate de rău, mai lasă-ne dracului în pace.

Era Lewis, care-și dădea drumul nervilor. Bernardo nu-i era simpatic pentru că era gelos pe mutra lui de muiere. O faci pe muierea cum poți : așa că își oferea o mică demonstrație de răutate.

— Ai crezut poate că ai norocul să fii angajat, să pui mîna pe pitaci și s-o ștergi, spunînd adio amicilor, lăsîndu-i să fiarbă-n zeama lor, încetișor ca să nu crape. Ei bine, băiețaș, schimbă-ți gîndul ; fără îndoială că celorlalți le e milă de tine, mie însă, nu. Vorba ceea : „frumoasa nu-i pentru mucoși, ci pentru bărbați". Ah ! știu, vrei

să spui că mă amestec. Asta, piciule, e treaba mea, mă privește. Numai că eu am caracter, eu joc cu cărțile pe față, nu mă ascund după degete. Și dacă dintre noi doi cineva trebuie să crape aici, acela vei fi tu, nu eu.

— Drace! Lasă-l în pace! spuse Gérard pe un ton obosit. Știe toată lumea că ești turc și fanfaron. Asta e mai degrabă un lucru caraghios din partea ta. Totuși, asta e.

O'Brien privea un electrician care instala o lampă roșie pe acoperișul cabinei. Regulamentele companiei *Crude* prevăd un întreg sistem de semnalizare pentru camioanele care transportă o încărcătură periculoasă. Alături de omul care-și căuta de treabă printre cablurile lui, vopsitorul, cu o batistă sub nas, stropea tabla cu o zeamă sîngerie.

— Ei! fii atent! îi strigă tipul cu farurile. Vezi că nu pe mine trebuie să mă vopsești în roșu.

— Grăbiți-vă, mîrîi O'Brien. Hei, Martin, să controlezi și ambreiajele.

Cînd intră în biroul său, toate privirile se îndreptară spre el. In minte îi reveni deodată propria lui tinerețe. Cu un pas aproape grăbit trecu în spatele mesei. Scoase din buzunar un teanc de hîrtii pe care le răsfoi o clipă înainte de a găsi ceea ce căuta. Gérard rupse tăcerea:

— Asta nu-ți amintește nimic, Johnny?

— Ce adică?

— De exemplu, prima ta condamnare la moarte...

Romînul ridică din umeri. O'Brien tuşi.

— Juan Bimba, cine e?

Spaniolul tresări, apoi privi înspre biroul de lemn de culoare deschisă. Se bîlbîi o jumătate de minut, înainte de a răspunde:

— Eu... Eu sînt. De ce?

Strigase. Tare, ca un om furios. Tare, ca şi cînd i-ar fi fost frică. Acest nătărău bătrîn îi strigă oare mai întîi pe cei respinşi, sau pe cei care au reuşit? O'Brien spuse:

— Eşti angajat. Luigi Stornatori.

La rîndul său, Luigi înaintă, calm. El ştia bine că dacă yankeul îl strigă, înseamnă că e angajat.

— Johnny Mihalescu!

Încă unul care ştia despre ce-i vorba. Dintre cei patru care rămăseseră — Gérard, Hans, Lewis şi Bernardo — fără discuţie că trei trebuiau să piardă. Se priviră. Ura, o ură de şacal, se simţea sub masca de ucigaşi în care-şi împietriseră feţele.

— Gérard Sturmer! mai strigă O'Brien.

Gata. Asta fusese. Obrazul lui Hans părea tăiat în fier. Lewis înjură cu cel mai comic accent din Oxford.

— Şi eu? urlă puştiul înecîndu-se de plîns. Şi eu? M-aţi uitat, domnule. Sînt admis, spuneţi? Sînt admis? Conduc bine, ştiţi. Adineauri

n-aţi avut vreme ca să... Am o viză pentru Statele Unite, domnule, o viză.

— *Shut up!* [1] mormăi O'Brien. Mai există un post de înlocuitor în cazul... în cazul... unui accident oricînd posibil. În această ipoteză, Hans Smerloff... dumneata eşti?... vei trece la volan fără să mai fie nevoie de un nou examen. Asta-i tot. Ceilalţi pot să plece. Rămîn cei pe care i-am strigat. Vom merge să vedem camioanele. Veţi pleca la noapte. Vino şi dumneata, Smerloff.

Din politeţe, cei aleşi aşteptară pînă cînd păgubaşii părăsiră încăperea. Apoi se bătură pe spate.

— *So long, boys* [2], spuse Lewis ieşind primul din încăpere. Bernardo se mai întoarse o dată către irlandez.

— Domnule, nu e cu putinţă. Nu vreţi să mă luaţi şi pe mine?

— Dragă băiete, nu pot face absolut nimic pentru dumneata, răspunse patronul.

Era la ananghie. Ar fi preferat de o mie de ori o ploaie de înjurături, nişte pumni în obraz, în locul acestei dulci şi discrete implorări.

— Nu-s o cucoană filantroapă, sînt şeful acestei companii în ţara asta împuţită. Dacă sări în aer, ai să tîrăşti după dumneata pe tovarăşul

[1] Ţine-ţi pliscul! (n. trad.).
[2] La revedere, băieţi! (n. trad.).

dumitale; asta pe de o parte, iar pe de alta, șase mii de dolari în materiale. Fără să te pun și pe dumneata la socoteală. Judecînd după felul cum știi să vorbești cu pedala din stînga...

— Pedala din stînga?

— Ambreiajul, dacă vrei... vei fi volatilizat înainte de a ieși din oraș. Și acum, fii băiat bun; du-te să-ți revezi micii dumitale prieteni și lasă-ne pe noi, oamenii serioși.

Băiatul stătea locului, ca bătut în cap. O'Brien trebui să-l împingă de umeri ca să-l scoată din încăpere: probabil că, la cincisprezece ani împliniți, puștiul de Bernardo mai credea încă în Moș-Crăciun. Lacrimile îi curgeau liniștit de-a lungul obrajilor, iar lui nu-i trecea prin minte să și le șteargă. Oricum, prea plîngea mult. După plecarea lui, toată lumea se simți ușurată.

Ajunși la ateliere, făcură ocolul camioanelor, O'Brien îi escorta ca și cînd ar fi fost vorba de propriii săi copii, care, în dimineața aceea chiar, ar fi luat toate premiile la Universitatea din Toronto.

— Cum vă veți forma echipele? întrebă el. În principiu, nu vreau să mă amestec în asta. E treaba voastră.

— Johnny și Gérard schimbară o privire de înțelegere.

— Noi mergem împreună, spuse Sturmer, arătîndu-și tovarășul.

— O. K.

Luigi se îmbufnă. Ar fi avut, fără îndoială, mai multă încredere în Mihalescu decît în Bimba, ca tovarăş. În sfîrşit...

Peste puţin, camioanele vor fi gata. Roşul proaspăt de pe tablă aproape se uscase şi începuse să lucească. O ghirlandă de becuri le încadra. Oamenii lui Martin le încărcaseră cu lest pînă la două tone, aşa cum indicase O'Brien. Camioanele se sprijineau solid pe temelia puternică a celor şase cauciucuri groase. Inspirau încredere. Unul după altul, Gérard, Johnny, Juan şi Luigi se strecurară sub ele, tîrîndu-se pe spate. Fireşte, sistemul de suspensie îi interesa cel mai mult. Însă nici restul nu fu trecut cu vederea.

— Va trebui să-mi strîngeţi mai mult toate buloanele axelor de transmisie, spuse Johnny. Un fleac la arbore şi ar putea să ne zgîlţîie al dracului.

— Şi amortizoarele nu numai în faţă, ci şi în spate. N-ai fost niciodată şofer de camion, spuse Luigi mecanicului-şef. Se vede. Dacă frînele nu-s blocate, la demaraj, camionul face aşa...

Şi cu mîna desenă în aer o mişcare ca de scrînciob.

— Veţi încerca maşinile, interveni O'Brien. Dar înainte trebuie să le tragem la sorţi. E mai drept aşa.

— Nu s-ar putea, înainte de toate, să dăm pe gît un păhărel ? întrerupse Johnny cu îndrăzneala-i romînească. Şi asta ar fi drept.

Irlandezul izbucni în rîs. Îi plăcea acest sînge-rece. Îi trînti lui Mihalescu pe umăr o labă care l-ar fi făcut invidios și pe un agent al poliției de moravuri și strigă :

— E drept, camarade, e drept. Pe aici !

Clubul era instalat ceva mai departe, în a treia baracă. Intrară în grup, cu irlandezul în frunte.

— Whisky pentru toată lumea, strigă O'Brien. În contul meu.

Numai Hans nu-i urmă.

Fără a-l prezenta pe Smerloff drept un nemernic sadea, e aproape imposibil de povestit ceea ce va face acum, în timp ce O'Brien se află la bar împreună cu băieții lui. Dar asta n-ar corespunde adevărului. E vorba, pur și simplu, de un om care nu lasă nimic la voia întîmplării ; și care vrea să iasă din această țară a morții în care putrezește de prea multă vreme. Nu mai poate merge așa, pentru numele lui Dumnezeu, nu se mai poate. Dacă Bernardo se mulțumește doar să plîngă, asta-i treaba lui. Cînd ești Hans Smerloff, nu degeaba porți în spate un asemenea trecut. Nu rămîi prins în mocirla acestei țări putrede, tocmai cînd ți s-a deschis o poartă și n-ai decît să-i treci pragul. Smerloff nu-și face iluzii asupra adevăratei valori a vieții omenești.

Şi, ca şi cînd asta n-ar fi fost de ajuns, apelează la cea mai simplă şi cea mai laşă justificare: moartea aproapelui. Au murit doar atîţia oameni care nu meritau: oameni pe care-i iubea... În acest domeniu, se cunoaşte bine, e sigur pe el: poate să-şi stoarcă lacrimi la comandă. Sonia, David, Alioşa... Moartă, mort, mort... Asta e. Se simte pregătit. Puţină dibăcie şi mîine, adică în curînd se va înapoia în Honduras, puternic, bogat şi stimat. Şi chiar găseşte timp să-şi admire propria-i delicateţe: va face treaba asta înaintea tragerii la sorţi... Aruncă o privire în jurul lui, o privire care ar fi putut să-l trădeze dacă s-ar fi întîmplat să i-o surprindă cineva. Însă mecanicul e la vreo treizeci de paşi distanţă şi stă de vorbă cu un alt yankeu. Discuţia lor însufleţită nu pare să se termine prea repede. De altfel, din locul în care se află, alături de roata stîngă din faţă a celui de al doilea camion, Hans poate să-l observe fără riscul de a fi văzut. Face un pas spre masa cu unelte. Ia un cleşte şi o cutie goală. Se întoarce la camion, yankeul discută în continuare cu tovarăşul lui. Ba chiar s-a mai îndepărtat puţin. Smerloff se apleacă, prinde un bulon în dinţii cleştelui, strînge cu toată puterea, răsuceşte. Din tubul amortizorului curge un lichid incolor, cu miros de insecticid. Trece un minut. Hans culege zeama într-o cutie, fără să lase urme, pîndind în acelaşi timp mişcările mecanicului. E un băiat foarte grijuliu, Hans.

Cînd numai curge nimic, şterge cu precauţie şi pune la loc dopul, înşurubîndu-l tot atît de strîns, ca înainte. Pe urmă, cu cleştele mai scoate încă o piuliţă. Tocmai în clipa cînd Hans pune la loc cleştele pe masă, americanul se întoarce cu faţa spre el.

Dacă arcul amortizorului se va deşuruba la capătul a o sută de kilometri, va urma o nostimă zvîcnire a maşinii, şi asta va însemna un loc vacant pentru înlocuitor. Probabil că O'Brien nu se gîndise la asta numindu-l dinainte pe Smerloff.

Hans îi ajunse pe ceilalţi la club. Intră direct şi se aranjă în aşa fel încît s-o şteargă englezeşte înaintea tragerii la sorţi.

Muieruşcă...

Toată după-amiaza, Linda l-a tras de limbă pe Jacques. Aşa că ştie despre ce-i vorba. Cu toate amănuntele.

Obrazul metisei trădează neliniştea. E trasă la faţă. E imposibil să citeşti în trăsăturile ei altceva decît prezenţa groazei care-i apasă îi striveşte, îi îngheaţă obrazul.

Stă singură la o masă. Unul din clienţii ei obişnuiţi s-a apropiat, i-a vorbit. Fără să-i poată smulge însă nici un cuvînt, nici o privire măcar. Hernandez a venit, la rîndul lui, a spus ceva cu voce înceată. Ea a dat numai din cap şi a suspinat.

— Haide, Linda! A venit pentru tine...

Tăcere.

— O să se înfurie. N-o să mai dea pe-aici...

Ea se ridică, tot fără să spună vreun cuvînt, se îndreptă spre camera ei. Pretendentul luă asta drept un consimțămînt tardiv și se duse după ea, în dosul perdelei. Murmurul discuției lor ajungea pînă în sală. Dar degeaba își ciulește Hernandez urechile, ei vorbesc prea încet ca să poată distinge cuvintele.

Aproape imediat, omul iese și se îndreaptă grăbit spre ușă, roșu la față, înfundat pînă la urechi în propria-i furie. Patronul fuge după el.

— Așteptați o clipă, domnule, nu plecați așa...

— Nu, Hernandez, nu. Putoarea asta ordinară își bate joc de mine.

— Așteptați numai o clipă, reluă patronul: faceți-mi favoarea să primiți un pahar de whisky.

Chiar și pentru un bogătaș, un asemenea argument e convingător. Omul se așeză la bar.

Un zgomot de voci se apropie. E un grup numeros, în care se discută cu însuflețire. Gérard, Bimba, Luigi, Johnny, Smerloff și, o dată cu ei, Bernardo care i-a așteptat la poarta companiei *Crude*, împing ușa de perete și intră în sală.

— S-a făcut. Ne-au angajat! strigă cu veselie romînul. Plătește un rînd, capitalistule!

— O mie de dolari un drum! Mai mult decît cîștigă Truman!

— Pentru mine și Johnny, nimic în afară de

cafea. Sîntem în echipă. Am ciugulit destul pe ziua de azi.

Linda a ieșit din camera ei. Durerea îi îngreunează pașii. Dar, mai înainte de a ajunge la Gérard, Hernandez s-a aplecat la urechea francezului. Acesta îi aruncă metisei o privire rece.

— Linda!

Ea rămîne nemișcată, pironită de vocea lui metalică, apăsătoare și cenușie, opacă.

— Linda, du-te cu tipul ăsta.

El n-a ridicat glasul. Ea, ea ar vrea să spună multe lucruri, și chiar să strige; însă rămîne mută, paralizată, neputincioasă. Nedrept, cum îi e menirea, stăpînul și-a pronunțat sentința. Nu i te poți împotrivi. E prea aspru și, mai ales, prea îndepărtat. Ea nu va putea măcar încerca să-l rețină, să-l salveze; el va pleca la noapte, fără să asculte un singur cuvînt din temerile ei, din neliniștea ei... din dragostea ei. Ea se îndreaptă spre guatemalezul care, de la înălțimea scaunului de bar, a urmărit scena cu o indiferență care ar fi vrut să pară mîndră. Fata are niște ochi desperați, ca de maimuță tuberculoasă, iar un hohot de plîns reținut îi umflă buza inferioară. Clientul o privește în tăcere. Apoi se întoarce spre Sturmer.

— *Muy agradecido, caballero*[1], îi șoptește cu o curtenitoare înclinare a capului.

---

[1] Foarte mulțumesc, domnule (n. trad.).

Atinge cotul Lindei şi o împinge uşor spre încăperea a cărei perdea dată la o parte lasă să se vadă patul care aşteaptă.

*

Mai tîrziu, mult după plecarea clientului, Gérard se duce la Linda.

Trage perdelele separeului. Ea se întoarce spre el. Din ochi îi curg lacrimi, dar obrazul îi rămîne împietrit. Nici o tresărire, nici o cută nu-l deformează. Fără voia ei, în ciuda celor ce-o apasă, nu poate să tacă.

— Gérard, tu n-ai să te mai întorci. E prea primejdios. Toţi spun asta. E prea primejdios.

— Nu te lua după alţii. Toţi ar vrea să fie în locul meu. Nu plec singur : mai e şi Johnny.

— Oh ! Ăla...

— Ce, ăla ?...

Se strînge lîngă el, îşi lipeşte pîntecele de al lui, îl priveşte de jos în sus, cu faţa răvăşită.

— Cu cît eşti mai rău, cu atît te iubesc mai mult ! Oh ! Gerardo...

Ii pronunţă numele în spaniolă, cu un suspin răguşit şi guttural, cu un fel de H aspirat în fundul gîtlejului, în loc de G.

*

Nevoia zadarnică de a pune totul în mişcare, de a încerca totul, o frămîntă încă.

— Gérard, te implor, nu te duce acolo.

— Eşti nebună. Am mai făcut eu şi altele, mult mai primejdioase. Nu ţi-ar place să fii bogată ? Să pleci din văgăuna asta împreună cu mine ? Să călătoreşti ? Toate femeile mi-au cerut să le iau cu mine. Tu ai fi prima.

Şi adăugă o minciună :

— Nu ţi-ar place să-mi cunoşti ţara ?

Ea ridică, încet, din umeri. Mişcarea face să i se înalţe sînii.

— Chiar dacă te vei întoarce, vei fi ca Jacques ; dintr-o dată un om bătrîn. Şi dacă te vei întoarce fără să fi înnebunit, şi dacă vei fi bogat, nici atunci nu mă vei lua cu tine. Atunci...

Gérard nu mai e atent la discuţie, de cînd a văzut mişcîndu-se sînii metisei. Îi pune amîndouă mîinile pe umeri. Pe roşul ţesăturii, mîinile-i bronzate de soare par aproape albe. Dă la o parte bluza care cade. Gérard are gîtlejul uscat. O cuprinde de şolduri, îi îndoaie trupul înapoi si-i propteşte pîntecele de al lui.

— Băiatul meu trandafiriu şi blond, geme Linda.

Şi cad împreună pe pat.

*

Linda n-a făcut-o într-adins. Din spaimă ? Din începutul de gust al morţii de pe buzele iubitului ei ? Ea n-a reuşit să-şi ia partea ei de plăcere.

Gérard şi-a dat seama. În timp ce-şi îndreaptă hainele, un fel de mînie face ca gesturile lui să fie sacadate.

Tac amîndoi.

★

Sala era zgomotoasă. Imbecilii veniţi la „Corsario“ din toate colţurile oraşului dau de băut celor care, în curînd vor fi, fără îndoială, nişte cadavre. Nu se întîmplă oricînd un asemenea eveniment. Eroii zilei rezistă destul de bine tentaţiei alcoolului. Doar Juan ar putea fi atît de nebun încît să i se lase pradă. Însă tovarăşul lui îl supraveghează.

Gérard înjghebase o conversaţie cu Smerloff.

— Cu bani sau nu, dacă iau vaporul ăla, vei călători cu mine.

Hans zîmbi şi ridică din umeri.

— Îţi mulţumesc. Dar am oroare de apă şi pe deasupra sufăr de rău de mare. Oricum, zilele acestea se va găsi de lucru şi pentru mine.

E rîndul lui Gérard să ridice din umeri.

— Evident, drumul este prost.

— Mai bine caută să nu fii tu acela pe care-l voi înlocui, spuse slavul zîmbind.

Aşezat în colţul lui, în faţa unui pahar cu rom, pe care-l datora generozităţii patronului, Bernardo, puştiul, aşterne slove caligrafice, şcolăreşti, pe o foaie de hîrtie cu patrate mari, roşii. La fiecare trei cuvinte, peniţa smulgea o scamă pe care trebuia s-o înlăture. Era o scrisoare :

„Mamma dragă

Am găsit de lucru la o exploatare din sud. Patronul îmi arată încredere şi mă trimite acolo singur, ca să conduc muncitorii. Trebuie să rămîn acolo doi ani. Cînd mă voi întoarce am să fiu bogat.

Am fost la consulul Statelor Unite, a fost foarte drăguţ cu mine, mi-a spus că-mi va reînnoi viza. Mi-a spus că la Boston piemontezii sînt foarte simpatizaţi şi că, deci, vom fi bine primiţi.

Iată, Mamma. Iţi scriu toate acestea pentru că, acolo unde mă duc, poşta merge foarte prost. Probabil că vei rămîne multă vreme fără veşti de la mine. De îndată ce mă voi întoarce, îţi voi trimite banii necesari călătoriei, pentru tine şi cei trei frăţiori. Te sărut, vă sărut pe toţi, Mamma. Mă gîndesc la voi. Mi-e mai bine.

Fiul şi fratele vostru care vă iubeşte,

Bernardo"

Puştiul îşi înfrumuseţă iscălitura cu o parafă pretenţioasă. Linse plicul şi scrise pe el :

Signora Angelina Mattore-Salvini
Via della Speranza
Domodossola (Italia).

Pe urmă se ridică cu un fel de încetineală în mişcări. Inaintă pînă la masa la care Gérard era pe punctul de a încheia cu Smerloff o conversa-

ție inutilă, o conversație inutilă de oameni care așteaptă să vină momentul...

Proptindu-se de spătarul scaunului pe care ședea francezul, Bernardo se aplecă și-și șterse buzele cu dosul mîinii. Amestecîndu-se cu murdăria, saliva se uscă lăsînd o dîră neagră pe piele.

— Vă cer iertare...

— Lasă-ne în pace!

— Lasă-l să vorbească, spuse Gérard. Ce vrei?

— Ei! nu-i ceva urgent... Cînd veți termina...

Se înapoie și se așeză la locul lui.

— Ține, spuse Hernandez, patronul, punîndu-i în față un pachet de Chesterfield și un pahar de whisky. Ține. Din partea lui Gérard.

Italianul nu ridică ochii.

— Ai un foc?

Fumul îi țîșni din piept în trei fîșii drepte. Suflat cu putere, se duse departe, se destrămă fără să facă rotocoale.

Tutunul, alcool, asta era prea mult pentru el, se dezobișnuise. Un acces de tuse îl scutură: era un acces de tuse măgărească. Părea, din ce în ce mai mult, un copil. Se distra umplîndu-și cu fum paharul gol: dar nu erau gînduri de copil acelea care îi îngreunară într-atît fruntea, încît și-o așeză în scobitura brațului îndoit pe masă. Părea că doarme...

— Mi-e scîrbă, mi-e scîrbă...

Cîteva clipe mai tîrziu, Gérard se așeză în fața lui. Puștiul ridică încet ochii și întoarse capul. Plînsese.

*

Noaptea se lăsase peste Las Piedras, peste plajă, peste malurile rîului Guayas. În tabăra companiei *Crude* s-au stins luminile birourilor și, dintr-o dată, s-au luminat toate ferestrele locuințelor.

Orașul e îngrozit. Vestea transportului prevăzut pentru la noapte s-a răspîndit pe la sfîrșitul după-amiezei și casele de la marginea drumului s-au golit de locuitori. Apoi, panica a cuprins restul populației și un adevărat exod s-a pornit spre dealuri. Doar cîțiva bătrîni au rămas pe loc.

— Dacă se întîmplă ceva, va fi sfîrșitul lumii. La ce bun să plecăm ? O să fie pretutindeni același lucru...

S-au adunat lîngă biserică ; preotul face rugăciuni fără încetare.

La intrarea taberei, un inginer al companiei nu lasă pe oricine să intre. După ce treci poarta, fumatul este oprit.

— Tîmpenie !... mormăie Bimba turtindu-și țigara de pervazul de fier. Ni s-a spus că putem fuma pe drum !

Dar ceilalţi nu-i împărtăşesc părerea ; ei găsesc că paza bună trece primejdia rea.

Gérard şi Johnny Mihalescu se întîlniră la intrare. Sturmer îşi îmbrăcase o haină gri, un fel de pijama de nylon pe care o punea pentru prima oară. Larg deschisă la piept, vesta cu mîneci scurte lăsa braţele libere. La încheietura mîinii stîngi strălucea un lanţ de argint. Sandale din cureluşe de piele, completau costumul.

Johnny se frecă la ochi. I se părea că visează. Gérard era îmbrăcat exact, fără nimic în plus sau în minus, exact ca prietenul din Tegucigalpa în ziua în care îl înjunghiase. Chiar şi brelocul agăţat de lanţ — un mic zeu aztec urît, strîmb şi rînjind — chiar şi brelocul era acelaşi.

Romînul simţi cum i se strecoară, cum i se furişează în suflet o teamă, nouă pentru el.

Înainte de a dispare după cotitura drumului, cei doi şoferi ai primului camion făcură îndelung cu mîinile semne celor rămaşi. Tăcerea care se aşternuse în urma lor fu ruptă de toţi cei prezenţi, parcă printr-un acord comun. Micul grup care le urmărise plecarea pe strada principală şi pînă la ieşirea din oraş se înapoie încet spre tabără.

— Vedeți că nu e chiar așa de teribil, spuse O'Brien lui Gérard.

Dar francezul nu răspunse.

Johnny rămăsese dincolo, alături de camionul lor.

— Nu țin să văd asta. Mi-e de ajuns că peste puțin va trebui s-o fac eu însumi.

Cabina era spațioasă. Cei doi își așezaseră la îndemînă, în plasa de deasupra capului, cîteva provizii indispensabile, țigări, chibrituri, zahăr bucăți, cîțiva biscuiți. Între ei, așezate într-un fel de traistă, se aflau două termose cu cafea tare la gheață, două sticle cu alcool de bună calitate împreună cu ceva rufe de schimb și flanele. Obișnuiți deja cu clima de la tropice, amîndoi se temeau, ca și indigenii, de răcoarea zorilor.

De plafon era fixat cu lipici un pătrat de hîrtie cenușie, pe care inginerul topograf al companiei *Crude* le desenase itinerariul: o linie în zig-zag, roșu închis, care semăna cu fotografia unui fulger. Alături, un fel de tablou sinoptic pretențios încerca să le impună un regulament de drum, cu un orariu amănunțit, prevăzînd momentele de repaos și cele cînd trebuiau să facă schimbul.

— Asta-i regulamentul companiei, spusese O'Brien pe un ton de scuză cînd li-l dăduse.

Şi îngăimase o frază de neînţeles în care era vorba de neghiobie. De altfel, Gérard era hotărît să azvîrle hîrtia la prima cotitură a drumului.

— Mă urc eu mai întîi la volan, Gérard?

— De acord, Johnny. Du-te.

Mai rămîneau douăsprezece minute pînă la plecare. O'Brien se apropie:

— Merge?

— Merge, răspunse francezul.

Mihalescu tăcu.

Romînul îşi luă locul, pipăi comenzile, pedalele, se înfundă în scaun, încercă cu umerii rezistenţa spătarului.

— Ar fi trebuit o pernă. Stau prea pe spate. O să obosesc.

Gérard coborî, lăsînd portiera deschisă ca să nu fie nevoit s-o trîntească degeaba. Cînd se întoarse, celălalt îşi suflecase pantalonul de pînză pînă la jumătatea piciorului şi-şi desfăcuse larg cămaşa la piept. Sudoarea începuse să-i şiroiască pe tîmple. Ceea ce te izbea mai mult la obrazul lui erau aceste dîre lucitoare. Urîtă impresie: transpira de frică.

— Ţine. Propteşte-o la spate. E bine?

— O să meargă...

Trei minute, spunea ceasul din faţă. Tăcerea îi apăsa din nou. S-ar fi spus că se adunaseră cu toţii ca să asculte... Pentru cei care se pregăteau să plece, aşteptarea abia începea. Trecuse mult timp de cînd zgomotul primului camion nu

mai ajungea pînă la urechile lor. N-ar fi ajuns decît dacă...

Un minut. Johnny întinse mîna şi apăsă pe butonul negru de ebonit. Demarorul scîrţîi prelung şi înşelător, dar motorul nici nu tuşi măcar. Alături, Gérard, bine înfipt pe scaunul său, aştepta plecarea ca să închidă portiera. În cabină era o căldură insuportabilă. Chiar şi cu vîntul de pe drum, tot va fi îngrozitor... Atunci, la semnal, Johnny apăsă o dată pe automat. Bateria era nouă, se învîrtea, foarte bine, dar tot nu mişcă nimic. Gérard mută o cheie pe tablou.

— Toarnă zeama, o să meargă mai bine.

Johnny nici nu zîmbi măcar. Apăsă cu toată puterea pe pedala din stînga, cu toată puterea, dar inutil; îi era tare teamă să nu se înţepenească ceva în cutia de viteze. Totuşi se afla încă în punctul mort.

— Haide, dă-i drumul, bătrîne, ne facem de rîs.

Lui Johnny îi trebui un timp nesfîrşit pînă să ridice piciorul. Nu reuşea să găsească punctul sensibil al ambreiajului care, la acest tip de camion, se afla sus de tot. Motorul se învîrtea încet, fără regim; cu pîrghia de viteze bine înşurubată, nu riscai să te înţepeneşti; dar atenţie la zguduituri în momentul cînd accelerezi. Cu o încetineală surprinzătoare, ca un tren de noapte de mare lux, camionul începu să lunece pe nesimţite, tocmai în momentul cînd O'Brien des-

chidea gura să-i dea plecarea. Irlandezul se urcă pe scară și puse mîna pe brațul lui Gérard.

— Țineți-vă bine, băieți. Și mult noroc.

Dispăru în noapte. În fața camionului roșu nu se va mai afla decît o mare de întuneric străpunsă de cele două canale luminoase ale farurilor.

— Țigară?

— Aprinde-mi-o.

La lumina chibritului aprins între pumni, Gérard întrezări o clipă profilul tovarășului său. Cu fălcile încleștate, cu sprîncenele încruntate, avea o mutră de-a dreptul scîrboasă. Mai penibilă încă era impresia că respira cu greutate. Poate că, fiind atît de preocupat, nici nu se gîndea la toate acestea.

— Și p-aci ți-e drumul. Prostia s-a comis! exclamă francezul cu o voioșie afectată. Nu primi nici un răspuns.

Lunecau încet pe strada principală. Johnny nu se grăbea să treacă la viteza a doua, dar avea dreptate, nu se putea proceda altfel pe acest teren desfundat, cu hîrtoape, cu blocuri de ciment sfărîmate, cu asfaltul crăpat. Lucrul cel mai rău erau băltoacele negre, lucioase, apă în care clocea moartea. Stropitorile Sanidadului le acopereau de trei ori pe săptămînă cu petrol. Or, niciodată nu știi ce se află în fundul unei băltoace. Nici ce adîncime are groapa.

În fața bisericii, doi bărbați îmbrăcați în alb și o femeie bătrînă se închinară. Preotul făcu spre ei un gest neclar, ca o binecuvîntare sau un descîntec. Johnny deschise gura pentru prima dată :

— Imbecili. *Me cago in Dios...*

Totuși, își făcu cruce, ca ortodoxii.

— Și tu ești oleacă țicnit, observă Gérard.

— De, nu se știe niciodată...

Trecură apoi prin fața localului „Corsario". Toți obișnuiții erau prezenți, cel puțin acei cărora nu le fusese frică să rămînă. Erau vreo șase sau șapte în pragul ușii, alții la ferestrele de la parter. O voce strigă :

— Noroc, băieți.

— Da, da, noroc aprobară ceilalți.

Cel care strigase primul era Smerloff.

Linda se desprinse din grup, fără să greșească, fără să șovăie, merse drept spre portiera din dreapta, de partea căreia ședea iubitul ei ; începu să meargă alături de camion.

— Gerardo, eu n-am vrut asta, Gerardo...

El nu răspunse; abia îi aruncă o privire. La drept vorbind, îl plictisea.

— Dar acum că ai plecat, Gerardo, acum te implor, așa că să reușești. Sfînta Fecioară să te aibă-n pază, Gerardo. Tu ești dragostea mea, bărbatul meu.

Se apropie și mai mult de camion și privi de jos în sus profilul întunecat, acel obraz pe care

îl iubea şi pe care nu-l vedea prea bine. O licărire roşie îl lumina de cîte ori trăgea un fum din ţigară. Ce aspru părea...

— Şi să n-ai prea multă încredere în Johnny, îi şopti. El nu-i ca tine.

Camionul lua viteză. Indiana începu să alerge.

— Du-te acum, Linda, întoarce-te.

— Dumnezeu să te binecuvînteze, Gerardo.

— Pe curînd.

Johnny prinsese puţină siguranţă. Debraiă, lansă acceleratorul în gol şi mişcă pîrghia de viteze.

— Dumnezeu să te binecuvînteze, strigă ea încă o dată.

Şi grăbindu-se spre „Corsario" unde clienţii supraexcitaţi o aşteptau mai nerăbdători ca de obicei, îşi repeta rugăciunea încet, ca pentru ea.

Curînd, camionul începu să urce primele pante care-l vor conduce la podişul Zulaco. Nu era prea încărcat şi această primă parte a traseului nu prezenta prea mari dificultăţi. Aşa că Johnny, liniştit de netezimea drumului pe care treceau roţile, începu să se simtă treptat, treptat, mai bine.

— Cafea !

Gérard scoase capacul termosului, umplu un pahar făcut din material plastic, elastic şi dur totodată, şi-l întinse, pe întuneric, tovarăşului

său. Nu putea aprinde lampa cabinei deoarece ar arunca o lumină înşelătoare în parbriz. Chiar şi lumina ceasurilor fusese special reglată la o foarte slabă intensitate.

Johnny întîrzie să ia paharul. Desigur că nu observase gestul lui Gérard.

— Ţine.

Nici un răspuns. Ca şi cînd s-ar fi reflectat în peretele compact al nopţii, ghirlanda de lămpi roşii încadra camionul într-o lumină ca de incendiu. În întuneric se detaşa profilul încordat, împietrit al lui Johnny. Privirea lui Gérard se îndreaptă spre mîini, la volan. Erau crispate, era evident că nu reuşea să şi le desfacă. În două rînduri, degetele de la dreapta tresăriră.

— Ascultă, iei cafeaua, sau mă ţii aşa toată noaptea ?

— Mai tîrziu.

Gérard fluieră. Apoi înghiţi el băutura rece. Ar fi fost foarte bine să se supraexcite dacă ar fi avut vreo treabă, dar aşa, doar ca să privească cum îi este frică acestui tip, şi ca să i se facă şi lui frică, poate...

Groaza. E aici, masivă, prezentă şi stupidă, ce să te mai ascunzi ! Cu focul la spate şi să n-o poţi lua la fugă. Numai că tot poţi face ceva împotriva groazei : s-o refuzi. O scrisoare recomandată a diavolului, pe care refuzi s-o primeşti. Dar

ea continuă să aştepte la uşă. Işi aşterne patul în spate, în tankul cu nitroglicerină ; de acolo, stă la pîndă. Face casă bună cu zeama asta de moarte subită. Ca două pisici, sau ca o pereche de tigri care se prefac că dorm, ca să-şi aleagă mai bine momentul. Dar dacă explozivul va sări el mai întîi, groaza va fi trasă pe sfoară, va rămîne cu buza umflată, va sosi prea tîrziu. Cu toate acestea, ea e acolo, cuibărită în spatele tău, cu coada încolăcită sub burta-i de fiară albastră, cu adevărat apocaliptică, ea e acolo, gata să sară.

A sări, „a sări“, e cuvîntul stăpînitor. Căpitanul sare mai degrabă în aer împreună cu vasul lui, decît să se predea ; da, dar era vorba de pulbere... Cu pulberea, cel mai greu lucru nu e să sari, ci să cazi fără a-ţi pricinui vreun rău. Pe cînd aici, şocul însuşi omoară : fără să mai rămînă nimic. Atît timp cît există scheletul, există şi speranţa ; cel puţin rămîne o formă omenească. Un schelet e o marfă, negociabilă şi chiar transformabilă : poţi să vinzi, să cumperi, să îmbraci un schelet. Există negustori de schelete, pentru studenţii în medicină şi facultăţi. Pe cînd noroiul ăsta care se va risipi...

Prinşi în capcană, ca orice eroi ai unor astfel de întîmplări rari sînt cei care-şi pot imagina dinainte ce se va întîmpla cu ei. Curajul constă în a continua atunci cînd începi să-ţi dai seama ce te aşteaptă. Aceasta e deosebirea între cei doi.

Acum, Gérard nu s-ar da înapoi, n-ar renunța nici pentru bani, nici pentru aur. E fără voia lui și n-are nici un merit pentru asta. Așa este el făcut.

Lui Gérard i-ar părea rău să moară. E cuprins de o frică oarecum gîndită, o frică precisă care lasă spiritului întreaga putere, întreaga luciditate, ca să poată scăpa din cursă. Lui Johnny îi este frică, pur și simplu. Tocmai această formă de panică nu se uită niciodată. Pentru că a încercat o asemenea frică, poate chiar numai o singură dată, bătrînul Jacques s-a transformat în această zdreanță disperată care e acum.

Romînul tăcea mereu. Conducea cu îndemînare, dar gesturile lui trădau nervozitate. În timp ce camionul urca panta, de fiecare dată cînd schimba viteza îi era parcă teamă să nu fie tras înapoi. Era însă absurd, cu un motor atît de puternic și o încărcătură atît de ușoară. De altfel, camionul nu-i va da de furcă decît atunci cînd va aborda cele trei viraje de la jumătatea înălțimii. Proaste viraje, nimic de spus: înghesuit între prăpastie și peretele stîncii, drumul se înălța aproape vertical și baraca unui camion greu abia permitea să iei dintr-o dată asemenea serpentine.

— Să-ți pun farul mobil? întrebă Gérard pe cînd atingeau prima turnantă.

— Nu.

Dar ce făcea? Oprea? Într-adevăr, trase pe dreapta, cu contactul închis, trase frîna de mînă; un gest furios, disperat, ca și cînd ar fi fost în pericol. Și se întîmplă ceea ce era de prevăzut: masa camionului care, abia imobilizat, începea să dea înapoi pe nesimțite, blocată scurt, oscilă dinapoi înainte, sub acțiunea brutală a maxilarelor arborelui. Dintr-o dată, inima lui Gérard făcu în piept o zvîcnitură mult mai puternică.

— Ei! Ce faci?

— Mă duc să mă piș.

Desigur că mințea! Prea multă cafea, prea mulți nervi: rămas în cabină, Gérard nu se jenă să tragă cu urechea.

Și, într-adevăr, Johnny nu făcea nimic. I-a fost frică de viraj. Voise să împingă frîna înainte, pentru oprire sau mai simplu să-l lase pe Gérard să conducă pe porțiunea asta afurisită.

Se apropie de cabină făcîndu-se că-și încheie nasturii.

— Mă înlocuiești puțin, bătrîne? Încep să simt oboseala.

Obosit după șaptesprezece kilometri de drum! Gérard se mută pe banchetă, în fața comenzilor. Sub el, acolo unde se termina perna, pielea scaunului era umedă. Bine că era doar de transpirație.

— Urcă!

— Nu... Vreau să mă mișc puțin, să mă dezmorțesc. Așteaptă-mă după turnante...

— Nemernicule !

Înainte de a apăsa pe demaror, Gérard stinse toate luminile în afară de ghirlandele roşii, alimentate de o baterie aparte. Motorul sforăi ; aprinse farurile. Absenţa tovarăşului său îl va stingheri : farul mobil nu se mişca o dată cu bara de direcţie, va trebui să-l manevreze cu mîna, să măture cu el toate unghiurile, ca să vadă bine unde-şi va aşeza roţile. Şi mîinile de abia-i vor ajunge pentru volan.

Pîrghia de viteză era la zero, întîia. Drace, celălalt trăsese în aşa hal frîna de mînă, încît o blocase. Reţinînd roţile cu pedala, prinse pîrghia cu amîndouă mîinile. Tare era greu... Trăgea cu smucituri furioase, încercînd să cîştige jumătatea de centimetru care-i va permite s-o prindă-n palmă şi s-o împingă înainte. Nimic de făcut, nimic de făcut, era prea înţepenită ; probabil că amicul apăsase mai tare decît i se păruse : mîna atingea bancheta...

— Johnny ! Hei, Johnny !

Celălalt nu răspunse. Cu toate acestea era cu siguranţă acolo, foarte aproape. Nici nu trecuseră trei minute de cînd se îndepărtase.

Gérard traduse direct, din spaniolă în franceză, cîteva înjurături. Sunau bine. Pe urmă ridică din şanţ doi bolovani enormi atît de grei încît trebui să-i urce pe rînd. Unul cîte unul, îi aduse lîngă roţile dinainte : trebuia să-i împingă sub cauciucuri cu piciorul, ca să reducă la mi-

nimum recului camionului, cînd va degaja frîna de mînă. Şi loviturile cu piciorul trebuiau făcute pe cît posibil mai departe de încărcătură...

La început, nu îndrăznea să lovească. Sudoarea îi curgea de pe frunte şi, trecînd peste sprîncene, îi cădea în ochi, arzîndu-i. Îi veni o idee: cricul. Se întoarse în cabină, ridică bancheta, îl luă şi-l aşeză sub centrul arcului. Începu să pompeze. Cauciucul se ridică din ce în ce deasupra solului. Cînd deveni perfect rotund, Gérard apropie cala şi deşurubă cu o jumătate de învîrtitură şurubul-supapă. Roata coborî încet pe piatra care făcu să scîrţîie asfaltul. Şi încă o dată.

Astfel, cele două roţi din faţă erau blocate; Gérard scoase bancheta, se propti de scară, cu portiera deschisă şi trase. Dinţii-i scrîşneau din cauza efortului, umerii, tendoanele degetelor îl dureau. Era gata să se oprească şi să-şi înfăşoare mîna într-o cîrpă; dar, brusc, mînerul cedă.

— Uf! Lua-te-ar dracu!...

I se tăiase respiraţia. Toţi muşchii îi tremurau.

Simţi ceva de gheaţă între şale: era sudoarea. Şi totuşi nu era nici o adiere de vînt. Degetul mijlociu era zdrelit, prins desigur cînd cedase pîrghia. Sîngera. Şi-l şterse de cracul pantalonului, luă o ţigară din plasă şi se aşeză

în mijlocul drumului, pe bancheta pe care încă n-o pusese la loc.

Tragicul acestui incident consta tocmai în lipsa lui de importanţă : mai puţin decît nimic, un fleac. Dar în atmosfera acestei nopţi... Şi nemernicul ăla ? Nu apăruse încă.

— Îl las pe drum. E mai rău decît dacă n-ai avea pe nimeni. Să se ducă unde-a înţărcat dracu copiii ! Tîrîtura !...

Dar o voce subţirică, nu cea a conştiinţei, ci probabil cea a fricii oareb, îi şopti lui Gérard la ureche că nu-i adevărat şi că ar fi de o mie de ori mai rău să fie singur de tot.

Azvîrli mucul de ţigară care nu scoase scîntei, ci căzu în noapte ca într-o groapă. De fapt, în stînga drumului era o groapă de trei sute de metri. Puse la loc bancheta, se aşeză la volan şi trase frîna de mînă, dar cu precauţie. O dată pornit, înaintă o jumătate de metru şi fu nevoit să coboare din nou ca să scoată pietrele de sub camion ; altfel, roţile din spate ar fi trecut peste ele. Cînd porni de-a binelea, constată că pierduse mai mult de trei sferturi de ceas.

Primul viraj care escaladează stînca e cel mai rău ; ai jura că-i pe verticală şi-ai greşi : douăzeci la sută, asta-i tot. Maşina merge aproape cu viteza întîia, deci cu o nemaipomenită încetineală,

dar motorul sforăie totuşi foarte tare. Camionul pare o fiară sălbatică, mare, bănuitoare şi rea, iar muntele, alta, mai mare, mai rea. După o mişcare circulară a farurilor, Sturmer îşi fixează proiectorul la dreapta, înspre interiorul curbei. Accelerează, cîştigînd puţin teren, ca să reintre în ax în mijlocul virajului ; e momentul cînd motorul trebuie să dea tot ce poate. Volanul vrea să-i fugă din mîini, camionul e un animal şiret şi îndărătnic care nu vrea să meargă unde-l îndreaptă stăpînul, ridică botul, coboară botul, un rît scurt şi gros care scînteiază şi noaptea, grohăie şi mîrîie, dar nu se mişcă din loc. Muşcînd drumul, muşcînd panta cu toate roţile, camionul se împotriveşte, ezită, animalul se încordează, grohăie şi mîrîie : mai slab decît omul, se supune în sfîrşit şi trece mai departe.

Camionul revenise brusc la o pantă normală ; motorul întărîtat se învîrtea prea tare pentru viteză : a doua, a treia... O sută de metri mai încolo era cel de-al doilea viraj, apoi al treilea. Pe urmă drumul devine calm pentru o oră.

Nici urmă de Johnny la orizont. Bineînţeles ! Gérard căuta silueta unui om în picioare sau şezînd ; dar romînul se culcase în şanţ. Cine ştie dacă nu cumva îşi ţinea capul între mîini.

Sturmer opri camionul chiar în dreptul lui.

— Ei bine ?

Celălalt nu răspunse. Sunetul claxonului îl făcu să tresară. Se propti în cot şi ridică spre cabină o căutătură înspăimîntată :

— Eu... eu... aţipisem. Da, asta e : aţipisem... De ce rîzi ? Îţi spun că dormeam.

Gérard rîdea din toată inima. Umerii lui largi tresăltau în cadrul ferestrei deschise.

— Ei bine, eu, în timp ce tu dormeai, am coborît pe plajă să fac o baie.

Apoi rîsul îi încremeni şi adăugă liniştit :

— Scîrnăvie !

Johnny se ridicase, în sfîrşit. In timp ce făcea înconjurul camionului, Gérard porni fără să-l aştepte. Însă celălalt alergă şi se urcă din mers. Se aşeză tăcut, alături de Gérard. Cîţiva kilometri de noapte compactă defilară pe lîngă cei doi. Era acea noapte ce mărgineşte drumurile pe care merg oamenii.

— Da, mi-e frică, spuse Johnny. Ţie nu, bineînţeles !

Tonul era provocator. Tipul acesta avea o laşitate susceptibilă. Gérard nu răspunse.

— Voi, curajoşii, mă faceţi să rîd ; te excită propria-ţi moarte. Ei bine, pe mine nu, amice. Pe mine nu. La dracu, nu !

— Atunci, ce mă-ta cauţi aici ?

— Ştii prea bine : îmi cumpăr biletul de întoarcere. Dar nu credeam că o să fie aşa. Să nu

ştii cînd vine afurisita asta de moarte. Ori tu poate crezi că vom scăpa ? Tu, grozavule ? Nu simţi cum ţi s-a agăţat frica de gît şi te gîdilă de-a lungul spinării ? N-ai inimă-n tine, n-ai maţe, nu ţi-e frică ? Eşti dezgustător, Sturmer, dezgustător... Numai o scîrnăvie poate îndura asta... Şi tocmai pe mine mă faci scîrnăvie ?... Dă-o-n măsa...

— Nu-mi plac ultrasensibilii, întrerupse Gérard. Iar crizele de nervi nici atît. Ori îţi închizi pliscul împuţit, ori îţi scot măselele. Hai, dă-te jos.

Oprise camionul în mijlocul drumului şi, de la locul său, deschise portiera din dreapta. Johnny îl privea cu gura întredeschisă, nu spunea nimic dar nici nu se mişca şi nu părea că are de gînd să plece. Încetul cu încetul lui Gérard îi trecu furia. Simţea însă un fel de greaţă. Coborî şi, la rîndul său, ocoli camionul.

— Nu cobori, ai ?

Lumina roşie a becurilor nu lăsa să i se vadă paloarea. Vorbea cu dinţii strînşi, foarte încet, cu o voce aspră.

— Nu. Am nevoie de pitacii ăştia, reluă Mihalescu pe un ton care părea că redevenise normal.

Francezul rămase descumpănit. N-avea darul să-i înţeleagă pe alţii. Johnny continuă :

— Eram înnebunit. Nu ştiu ce mă apucase. Ba da, ştiu : în viaţa mea nu mi-a fost vreodată

așa de frică. Dar voi încerca să mă stăpînesc, dragă, adăugă el în grabă. Ai să vezi. Mă și simt mai bine.

Gérard se simți obosit. Nervii, bineînțeles. Și apoi îl durea și degetul. Ridică din umeri.

— Treci la volan. Cînd drumul va deveni rău, te voi schimba.

In timp ce Jonnny pornea, el se instala pe locul liber. Camionul roșu plecă din nou la drum, în noaptea lui. Numai a lui era această noaptea. Asta era sigur.

Camionul roșu este un personaj straniu. Camionul roșu este un mare proprietar. Posedă doi oameni, o noapte tropicală cît vezi cu ochii de jur împrejur și, dincolo de toate astea, rezonanțe în viața multor ființe. Camionul roșu este stăpînul unui întreg univers. „Fiecare la rîndul lui" — fredonează cu gura închisă motorul. Camionul roșu are cizme și o cravașă și-i face să asude sînge pe oamenii lui de jug. Măgarul...

— Drace, dormeam, spuse Sturmer. Asta-i bună !

Deodată simți prostește cum crește în propriii săi ochi. Dacă ar povesti-o, nimeni nu l-ar crede...

La ieșirea dintr-un viraj ușor, chiar în vîrful coastei, drumul de ciment se termină fără ca nimic să fi dat de bănuit, așa, deodată. La

volan, Johnny era gata să se lase surprins. Şi cu toate că luase straşnica hotărîre să nu-şi mai piardă cumpătul, cînd văzu cum gropile şi moviliţele se reped sub roate, trase zdravăn de frînă. Gérard îl privi. El îi susţinu privirea, zîmbi şi schiţă un gest de scuză. Semn bun. Sturmer se simţi mai bine. În sfîrşit, alături de el un om rîdea. Se însenină. Îi plăcea să fie şi alţii ca el.

— Opreşte, amice! Hai să te schimb!

Aşezaţi pe marginea drumului, cu dosul pe ciment şi picioarele pe pămîntul pistei, îmbucau din merinde.

— Cert e, spuse Sturmer cu gura plină, că dacă toţi băieţii care rîvneau la treaba asta ar fi ştiut exact despre ce e vorba, ar fi fost mai puţin necăjiţi că nu le-a mers.

— Ce vorbeşti! Indivizii ăia sînt nişte nebuni. Bernardo o să-şi ia zilele...

— Crezi?

— Voia să-i împrumut Coltul meu pentru asta. Îţi închipui că nu m-am prins! Ca să-l găsească indivizii de la Investigaţie alături de cadavru? Ăia-s mari amatori de asemenea revolvere.

— Eşti sigur că-i hotărît s-o facă?

— I-am dat nişte bani ca să-şi cumpere frînghie şi i-am explicat că indivizii care se spînzură îşi trag picioarele după ei.

— Ai sînge rece. Acum înţeleg eu... Nu, îţi spun, e nemaipomenit...

— Ce?

— M-a tapat de-o întîlnire cu Linda. Voia să-şi ofere asta înainte de a muri...

— Fără glumă? Şi te-ai prins?

— A avut baftă, bietul băiat. Mi s-a părut un lucru scîrbos. Totuşi i-am dat consemn fetei. Era rea!

Aruncară o privire faimosului tablou de drum. Pierduseră două ore ca să parcurgă treizeci şi patru de kilometri... Cei mai uşori. Mergînd tot aşa nu vor termina nici în două nopţi.

De-abia de acum încolo începea să fie greu. Pe următorii cincisprezece kilometri drumul era complet desfundat, cu gropi în stare să sfărîme toate arcurile unui Jeep în bună stare. Va trebui să le treacă pe rînd, una cîte una, numai cu viteza întîia, fără să se atingă de accelerator, să învîrtă cauciucurile centimetru cu centimetru, să aştepte urcarea fiecărei roţi, una după alta...

Două panglici de noapte fluturau de o parte şi de alta a camionului. Gérard ţinea volanul cu amîndouă mîinile. Şi el, la rîndul lui, se încleştase de cerc, dar de data asta pe bună dreptate. Sudoarea îi răcise obrazul. Nu trebuia să faci nimic special, doar să calci moale şi, cîteodată, să împiedici teribilele zguduiri să se transmită întregii mase a camionului. Toate acestea se petreceau doar din strînsoarea degetelor pe lemnul neted al volanului. Cîteodată părea că încearcă

să și le desprindă din încleștare. Dar tocmai atunci trebuia să țină mai strîns.

Nici un răgaz, nici un pic de liniște. Roata dreaptă dinainte abia trecea și cea stîngă intra și ea în joc; și, în timpul acesta, partea dinapoi începea să stea de vorbă cu groapa precedentă. Gérard, șezînd țeapăn, fluiera și, uneori, înclina capul ca să vadă mai bine. Din cînd în cînd, trăgea în piept adînc și, rezemîndu-se de spătar, dădea drumul aerului din piept, într-o lungă respirație. Pe urmă se îndrepta și își relua lucrul migălos, avînd pe buze același fluierat sarcastic.

— Nu vrei să schimbi placa? suspină Johnny. Și eu mă gîndesc la melodia asta, dar tac.

— Ce?

— *When you 'll die I'll laugh at you...*[1]

— Asta fluier? Nu-mi dădeam seama. Far, bătrîne. La dreapta.

Aripa dinainte apăru în noapte luminată din plin. Drumul se prelungea înainte, fără piedici.

— Ia te uită! Încep să obosesc: mi s-a părut că văd o groapă.

— Oprește și odihnește-te o clipă.

— Nu. O țigară.

Fumul umplu spațiul dintre cei doi oameni care tăceau. Erau mult prea ocupați, Sturmer să conducă, celălalt să-i fie teamă și să nu pară.

---

[1] Cînd vei muri, o să-ți rîd în nas... (n. trad.).

Fiecare era singur. N-aveau ce să-şi spună. Johnny, aşezat pe-o fesă, cu nasul în parbriz, supraveghea drumul ca şi cînd s-ar fi aşteptat să-l gîtuie ; conducea şi el, dar pe pedale imaginare. Era totuşi mai bine decît să nu facă nimic. Dar abia se ţinea să nu urle la fiecare metru. Şi oricît se stăpînea, îşi dădea cîteodată drumul.

— Drace ! Fii atent !...

Lui Gérard i-e mai mult decît lehamite, i-e pînă peste cap de acest şofer de ocazie. Dar n-o arată şi nici nu-i poartă pică. Mai degrabă i se face milă. De altfel, ca să conduci îţi trebuie numai minuţiozitate, nu vreun efort special de inteligenţă şi el se străduieşte să nu gîndească la nimic. Nu ajungi la vîrsta lui Sturmer fără să fi aflat că speranţa e duşmanul. Din cînd în cînd, pe furiş, îşi face cîte o concesie, imaginîndu-şi un teanc de bilete imprimate pe hîrtie groasă ; sau aerodromul Caobos, la ieşirea din Las Piedras, iar pe el în faţa ghişeului de bilete, cu valiza în mînă. Dar repede, cu teamă, alungă totul din minte, şi-şi restabileşte în creier vidul absolut. Săltînd încetişor, camionul roşu îi mănîncă drumul din palmă.

— Miroase a ars ! Miroase a ars ! Opreşte !

Johnny sare de pe scaun. Puţin îi mai lipsea

ca să-şi ciocnească ţeasta de acoperişul cabinei. Gérard îl îndepărtează cu un ghiont: celălalt încercase să-i smulgă volanul din mîini. Pentru ce naiba? Johnny se trînteşte în colţul lui cu toată greutatea trupului, lasă să-i scape un scurt ţipăt ridicol, înşfacă mînerul portierei şi sare. Sturmer taie contactul şi camionul se imobilizează de la sine. Pe urmă coboară şi el în mare grabă, trebuie s-o spunem.

Dintr-o singură privire se linişteşte: din roata stîngă dinainte iese puţin fum alb şi puturos.

— Ei, Johnny! Nu-i nimic! O roată care s-a încins!

Şi cum celălalt nu se arată, Gérard adaugă:

— Hai! La lucru!

Ia de sub banchetă două chei franceze, iar din sertarul tabloului de bord o lampă electrică. Romînul vine în spatele lui fără să scoată vreun cuvînt.

— Adu cricul. Sînt gata în cinci minute.

Într-adevăr, nu era mare lucru. Culcat pe spate sub maşină, Johnny strînge şurubul-supapă, cînd dă cu ochii de un amănunt ce i se pare suspect.

— Ei, Gérard!

Sturmer îşi azvîrle ţigara cu un bobîrnac şi se apropie.

— Ce s-a întîmplat?

— Uită-te în partea cealaltă. E o piuliţă la amortizor?

— Unde adică ?

— În josul amortizorului cu arc.

— Da, există una.

— Drace! În partea asta a sărit! Așteaptă puțin...

Și cu amîndouă mîinile, romînul se agață de resort, apoi îi dă drumul. Partea din stînga saltă într-un mod foarte perceptibil.

Nici în amortizorul hidraulic nu prea e multă zeamă !...

Gérard se vîră sub camion alături de Johnny. Un mic fascicol de lumină se frînge pe tub pălînd bușonul de umplere. Metalul e zgîriat de două urme ușor adîncite: fără îndoială că e mușcătura unei unelte. Sturmer își scoate batista din buzunar, scuipă în ea și freacă locul. Pojghița de pămînt dispare. Dedesubt, metalul e strălucitor. Cei doi oameni se privesc. Pentru un minut se simt tovarăși.

— Ei !

O învîrtitură de cheie. Ar trebui să curgă. O singură picătură tremură de-a lungul bulonului și nici măcar nu se hotărăște să cadă.

— Și de cealaltă parte ? întrebă Mihalescu, cu vocea parcă era de pîslă.

Cealaltă roată e suspendată normal. Nici o zgîrietură pe buloane, piulița e la locul ei. Bușonul e bine strîns. Iar cînd Gérard îl prinde cu forță și-l desface, lichidul gîlgîie.

E un sabotaj. Nu încape îndoială. Rămîn tăcuţi un moment, li se pare aproape imposibil. Nu dai niciodată de fundul mişeliilor. Cînd te aştepţi mai puţin, găseşti unul şi mai nemernic. Domnule Smerloff, e în interesul dumitale să nu fii vreodată descoperit... Ăştia doi n-ar sta să te aplaude.

— Avem lichid în ladă ?

— Nu cred.

— Crezi că trebuie mult, după părerea ta ?

— Ştiu eu ! Poate o sticlă de Coca-Cola.

— Dar avem apă. Merge tot atît de bine.

— Da. Cu timpul asta strică tuburile, dar dă-le-n mă-sa ! Abia după şase luni, dacă n-o schimbă între timp...

După două minute totul era pus în ordine şi porniră, după ce mai aruncară o privire peste ceea ce puteau vedea, fără a demonta totul.

— Totuşi, spuse romînul. Totuşi... Se vede că n-are nimic sfînt !

— Ştii, dacă te gîndeşti mai bine...

— Cum adică ?

— Ascultă, amice. Individul care a făcut asta, aleargă după pitaci. Adică, are nevoie sau îi doreşte, cum vrei, îi trebuie sau vrea pitaci şi nu puţini. Mă înţelegi ? Ca şi mine. Ca şi tine. Înţelegi ce vreau să spun ?

— Bine, dar...

— Foarte adevărat. Îţi vine să sari în sus, fiindcă ai impresia că ai găsit unul mai scîrbos decît tine; nu crede aşa ceva, băieţaş. E numai o chestiune de grad, nimic mai mult.

— Totuşi...

— Nici un totuşi, amice. Între individul care are inima să găurească doi oameni pentru pitaci şi tu, care vrei să pui mîna pe ei, dar îmi laşi mie tot riscul şi-o ştergi la fiecare ocazie, nu ştiu pe care îl prefer.

Johnny, atins, începu să tragă în tăcere din ţigară. Camionul continua să treacă peste gropi şi movile. Din cînd în cînd, Gérard încerca să-l vîre în viteza a doua — şi nu prea repede: cel mult cincisprezece kilometri pe oră — dar, nimic de făcut. Totul începea să danseze, romînul se făcea verde la faţă, sălta de pe o fesă pe alta. Sturmer renunţa şi-şi ridica piciorul drept. Noaptea se tîra pe urmele lor.

Tăcerea s-a cuibărit în această cabină, între aceşti doi oameni. Aşezată pe marginea camionului, ea rătăceşte de-a lungul acestei nopţi, în ţara aceasta, prin ea însăşi înspăimîntătoare. S-a aşezat pe pieptul lor. Fără îndoială, tăcerea este aceea care le apasă respiraţia, le face răsuflarea scurtă, neregulată. Nu vorbesc decît lu-

cruri necesare; ele sînt rare cînd porți așa ceva în spate. Țigările; ce căldură! și cît e ceasul...

— *Nunc et in hora*[1]...

Luna lovește în plin, aproape vertical, pămîntul din fața lor. A apărut acolo deodată, ieșită Dumnezeu știe de unde. A luat în stăpînire noaptea, transformînd-o într-un fel de zi palidă, pînă la linia orizontului care mărginește podișul. Coșmarul nu s-a oprit numai în capetele lor. S-a răspîndit pretutindeni împrejurul lor. Fiecare moviliță a drumului, fiecare groapă își arată relieful fără milă. Cînd roțile se apropie de ele, ai zice că vor trebui să înfrunte lespezi de piatră.

Atunci, teama sapă în adîncul oamenilor, le ridică trunchiul, îi împinge înainte, cu nasul în parbriz.

Fiecare groapă depășită era un miracol; un miracol îngrijorător, pentru că nu îndrăzneai să-ți spui că se împlinise, nici că se va mai repeta vreodată. Cînd roata dinainte întîlnea vreun cuib de pasăre el îți sărea în ochi la lumina lunii ca un ghem rău de umbră cu contururi precise. Gérard retrăgea piciorul care și așa de abia atingea acceleratorul, și îl așeza ușor

---

[1] Acum și în ceasul... (Probabil aluzie la rugăciunea „Ave Maria") (n. trad.).

pe pedala frînei. Atunci, pe marginea gropii, nu motorul era cel care împingea camionul, ci propria lui greutate. Pe urmă trebuia să-l laşi să alunece la fund, reţinîndu-l cu frîna, fără să opreşti. Roata scîrţîia şi se învîrtea, încă puţin, încă, încă... Cînd ai atins fundul, nici n-aveai timp să răsufli, trebuia să reiei pedala din dreapta, să goneşti înspre urcuş camionul, al cărui şasiu strîmb gemea. Şi în tot acest timp, şi unuia şi celuilalt le era teamă, lui Johnny poate mai mult decît lui Gérard ; îşi reţineau răsuflarea pînă se isprăvea totul, pînă ce vehiculul greoi revenea la orizontală. Dar nici nu trecea bine un minut şi totul începea de la capăt...

Feţele lor erau scăldate în sudoare, ca şi cînd i-ar fi plouat. Picăturile alunecau repede pe pielea lucioasă, stăteau o clipă la îndoială la rădăcina părului, se hotărau dintr-o dată şi-şi dădeau drumul, drept, de pe frunte pe cămăşile muiate. Din cînd în cînd, Johnny se ştergea cu o batistă mare. În două rînduri, Gérard se opri, imobiliză camionul, profitînd de cîţiva metri netezi în haosul drumului. Atunci se rezema de spătarul scaunului şi respira adînc. Stingea farurile.

— Ţigară !

Flacăra chibritului ilumina două profiluri serioase. Cu toţi muşchii feţei destinşi, Gérard trăgea încet din tubul alb şi reflexul focului îi sublinia linia amară a gurii. Johnny fuma şi el. O cută adîncă îi tremura în colţul buzii de jos.

De fiecare dată porniră din nou la drum fără să-şi fi spus nici un cuvînt.

Întîi pe nesimţite, apoi din ce în ce mai mult, drumul se îmbunătăţi. Itinerariul fixat deasupra capetelor lor ca un polog arăta, în dreptul porţiunii parcurse, o medie orară de patru kilometri. Ei făcuseră şaisprezece în trei ore şi jumătate, adică erau în avans.

Gropile se răreau. Într-un sfert de ceas — dacă Dumnezeu îi mai ţinea în viaţă — vor ajunge la „tabla ondulată". Aşa sînt numite, în ţările tropicale, drumurile cu postament de piatră ; în anotimpul ploios, apele sapă mii de şănţuleţe tari, fără prea mare adîncime — abia cîţiva centimetri — şi foarte dese. Acest gen de teren trebuie abordat la o viteză relativ înaltă, cel puţin optzeci de kilometri : atunci camionul zboară la suprafaţa canelurilor fără să se împiedice de ele şi merge ca pe o şosea naţională din Franţa. Greul era să iei viteza necesară fără să faci vreo prostie. Pentru asta era nevoie de două sute de metri de teren neted. Îl vom găsi oare ?

— Dragă, vreau să-ţi las ciotul ăsta. Nu mai pot.

Camionul se opri după ce trecuse peste o ultimă groapă. Coborîră amîndoi. Gérard era abrutizat. Ochii împăienjeniţi îl ardeau cînd

închidea pleoapele. Degetul zdrelit îl durea, îl dureau şi celelalte, de atîta încleştare pe lemnul lăcuit al volanului. Îşi şterse de pantaloni palmele umede. Adia o uşoară briză care le lipea de spate cămăşile ude şi-i făcea să tremure. Gérard îşi scoase cămaşa şi luă una curată din traistă. Dar aşteptă să i se usuce pielea înainte de a o îmbrăca ; atingîndu-i trupul gol, vîntul i se părea acum călduţ. Rămase o clipă cu cămaşa în mînă, întinzîndu-se.

Johnny porni ca un începător. Apăsă prea nervos pe automat şi fu cît pe ce să zdruncine droşca. Părea că pipăie pedalele ca şi cînd ar fi umblat pe nisip mişcător, iar manetele îi ardeau degetele. Înaintea lor, drumul se desfăşura neted, îmbietor ca o autostradă, dacă n-ar fi fost blestematele astea de şanţuri. Farurile măturau terenul pînă la două sute de metri înaintea roţilor. Pe tabloul luminat slab, acul oscila între cincisprezece şi douăzeci de kilometri pe oră. Primele două viteze trecuseră cu bine. Mai rămîneau încă trei...

Înaintea ochilor apăru o fîşie nisipoasă, care părea foarte netedă. Doar conducînd cu mare stîngăcie puteai risca să te clatini, să aluneci pe-o parte, cum nu se întîmplă decît la curbe. Or, în cazul de faţă, drumul se desfăşura drept pînă la capătul orizontului. Îl puteai vedea chiar mai departe de faruri, mai limpede decît restul

nopții, alergînd pînă la marginea extremă a podișului, pierzîndu-se în cerul circular.

— Dă-i drumul, băiete. E momentul. Dă-i viteză.

Johnny nu prea părea hotărît. Gîdila acceleratorul, moale, cu șovăială. Treizeci și cinci, patruzeci. În viteza a patra, cu un regim atît de redus, pînă și motorul strîmba din nas. Dacă nu se repede cu toată forța asupra vitezelor, totul va fi ratat.

— Vrei s-o ții toată noaptea într-a patra? Atinge-o și saltă la cinci, dragă. Îți mai rămîn zece secunde și-am dat-o dracului.

Se dusese dracului. Acul coborî în trei salturi. Purtat de propriul său avînt, camionul merse încă o clipă într-a patra. Mîna lui Johnny ezită de două ori în jurul pîrghiei de viteze; făcu o strîmbătură. Piciorul nehotărît imprimă acceleratorului două sau trei mișcări slabe. Pe urmă renunță, capitulă. Gérard făcu un efort să se stăpînească:

— Oprește-te o clipă.

Docil, romînul trase camionul la marginea drumului. Își rîcîi gîtul și scuipă pe fereastră. Încet, își întoarse capul spre Sturmer.

— Nu voi reuși. Mi-e frică. Nu pot face nimic. Mi-e frică.

Sturmer respiră adînc. Era aproape un suspin. Dar nu era momentul să se enerveze.

— Înțelegi, reluă Johnny, n-aș vrea să-mi fie frică. Crede-mă că nu-mi face nici o plăcere. Vreau să duc la bun sfîrşit călătoria asta, să pun mîna pe pitaci, să ies din țara asta. Nu renunț.

— Nu renunți, dar îmi lași mie pe cap toată treaba, fiindcă faci pe tine de frică...

— Da. Vezi, mai înainte, tocmai cînd să trec într-a cincea, am crezut că leșin. Îmi venea s-o iau la goană de frică. Ce ne facem?

Stătură mult pînă să găsească soluția. Nu puteau continua să alunece cu treizeci pe oră. Cînd moartea-ți stă la spate, te grăbeşti să scapi de ea. N-aveau unde să mai găsească o altă bucată de drum nisipoasă, netedă și plată ca aceasta, de pe care să-şi ia avîntul necesar. Francezul coborî din cabină. Cu o lampă electrică în mînă inspectă terenul şi marginile lui. Da, de aici pornise, de aici luase avînt camionul lui Luigi. Împroşcăturile de nisip se depărtau din ce în ce de urma lăsată de cauciucuri în solul mobil, aşa cum se întîmplă cînd accelerezi, cu viteze ridicate. Trecînd pe aici, Luigi lăsase în urma lui această indicație prietenilor săi. Brav Luigi!

Să întorci? Cam greu. Nu pentru că ar prezenta vreo dificultate în sine; dar în acest pămînt afînat, roțile camionului vor săpa, vor ara drumul. Iar cînd vor trece peste adînciturile făcute, cu optzeci pe oră, păzea să nu devii ra-

chelă ! Şi totuşi, nu-i altceva de făcut, trebuie să ia din nou avînt. Toate acestea vor lua foarte mult timp. Dar deşi ar părea să fie timp pierdut degeaba, nu va fi decît timp cîştigat. Ca să mergi fără salturi pe „tabla ondulată“ nu există decît două posibilităţi : zece pe oră sau optzeci. Şi, o dată pornit, cum să treci dintr-una într-alta ?

— Ascultă, Johnny. Voi da îndărăt pînă la marginea nisipului. În marş-arier, fără să accelerez şi fără să mă uit în urmă. În timpul acesta, mă voi feri să ies din urmele lăsate şi să fac movile sau gropi, pentru cînd ne vom întoarce.

— Dar...

— Nu. Trec eu la volan. Voi lua viteza necesară. Şi cînd vom fi lansaţi, ţi-l voi trece ţie. Bine ?

— O să încerc.

— Nu, drăguţă. Acum nu mai e vorba să încerci. O vei face, s-a zis.

Ceva din tonul lui Sturmer dădu de gîndit romînului. Se priviră fără să-şi spună nimic.

— Dacă parcursul ăsta împuţit n-ar fi atît de obositor, l-aş fi terminat singur, crede-mă. Nu mi-aş mai fi făcut sînge rău ca să te culeg după ce ai fost atît de drăguţ şi m-ai lăsat singur atunci cînd se încinsese roata. Dar e prea greu, nu pot s-o fac singur.

— Nici nu încape vorbă.

— Îmi place să te aud vorbind așa: dar nu din motivele care te interesează pe tine. Pe de altă parte, nu putem continua să mergem într-a treia pe o droșcă cu cinci viteze, numai pentru că domnul este slab de înger, mă-nțelegi?

— Nu fi nedrept, Gérard. Știi prea bine că nu-s mai fricos decît alții. Mă cunoști doar... Tu...

— Eu... Eu te bag în mă-ta și gata! Nu-i vorba aici de curajul tău, în general; e vorba de pitacii ăștia împuțiți care, ca și ție, îmi fac părul măciucă și de care ne agățăm amîndoi ca s-o ștergem de-aici. Mi-ar place de-o mie de ori să am de-a face cu ultimul dintre derbedei, care însă, în noaptea asta, printr-o minune, n-ar face-n pantaloni de fiecare dată cînd indicatorul arată peste zece kilometri... Oricum!

— Mi-e frică. De cîte ori trebuie să ți-o spun? Sînt bolnav. Bolnav.

Își dregea glasul: nu mai putea articula nici un cuvînt. Întreaga-i față se făcuse piftie, și tremura.

— Bolnav, repeta el.

— Bolnav sau nu, în seara asta ori mergem, ori crăpăm. Biroul de reclamații nu-i aici, a rămas în Las Piedras; și n-are sucursală aici. Ascultă: dacă n-aș fi avut nevoie de tine, adineauri te-aș fi ucis. Te-aș fi ucis, mă înțelegi?

— Mă îndoiesc, murmură Johnny.

— N-am făcut-o, pentru asta poți să-mi fii recunoscător. Și-apoi, te tîrăsc după mine în

goana după pitaci. Căci nitroglicerina nu-i decît un episod, un accesoriu romantic, în toată treaba asta. Înțelege bine. Ceea ce-i adevărat, solid, etern în povestea în care am intrat împreună, îți reamintesc, sînt banii : doi golani care caută bani de bilet. Nu ?

— Ai dreptate. Dar asta nu înseamnă...

— Nu înseamnă că te voi lăsa să sabotezi norocul amîndurora pentru o chestie de nervi. Dacă pitacii ar fi băgați în rahat, te-ai duce să-i cauți cu dinții, dacă asta ar fi regula jocului, nu ? Ei bine, nu-s băgați în rahat, sînt agățați de un pachețel cu „moarte subită" pe care-l porți legat de gît și care poate să plesnească dintr-o clipă într-alta. Acum, de exemplu.

— Tacă-ți gura !

Johnny urlase cu voce stinsă. Un suflu care-i venea din fundul bojocilor și care, ieșind, trebuie că-i zgîriase și-i însîngerase gîtlejul. Sturmer ridică din umeri.

— Nu mai face pe struțul, că ești prea bătrîn pentru asta. Deci, iată ce-i de făcut : voi lansa această bombă zburătoare la viteza care trebuie. Apoi ți-o trec din mers. Să nu-mi spui că-i greu doar nu-i un salt mortal. Și pe urmă mă așez alături de tine să moțăi. Nu-i altceva de făcut. Nu vreau să petrec restul vieții cu laba legată de porția asta de dinamită.

— Da, dar...

— Nu, Johnny. Eu nu-ţi spun, ia seama, eu nu-ţi spun: faci asta sau dacă nu... Eu îţi spun: e aşa şi nu altfel; ai să-mi mulţumeşti. Dacă nu, mi-e totuna. Ai băgat la cap?

Mihalescu păşea alături de camionul care da înapoi fără salturi. Lampa lui era o lanternă militară, un model cu focar reglabil. Fascicolul cilindric mătura pămîntul la treizeci de paşi în urma camionului. Lumina, căzînd oblic, înfrumuseţa cu umbre fantastice fiecare bulgăre, fiecare cută. Şi Johnny simţea cum îi creşte desperarea. Găsea că totul e rău şi nedrept în seara aceasta. Lucrurile înconjurătoare erau complice cu maşina infernală. Totul îi era împotrivă, mai puternic decît el; totul se pusese de acord ca el să nu mai existe, să fie transformat în pulbere şi împrăştiat în văzduh.

Din timp în timp, Sturmer îşi îndrepta direcţia fără multă greutate, cu o apăsare de mînă. Camionul era docil. Roţile din spate îl trăgeau drept pe propriile lui urme. Asta era foarte important: să nu sape făgaşuri false în care ar risca să se împotmolească peste puţin, cînd Gérard îl va împinge înainte... Atunci, Dumnezeu cu mila...

Ajunseră la capătul nisipului. Sosise momentul.

S-au văzut condamnaţi la moarte mai veseli decît era Johnny în momentul cînd se aşeză iar

alături de Gérard. În timp ce Sturmer mîngîia acceleratorul cu un gest care nu-i slujea decît să-şi dea curaj, gura romînului se umplu de salivă.

— Oare am să vomit?

S-a făcut, au pornit. De data asta, înainte! Amîndoi au privirile fixe; Sturmer, din cauza atenţiei încordate. Motorul îşi urcă sforăiturile în crescendo, unele după altele, întretăiate de mici pauze în care Johnny simte că revine la viaţă. Apoi, o tăcere surprinzătoare, în timpul căreia piciorul stîng al lui Gérard se ridică de două ori şi se aşează cu un calm de elefant: dublu debraiaj; ştie să-i vorbească cutiei, nimic de zis.

A treia, a patra... În afară de scurtele intervale cînd se schimbă viteza, acul kilometrajului urcă fără salturi: patruzeci şi cinci, cincizeci... Mai rămîne jumătate din porţiunea netedă ca să poţi urca la optzeci.

Şaizeci. A cincea. De cel puţin zece secunde Johnny uită să respire. Cu gura întredeschisă, priveşte miile de dîre ale drumului învălmăşindu-se sub camion şi noaptea care alunecă. Puţin praf de nisip se învolburează în raza farurilor. Fărîmiţele smulse pămîntului încep să danseze, înghiţite de frenezia nebunească a acestei curse.

Motorul plafonează. Cu o lovitură de picior furioasă, ba mai mult, turbată, Sturmer sfă-

rîmă de podea pedala acceleratorului. Ia gîndeşte-te! Şaizeci şi nici un grad mai mult pe cadran. Schimbă o privire cu Johnny. Băiatul stă zgribulit în colţul lui, strivit pe banchetă de presiunea propriilor sale picioare înfipte în podea. Ţipă, nu tare, dar ţipă. Un urlet prelung, fără nici o modulaţie. Nu i se poate împotrivi, iese din el fără să-şi dea seama.

Dar ce are camionul ăsta? Şi ideea ţîşneşte pe buzele lui Gérard, făcîndu-l să urle puternic.

— Limitatorul!...

Pentru a evita ca şoferii să impună camioanelor viteze exagerate, companiile nord-americane plumbuiesc carburatoarele. Cu siguranţă că mecanicii lui O'Brien au uitat să-i scoată sigiliul şi nimeni nu s-a gîndit la asta.

Nisipul se termină peste treizeci sau patruzeci de metri. Normal, ar fi nevoie de cincizeci de metri ca să poată opri. Dar Gérard a şi început să frîneze. Cu şaizeci nu se poate aborda tabla ondulată. Este cea mai proastă viteză. Trebuie să oprească înainte.

Mai tare, mai tare pe pedală. Şi totuşi nu prea tare. Apăsînd, Gérard simte în spate, în oasele trupului, masa explozivului care, purtată de avînt, se propteşte în peretele rezervorului. Şi fiecare moleculă îi accelerează circulaţia sîngelui. Se simte el însuşi împins înainte; sîngele-i zvîcneşte în urechi. Nu poate să fie din cauza frînării. Asta trebuie să fie *frica*.

Au mai rămas vreo zece-doisprezece metri de nisip. Şi acul mai arată încă douăzeci şi cinci de kilometri. E strînsoarea ultimă a frînei, cea mai îngrozitoare: dacă maşina nu se imobilizează progresiv, presiunea lichidului din cisternă, care n-a încetat să crească înspre peretele din faţă, va reveni înapoi dintr-o dată. Un singur plescăit va fi de ajuns... Și pe de altă parte, trebuie neapărat să oprească la marginea nisipului. Să oprească? Dar de fapt, nu!

În clipa cînd intră în terenul tare, Sturmer dă drumul pedalei şi apucă frîna de mînă, pe jumătate, ca să înlesnească încetinirea, dar fără brutalitate. Trei dinţi de cremalieră, nimic mai mult. Răsună distinct şi, deodată, zgomotul lor liniştit îi dă lui Gérard conştiinţa că și-a păstrat tot sîngele rece. Atunci, ambalînd motorul în gol, cu toată viteza pe care-o permite regulatorul, coboară la o viteză inferioară. Nu-i momentul să greşeşti: e momentul ca, din mers, să găseşti acceleratorului regimul de motor care corespunde vitezei. Sub acest regim, trebuie să lași ușurel ambreiajul și, pe urmă, acceleratorul. Cadranul arată încă douăzeci; fără îndoială prea mult; și aripile din faţă înghit deja primul şanţ al terenului tare.

O serie de salturi dese zguduie partea din faţă, gata s-o sfărîme. Dacă, aşa ca adineauri, amortizoarele n-ar fi fost la locul lor... Dar lestul e bine făcut. Tremurul furios al roţilor

din fată nu se transmite în restul şasiului. Şi, în mîinile lui Gérard care e aproape sfîrşit, un camion cuminte, docil, ascultător, începe să urce drumul, înghițind — ca acum un ceas — fiecare ridicătură în mersul lui încet, foarte încet, ca al unui melc de casă.

În spate, presiunea a scăzut progresiv de la punctul maxim. Frica, de asemenea şi-a desfăcut minghinea.

Acum se cere neapărat o țigară. Coborîră iar şi tot tăcuți. Becurile roşii pătau cu lumina lor nişte figuri lipsite de expresie. Păreau murdari.

— Drace ! Parcă sîntem plini de bale...

Mihalescu suspină şi nu răspunse.

— Haide, bătrîne. Îi dăm drumul.

— Nu !... Nu !...

Un țipăt neomenesc. Un țipăt de om care moare cu mațele scoase. Un țipăt de femeie cu bazinul prea îngust atunci cînd plodul iese din ea.

Sturmer îl înşfăcă de cămaşă şi-l scutură, ca pe o zdreanță, în mîinile lui de ucigaş. Degetul rănit îl durea din nou. Mormăi înfundat şi strînse mai tare. Țesătura cedă, se sfîşie cu părere de rău, parcă.

— Ți-am spus : îi dăm drumul. Mă înțelegi, muiere ?

— Nu, Gérard, nu...

Vocea lui Johnny era subţire, ridicolă. O voce de băieţaş care se roagă să nu fie bătut. Sturmer era palid şi tremura puţin. De furie, de oboseală, de frica dinainte şi de cea care va veni.

— Ascultă, ascultă-mă, cur plin de c..., ascultă ce-ţi spun : dacă continui cu fiţele, îţi dau una-n cap, te iau pe umăr, te căţăr pe cisternă şi te leg de ea. Cum sînt obosit, e sigur că vom sări amîndoi în aer. Ţi-e frică, ai ? Ţi-e frică, nătărăule. Şi mie, tîrîtură. Dar chiar în halul ăsta, e oprit de lege.

În marş-arier, s-au întors din nou la punctul de plecare. Johnny îşi mişca lanterna ca o cădelniţă în urma unui sicriu, în aşa hal încît Gérard nu-şi putut ţine rîsul, şi începu să fluiere primele trei măsuri ale marşului funebru. De acord că era o glumă de prost gust.

Din trei învîrtituri de cleşte au scos limitatorul : o bucată îngustă de cositor, pe care Sturmer a aruncat-o la pămînt cu un gest de furie. Strălucitoare, scăldată în dubla lumină a lunii şi farurilor, părea un şarpe tînăr, rău şi neputincios.

— Aşa, spuse Gérard. Îţi repet topografia : cînd vom fi bine instalaţi pe tabla ondulată, îţi voi trece ciotul de lemn, pînă la intrarea în

Los Totumos. Vom profita de fîşiile de ciment de la intrare, ca să revenim la o viteză redusă. Pînă acolo n-ai absolut nici un motiv de teamă: nu există nici şanţuri, nici garduri, nici gropi, nici altceva, dar cu condiţia să nu cobori sub optzeci.

— Şi dacă motorul slăbeşte ?

— N-are de ce ; dar dacă se întîmplă, vom sări în aer, şi-atunci am dat-o dracului, n-am făcut nici o brînză. Altceva : ţi-am spus de pe acuma toate astea ca să nu ceri timp de gîndire, să scrii mă-ti, sau să-ţi consulţi avocatul tocmai în clipa cînd trebuie să treci la volan. Dacă vei face asta...

Limitatorul o dată îndepărtat, nu mai exista nici o dificultate. Urcînd treptat din viteză în viteză, camionul abordă drumul tare fără nici un salt, pe urmă îşi luă zborul pe suprafaţa ondulată ca şi cînd ar fi patinat pe gheaţă. Copleşit de această victorie, mai mult decît fusese înainte de insucces, Gérard simţea cum greutatea oboselii îi apasă umerii şi braţele. Pleoapele îi ardeau mai tare ca oricînd. Vîntul stîrnit de viteză şuiera în portiere şi i se năpustea în obraz prin ferestre. Dar nu era de ajuns. De două ori îşi strînse cu putere ochii şi-i deschise cu iuţeală, brutal. Somnul se cuibărise în ei ca o pulbere fină. Simţea nevoia să doarmă.

— Johnny ? Ei, Johnny !...

— Ei ?

— Treci.

Natural că Johnny nu se simţea entuziasmat.

— Cum o să facem ?

— Treci piciorul pe deasupra pîrghiilor şi apeşi acceleratorul cu vîrful tălpii, în timp ce eu îl lipesc de duşumea cu tocul. L-ai prins ?

— Da... Aşteaptă, nu-i bine fixat... Aşa, gata. Şi acum ?

— Ridică-te cît poţi mai mult şi vino-n locul meu fără să te aşezi. Nu-ţi bate capul cu direcţia, că o ţin eu. O vei lua cînd vei fi instalat. De altfel nu-i periculos, drumul e drept.

Invăluindu-i, noaptea alerga în întîmpinarea camionului. Mai departe, dimpotrivă, părea că-l urmăreşte. Sforăitul motorului în plin regim, vîntul, acul ceasului de pe tabloul de bord indica nouăzeci, imobil...

— Hai, dă-i drumul ! Şi nu uita că dacă slăbeşti acceleraţia, facem săritura.

Predarea funcţiunilor era terminată. Iată-l deodată pe Johnny Mihalescu lăsat să alerge în noapte, fără să ştie nici el prea bine după ce, după un cec, preţ al libertăţii lui, sau după propria lui moarte ? Ca un cîine cu o tinichea legată de coadă. Şi ce mai tinichea !

— O să meargă ?

Romînul dădu din cap. Fără îndoială că va merge. Dar ar putea tot atît de bine să se întrerupă, fără prevenire. Şi tot aşa, pe neaşteptate, ar putea să înceteze de a mai trăi. Asta-l

supăra. Se simțea apăsat, iar fundul stomacului parcă ar fi vrut să-i iasă pe gură. Își luă în primire locul și mașina. La drept vorbind, pînă acum fusese mai mult un călător. Camionul începea să devie al lui. Se legănă puțin din față spre spate, încercă diferite poziții ale mîinilor pe cercul de lemn negru, pe urmă se îndreptă din umeri, ținînd strîns volanul de jos. Așa era mult mai bine.

Fiecăruia îi venea rîndul să fie servit.

— Țigară, dragă!

Trase adînc trei fumuri și o aruncă peste portieră; în noaptea asta, tutunul avea un gust amar, pe care nu-l cunoscuse încă. Și, cu toate că n-avea altceva de făcut decît să țină camionul pe linie, nu se putea fuma la o asemenea viteză!

Puțin mai tîrziu se întoarse spre Sturmer și își drese glasul. Nu-i venea ușor s-o spună.

— Zi, așa...

— Ce?

— Mulțumesc pentru adineauri.

— Ce?

— Că nu m-ai părăsit la marginea drumului, cînd te-am lăsat singur să iei virajele. Ești un tip straşnic, Gérard.

— Aş!

— Ba da. Ești un golan de treabă. Dar ai să vezi. De acum încolo te voi ajuta. Și nu puțin.

— Bine, bine...

Şi în timp ce tovarăşul lui se ghemuia în colţul său ca să doarmă, romînul începu să fredoneze un cîntec din copilărie, pe care-l credea uitat de multă vreme:

„Am mers din Ploeşti la Giurgiu,
Am mers vreo doi ani,
Şi-am luat, mîndruţă dragă,
Doisprezece bani...

— Gérard!... Ei!... Gérard!...

Johnny conduce de mai bine de o oră. Cu vreo doi kilometri în urmă, praful a început să se ridice înaintea camionului; e drept, nu prea mult şi foarte pe jos. Nu împiedică vizibilitatea dar înseamnă că este ceva în faţă. Ceva destul de greu şi care circulă cu viteză redusă: altfel, norul de praf s-ar fi ridicat mai sus.

— Gérard! Pentru numele lui Dumnezeu!

E încolţit bietul Johnny. Încolţit între viteza minimă sub care orice asperitate a drumului va zgudui camionul pînă-l va face să zboare în ţăndări, şi acest avînt, această viteză însăşi, care îl aruncă către un obstacol despre care nu ştie încă nimic, decît că e tot mai aproape: praful devine din ce în ce mai gros. Acum e asemeni unor nouraşi rotunzi, grăsulii, tiviţi, ca cei pe care stau îngeraşii în biserici.

— Gérard !

— Du-te dracului... răspunde Sturmer, care, în sfîrşit se trezeşte şi adaugă repede: Ce e? Ce s-a întîmplat?

În faţă, peste lumina farurilor, nu se vede mare lucru. Luna, care pînă mai adineauri lumina din plin, a dispărut acum. Cu toate acestea, nu-i trebuie mult timp francezului ca să-şi dea seama că se petrece ceva. A remarcat de îndată valurile de praf. Apoi puţin mai înainte, spre orizont, a văzut şi acea neclară licărire roşie. Se freacă la ochi. Nu încape îndoială.

— Luigi e în faţă. Şi merge la pas, dacă nu cumva a oprit.

Ochii lui Johnny rămîn pironiţi. Caută să pătrundă cu privirea peretele nopţii ca să vadă prin el pe celălalt, mai compact, mai tare, de care se va sfărîma. Fără să vrea, slăbeşte acceleratorul; viteza cade în chip periculos; e tocmai ceea ce nu trebuia să facă. Gérard îi striveşte piciorul de podea.

— Ridică-te de-aici!

Johnny îşi cedează locul cu mai multă grabă decît l-a luat în primire.

Într-o clipă, Gérard se strecoară pe sub el şi-i ia locul.

— S-a făcut, poţi să-i dai drumul.

Buimăcit, francezul îşi scoate capul afară în bătaia vîntului care, la această viteză, e aproape

rece. Și acum, marea ghicitoare. Ca într-un joc de copii: dacă nu ghicești, iei o palmă. Și ce palmă!

Noaptea e înșelătoare și trădătoare. Se pare că lumina se apropie; dar încearcă numai să apreciezi distanța, cu o asemenea iluminație și în cîmp deschis, pe deasupra. Adevărat că podișul ăsta e monoton, teribil de monoton; și chiar...

— Tu știi precis unde ne aflăm noi acum?

— Am trecut de pompa 7, acum vreo cinci minute.

Adevărat, mai sînt și pompele. Pe jumătate adăposturi, pe jumătate semafoare, ele străjuiesc traseul conductei — în care mențin o presiune constantă — de la ultima schelă și pînă la stăvilarul din Las Piedras.

Optzeci. Trebuie să ții la optzeci. Asta e totul... Pînă în momentul cînd întîlnești obstacolul. Atunci se va găsi o soluție.

Să ții la optzeci și totuși să deschizi ochii: nu cumva să riști să treci mai departe peste o porțiune de drum destul de netedă, tocmai bună ca să poți opri.

Din nenorocire, drumul s-a îngustat și două camioane nu mai pot trece alături, ca unul s-o ia înainte fără să se atingă de celălalt. În sfîrșit...

Încă două minute. Licărirea începe să se precizeze în fața ochilor holbați ai celor doi. Johnny își strivește obrazul de parbriz. Gérard își ține

capul afară. Amîndoi scrutează noaptea, încearcă să pătrundă secretul — secretele în cazul ăsta sînt mai multe... Deodată, romînul urlă :

— S-au stins farurile.

— Nu rage așa, eu le-am stins. Fără ele se vede mai departe.

E adevărat. Noaptea tropicală nu e niciodată pe deplin întunecoasă, din cauza puzderiei de stele. Gérard a reperat linia generală a drumului ; nu e mare lucru, fiind absolut dreaptă. Și-a închis ochii trei secunde, iar cînd i-a redeschis, peretele de care mai înainte se frîngea lumina farurilor dispăruse. În locul ei, o ceață cenușie difuză și transparentă se întinde pînă la orizont. Se poate vedea prin ea, ca prin niște ochelari puțin prea fumurii. Și primul lucru care te izbește este o coroană de becuri roșii care se mișcă la doi metri deasupra pămîntului, la capătul șesului. Gérard aprinde din nou farurile.

— Avem vreme. Încă vreo cinci minute înainte de a da peste ei. Nici o ieșire, de altfel. Încă o jumătate de oră și ar fi intrat în Los Totumos înaintea noastră.

— Ce-ai de gînd să faci ?

— Încerc să-i întrec. La viteza cu care merg, ei pot opri. Și s-o ia pe margine. Să ne lase nouă drumul.

— Ar trebui să oprească aproape complet.

— Să sperăm c-o vor face...

Claxonul intră în joc. Un muget de panică amestecat cu cel al vîntului. Pe rînd, cele opt pistoane ale motorului aspiră aerul în tuburile sirenei stridente. Țipetele mașinii, la început nearticulate, aproape niște urlete, nu întîrzie să devină organizate. Un sunet scurt, un sunet lung, un sunet scurt, convenția de totdeauna între camioanele acestor drumuri și care înseamnă :

— *Cuidado! Cuidado!* Atenție... Atenție!... Lasă-mi mie drumul... Lasă-mi mie drumul... Sosesc... Sosesc...

Încă un sunet drăcesc, nearticulat. Chiar dacă nu înțelege mesajul, să fie măcar prevenit. Urlați, claxoane, urlați cu putere, înfricoșați-l dacă nu vă puteți face înțelese, urlați!... Adevărate urlete de sirenă, răgușite, prelungi, asurzitoare...

— Ascultă puțin, oprește trompeta, spune Johnny.

Nu numai ochii, dar și urechile încearcă să prindă ceva. Vacarmul vîntului le supără ; în cele din urmă li se pare că aud izbitura fiecărei particule de nisip smulsă de roate și proiectată dedesubtul aripilor.

Acum, înaintea lor, la numai cinci sute de metri, poate și mai puțin, ghirlanda de becuri se conturează limpede pe cer : sînt atît de aproape! Încă nu se aude nici un răspuns. Drumul se îngustează și mai mult. Numai asta mai lipsea!

Gérard claxonează din nou. Un sunet scurt, un sunet lung. O ia de la capăt.

— Ascultă, spune Johnny punîndu-i mîna pe braț.

În clipa asta Johnny e aproape normal. Este prea ocupat ca să-i fie frică. N-are vreme, uită să-i fie frică.

— Ascultă... S-ar zice...

Într-adevăr. E un fel de scheunat infantil, tremurător, bolborosit și totuși răgușit. Cu toate acestea, ritmat într-o cadență sacadată. E un mesaj : răspunde. Dar de ce nu se dă la o parte ? Ar face mai bine. Nu-i mai despart decît două sute de metri care la viteză aceasta vor fi repede înghițiți...

— Ce spune ? întreabă romînul care a înțeles că-i vorba de Morse, pe care însă nu-l cunoaște.

E... S... P... E... R... A... *Espera,* așteptați...

— Zice că ne-am dus pe copcă. Sări, sau fă-ți rugăciunea.

Johnny nu răspunde, dar nici nu sare. Buzele lui se mișcă în tăcere, pe urmă își prinde fața în mîini, lințoliu mai alb ca zăpada, întins pe obrazu-i deja mort. Lumina roșie se reflectă acum pe parbriz. E-o chestiune de secunde. Gérard își înghite saliva de mai multe ori. Johnny aruncă o ultimă privire și cască gura, hotărît să moară strigînd.

Claxonul urlă, Sturmer se agață de el, ca de un colac de salvare. Și pe urmă, asta-i ține tovărășie. Ar vrea să închidă ochii, dar nu izbutește. Face parte din acel soi de indivizi care nu ac-

cepţă nimic; pe care trebuie să-i dobori ca să-i poţi sui pe eşafod, care, pe patul de moarte, se tocmesc cu funcţionarul de la pompe funebre asupra preţului propriei lor înmormîntări. Camionul lui Luigi nu mai este decît la treizeci de metri.

Tocmai în momentul cînd totul se sfîrşeşte, cînd nu mai rămăsese de trăit decît o secundă sau două, un nor de nisip se ridică de sub roţile maşinii din faţă şi-l orbeşte pe Sturmer la volan. Fie ce-o fi, francezul slăbeşte acceleratorul, apucă uşor frîna de mînă la al treilea dinte, pipăie cu vîrful tălpii frîna de picior. În vîrtejul de praf care se ridica pînă la cer ca o perdea, s-ar spune că luminile roşii care pînă mai adineauri cădeau pe parbriz... Da... S-ar spune că nu se mai apropie. Dacă împrăştie o asemenea mizerie de praf, înseamnă că Luigi accelerează. Evident. De altfel, acum, se îndepărtează.

Pulberea de nisip îi îneacă. Tuşesc. Johnny încearcă să coboare parbrizul, dar şurubul e înţepenit, îi dă de furcă; pînă o să izbutească, ori se vor opri, ori vor fi pulverizaţi.

Acum, sub cauciucuri, terenul e neted şi catifelat. Mergi ca pe smîntînă, deşi viteza este din ce în ce mai redusă. De data asta nu se va întîmpla însă nimic, doar dacă nu iese în cale vreun obstacol, ivit din noapte sau din norul de praf.

Drumul e din ce în ce mai neted. Apoi natura solului se schimbă din nou, drumul se face mai compact, mai tare. Altceva ia locul nisipului catifelat. Între două rotocoale de praf, lui Gérard i se pare că vede culoarea cimentului. Sigur că da... Asta e... Deci nu se află în mijlocul cîmpiei, cum credeau: norul de nisip încetează brusc, dezvăluind două benzi albe, care se desfășoară pe pămînt ca două preșuri de lînă. În fund, la capătul luminii farurilor, camionul lui Luigi pătrunde între două cocioabe de pămînt.

Deci, Johnny l-a informat greșit. Nu este în stare să dea nici măcar o informație exactă. Nici măcar...

— Nu trecusem de pompa șapte cînd m-ai trezit ca să te înlocuiesc. Era șase.

Celălalt se bosumflă. Lui Sturmer nu-i plac imputările tardive. Ți-am mai spus-o și altădată și tu nu faci decît din astea. De ce le faci, Dumnezeule?

Coborînd toate vitezele, intrară în sat cu întîia. Ulițele sînt pustii: ici, colo, cîte o ușă întredeschisă prin care se zărește o întreagă familie prosternată, bătrîni în genunchi îngăimînd rugăciuni cu mîinile aduse la gură. Evident că știu despre ce este vorba. Și totuși, n-au nici telegraf, nici telefon... Dar, o dată trecut tropicul de nord, în toate țările lumii, știrile circulă pe căi ciudate, cu o repeziciune al cărui secret europenii încă nu l-au pătruns.

Cele două camioane merg la o distanță de cîțiva metri. Ajungînd în piața mare, un braț se agită la portiera celui din față, detașîndu-se limpede în lumina roșie. E Luigi sau Bimba, care face semn că va opri. Sturmer își trage camionul pe dreapta, în timp ce celălalt îl va opri chiar în piață.

— Hola, Bimba! Hola, Luigi!

— Ce v-a apucat? întrebă italianul. N-ați văzut batista pe care am legat-o la pompa șase ca să știți că trebuie să încetiniți? Nici o scofală că sînteți doi...

— Nu eram doi. Johnny conducea. Eu dormeam.

— Cum?

Bimba nu-și venea în fire.

— Am fost „dinamitero“ în timpul războiului și am luat parte la asediul Madridului, spune el. Ne suiam pe tancurile fasciste și aruncam o grenadă pe gaură ca să curățăm echipajul; hoinăream sub focul ălorlalți cu pachete de dinamită agățate de jur împrejurul centironului și cu o țigară-n cioc cu care să aprindem fitilul în clipa cînd le lansam. Nu mai vorbesc de bidoanele cu benzină, nu-s chiar atît de primejdioase. Spre sfîrșit, umpleam sticle de coniac cu ciorba asta de moarte pe care o tîrîm acum după noi și, cînd le trimiteam să zboare, în jurul nostru ploua cu

bucăţele de tanc. Vreau să spun că mă pricep puţin la aruncările în aer. Dar să dormi în camionul ăsta, în timpul mersului... *Maricon Dios!* Nu mi-ar fi trecut prin cap una ca asta. *Conyo!*

— Şi tu, romînule, n-ai văzut batista?

— Şi cum aş fi putut să ghicesc că asta înseamnă să încetinesc?

— Pentru toţi şoferii de aici, albul, întîlnit pe drum, înseamnă pericol. Intotdeauna ai la tine o batistă, o cămaşă, un petec de ziar să-l laşi în urma ta ca să-ţi previi tovarăşii, explică Bimba...

— Nu ştiam. N-am condus niciodată decît în Europa. Dar ce vi s-a întîmplat?

Ceea ce silise echipa Luigi-Bimba să încetinească fusese un gunoi în benzină care, la un moment dat a provocat rateuri. Pe urmă motorul începînd să se încălzească, au fost nevoiţi să renunţe de a intra dintr-o dată în Los Totumos. După ce depăşiră pompa şase, tocmai cînd căutau o porţiune de teren potrivită, zăriră, pe dreapta, intrarea unui şantier de reparaţii. In locul acela, cu opt zile mai înainte, conducta ameninţa să se dezlipească. *Crude* trimise mai multe camioane cu ţevi pentru înlocuirea unei porţiuni de trei sute de metri; şi, ca să uşureze manevrele, fusese curăţat cu buldozerul un teren mare, legat de drumul principal printr-un drum larg, cu dublu trafic.

Cu optzeci pe oră, Luigi îndreptă camionul pe această cale de garaj, unde reuși să-l oprească. În timp ce el repara mica avarie, Bimba se dusese să agațe de pompă semnalul primejdiei. Pentru mai multă siguranță, mai agăță un altul pe un stîlp de la intrarea șantierului. Căci, ieșind de acolo în marș-arier știa că vor bloca complet drumul, fără să-și poată relua viteza: trebuia deci ca și ceilalți să profite de același șantier ca să încetinească.

— În sfîrșit, m-am ușurat de două batiste, încheie spaniolul. Ce-ar fi să îmbucăm ceva aici?

Abia se așezară la o masă din han, în fața unei sticle cu *chicha*[1] de porumb, avînd drept mîncare boabe de porumb copt, pîine tare și arsă de porumb, păsat de porumb și cîte o fărîmiță de carne *guisada*[2] uscată — un adevărat ospăț — cînd un bătrîn apăru în cadrul ușii. Atît el cît și vocea lui tremurau:

— Plecați de aici! Duceți la dracu pulberea voastră infernală. Eu sînt primarul și nimeni de aici nu vrea să-și vadă satul distrus ca să salveze petrolul yankeilor.

— Dar n-o să sară nimic în aer, bătrîne. Ia cu noi un pahar de *chicha*. Vom pleca îndată.

---

[1] Rachiu (n. trad.)
[2]. Carne marinată (n. trad.)

Bătrînul rămase în picioare, înțepenit, cu ochii nemișcați. Era foarte mîniat și-i era frică. Continua să bombăne :

— Plecați de-aici ! Plecați de-aici !

— Așază-te și bea cu noi, repetă Bimba. Noi nu sîntem americani. Eu sînt spaniol, el este italian, el francez, el romîn, tu ești din țara asta, și toți cîți mai sîntem ne c... pe *gringos*[1]. Nu-i așa ?

— Dar ce v-au făcut americanii ? întrebă Johnny.

— Prea multe, spuse bătrînul. Vin aici, cumpără petrolul, îl plătesc guvernului ; guvernul o întinde cu banii, nu mai are nevoie de noi, iar noi rămînem și mai nenorociți și mai săraci ca înainte. Gringoșii ne dau picioare în spate și ne pun să construim drumuri pe care merg camioanele lor ; cînd trecem și noi cu căruța trasă de măgari, ne pun să plătim amendă. Deschid școli ca să-i învețe pe copiii noștri să citească jurnalele lor, să li se supună lor, să voteze cu ei și să muncească pentru ei. Aduc bani ca să se culce cu femeile noastre și după asta ele nu mai știu să facă dragoste ; de altfel, cheltuiesc tot ce primesc de la ei ca să-și cumpere rochii și genți din material plastic... Îi urîm pe yankei.

— Dar ei construiesc spitale, vă îngrijesc ! Erați roși de sifilis și de paludism cînd au venit ei...

---

[1] Bogătași (n. trad.).

— Malaria, nu zic; dar cu sifilisul eram într-atît de obișnuiți, încît nici nu-l băgam în seamă. Astăzi, cu înțepăturile lor, sîntem de patru ori mai bolnavi ca înainte. Și dac-ar fi numai asta!

Coborî glasul și luă un aer confidențial. Bimba îi mai turnă un pahar de *chicha*. Era al treilea dar probabil că bătrînul era saturat din naștere, fiindcă nu părea să simtă mare lucru.

— Ei ne iau pînă și sîngele, șopti primarul.

— Cum așa?

— Ia gîndiți-vă, cu toate războaiele pe care le fac, nu li se pare niciodată destul. Atunci, cum Guatemala trăiește în pace de o sută cincizeci de ani, de cîte ori unul dintr-ai noștri intră în spital, ei îi iau jumătate din sînge.

Se uită drept în ochii lui Bimba, dădu din cap și adăugă:

— Chiar așa. Dacă omul moare, atîta pagubă!

Masa era pe sfîrșite. Cei patru se ridicară. Se simțeau mai bine, sătui și mai liniștiți. Ordinea de plecare rămînea aceeași: echipa Luigi-Bimba va pleca prima, iar după un interval de o oră vor urma Sturmer și Mihalescu.

— Nu cumva vreți să cutreierați toată țara? spuse cu glas tremurat primarul, care-i petrecuse pînă în piață. Nu cumva vreți totuși să cutreierați toată țara cu iarba asta a dracului? Veșnic e aceeași poveste: străinii găsesc în ei destulă nebunie ca să accepte să moară pentru bani; și

pînă la urmă noi sîntem cei care murim fără să ne atingem de vreun ban.

Preotul se apropie și i se alătură :

— N-aveți dreptul să faceți asta. Cătunul acesta are șapte sute de locuitori. Femei, bătrîni, copii nevinovați. Pe sufletul vostru nemuritor, vă conjur...

— Drace, imbecilul ăsta o să ne poarte ghinion. Doar n-am sărit în aer, nu ? Și nici nu-i sigur că se va întîmpla. Haide, nu ne mai bate capul, părinte, trebuie să plecăm.

— Dar n-aveți dreptul... Vi s-a amenajat o trecere cu ocol. Mă voi plînge Companiei !

— Știți prea bine ! Dacă vom sări nu va mai exista nimeni nici ca să se plîngă nici ca să primească ocările, și dacă totul decurge normal poți să faci ce vrei cu plîngerea dumitale, ei tot nu vor face caz de ea.

Luigi era italian. Conflictul cu un preot îl făcea să se simtă prost. Interveni :

— Și în ce stare se află drumul cu ocol ?

— Perfect, domnule, perfect, îl asigură preotul. Au trecut ieri cu buldozerul ; este mai bun decît strada principală, mult mai bun.

— Haideți să-l vedem. Dacă este într-adevăr bun, ce ne costă ? Poate ne va fi mai ușor să luăm viteză la ieșire.

Într-adevăr, la douăzeci de metri de primele case, se deschidea o șosea foarte dreaptă și foarte netedă. În depărtarea relativă a nopții se

vedea o mare curbă înconjurînd așezările. O săgeată roșie, imperativă — pe care la intrarea plină de peripeții în Los Totumos, Gérard n-o văzuse din cauza prafului ridicat de camionul din față — îi marca începutul. Nu exista nici o indicație limitativă a vitezei.

— Cînd a trecut buldozerul? întrebă din nou Luigi, pentru mai multă siguranță.

— Ieri dimineața; și au lucrat toată ziua, fără oprire răspunse preotul. Inginerul de la transporturile Companiei voastre l-a trimis de la sonda 5 și astfel am aflat și noi că veți trece pe aici.

Oamenii chibzuiau. N-ar fi însemnat decît un înconjur de vreo cinci sau șase kilometri, și, pe cît se pare, ca-n palmă. Pe de altă parte, o pistă ideală pentru a-ți lua zborul spre tabla ondulată.

Preotul insistă. De cînd începuse discuția despre drumul ocolit, primarul dispăruse. Fără îndoială că se bizuia pe elocvența celuilalt. La urma urmelor, doar e meseria preotului să țină discursuri.

Bătrînul ăsta în sutană avea o figură blîndă. Mai cu seamă ochii, duioși și triști. Și ceea ce spunea...

— Eu sînt un om bătrîn. Nu mi-e frică. Dar acești bieți oameni, casele lor, copiii lor... Am vegheat toată noaptea ca să mă rog să nu li se întîmple nimic. Crutați-i. Dumneavoastră sînteți bărbați, vîrîndu-vă în treaba asta știți ce faceți.

Ei nu sînt cu nimic vinovați... Luați-o pe aici. Eu mă voi duce din nou să mă rog; de data asta, pentru dumneavoastră.

— Schimbă placa, spuse Bimba. Eu, în timpul războiului am găurit o mulțime de preoți. N-am nici o încredere în ei.

— *Porca Madonna,* taci o dată, *farabutto!* îl certă Luigi cel pios. De acord, părinte, vom lua-o pe aici.

Nimeni nu-l însărcinase să vorbească în numele tuturor. Dar, la urma urmelor, și el își risca pielea. Acest lucru îi dădea drepturi. Așa că nimeni nu protestă.

— Îți mulțumesc, fiule, îți mulțumesc pentru oile mele, spuse bătrînul. Dumnezeu te va răsplăti. O să vă binecuvîntez la plecare; și tot timpul am să mă rog pentru voi. Veți vedea, chiar dacă nu credeți, o să vă aducă noroc.

*

Unul după altul, cei doi monștri au mers îndărăt pînă la intrarea drumului ocolit. Niciodată camioanele n-au părut atît de mari: fără îndoială că din cauza nopții care cădea pe ghirlandele roșii și a umbrelor cu reflexe roșiatice. Sînt enorme. Și salturile lor, lente și prudente, cînd vor să intre pe linia drumului, evocă manualele de istorie naturală cu imagini și animale preistorice, prea mari pentru propria lor forță.

Luigi e în frunte. Trimite tovarăşilor un semn de la revedere, face motorul să sforăie în gol prin două mişcări ale acceleratorului, pe urmă încetineşte ca să intre în viteza întîia. Cu toată talpa pe ambreiaj, se apleacă cu capul afară din cabină :

— Adios, Padre. Şi binecuvîntează-ne că avem nevoie.

Preotul se dă înapoi cîţiva paşi : deodată pare foarte înalt. Işi ridică braţele spre cer. Lumina ghirlandelor îi creează un fel de patrafir purpuriu.

— *Benedicat vos omnipotens Deus*[1].

Coboară mîna dreaptă într-un semn al crucii nemăsurat de mare.

— *Pater et Filius...*[2]

Degeaba se prefac, ei ascultă cu toţii. Sînt chiar emoţionaţi : în afară de Bimba care înjură cu jumătate de glas despre tot ce ştie mai insultător pe socoteala lui Dumnezeu.

— *Et spiritus sanctus*[3]...

— *Amen,* răspunde Luigi pe cînd ambreiază. Sub lumina farurilor, pămîntul alb al drumului parcă străluceşte. Masa de umbră a camionului porneşte în noapte.

— Ar trebui să bagi camionul pe drumul

---

[1] Dumnezeu cel atotputernic să vă binecuvînteze (n. trad.).

[2] Tatăl şi Fiul (n trad.).

[3] Şi Sfîntul Duh (n. trad.).

ocolit spune Gérard romînului. Îl lași acolo și te înapoiezi ca să ciupim nițică odihnă suplimentară. Chiar putem dormi puțin. O să ne trezească preotul peste un ceas.

— Tu nu te gîndești decît să sforăi, protestează Johnny așezîndu-se la volan.

Sturmer rămîne singur cu bătrînul.

— Nu plecați deci imediat? întrebă acesta.

— Nu. Din motive de securitate, lăsăm o oră între cele două camioane.

— Dar...

Ar vrea să spună ceva, dar se oprește. Are un aer ciudat de contrariat. Gérard nu băgă nimic de seamă.

Îndemnat de cine știe ce dorință de perfecțiune, romînul se străduiește să așeze camionul într-un punct precis al drumului, ca să atingă cu partea din spate săgeata indicatoare. Degeaba a fost încărcat ușor camionul, tot nu-l poți mișca ca pe o felie de șuncă. Lui Johnny îi e cald de-a binelea.

Dar ce se întîmplă oare? S-ar spune că Luigi se întoarce. Fără îndoială, el este. Cocoțat în picioare pe scara camionului, un indian ține în mînă un fel de placardă de lemn, o inscripție albă cu litere negre. Înainte chiar de a opri Bimba sare jos. E palid de mînie.

— Unde-i popa ăla? Unde-i curva aia de popă, Dumnezeul mamei lui?

— Ce este? Ce ți-a făcut?

— Privește!

Înfige sub nasul lui Gérard inscripția pe care a smuls-o din mîna indianului.

— „Atenție! Viteză extrem de redusă! Terenul în stare proastă. Pericol. Atenție! Atenție!"

— Iată ce mi-a făcut, nemernicul. Și-a dat seama că dacă vom citi asta, vom trece prin parohia lui de c... și s-a temut pentru scumpa lui viețișoară, pentru casa lui și pentru toți scrofuloșii ăștia de pe urma cărora trăiește. Unde s-a băgat, putoarea dracului, ca să mai omor unul înainte de-a crăpa...

*

Cîțiva oameni din sat se apropiaseră. Printre ei se afla și primarul care nu părea mai tulburat decît înainte. E-adevărat că tremura așa mai demult. Gérard îl prinde de-o aripă.

— Dar și tu ne-ai implorat să nu trecem prin satul tău de hoituri...

Fața bătrînului deveni tristă.

— Eu voiam să vă spun să renunțați, asta-i totul. Însă nu voiam să vă împing pe-acolo.

— Totuși ați ridicat placarda, ai!

— Nu, nu noi. Părintele.

— Și tu, lichea bătrînă!

Gérard îl zgîlțîie pe bătrîn cu furie, din ochii lui țîșnesc scîntei. Dar celălalt nu-și pierde cum-

pătul şi-l priveşte drept în faţă. Oamenii din sat vin mai aproape. Ar vrea să ia apărarea şefului lor, dar nu îndrăznesc. Cu toate acestea un tînăr îi confirmă acuzaţiile.

— Părintele a făcut totul. Mai era încă o inscripţie bătută în cuie sub săgeată. Priviţi, găurile se mai văd încă. A smuls-o.

Ceilalţi aprobară.

— Da, părintele a ridicat-o. A spus că dacă o s-o citiţi, o să treceţi prin sat...

— Noi voiam să plecăm în noaptea asta cu toţii şi să dormim afară din sat, spuse un altul. Dar părintele ne-a interzis : biserica şi casa lui se află chiar la marginea străzii celei mari. Nu voia să rişte să piardă totul.

— Şi ne-a mai ameninţat că dacă vreunul din noi o să vă spună ceva, va face rugăciuni ca să-i piară vitele şi să-i moară copiii.

— „Lăsaţi pe mine. Imi iau răspunderea, îi voi convinge, îi voi preveni şi de pericolele drumului cel nou."

— „Lăsaţi pe mine" sînt cuvintele lui.

— Şi unde-i acum ?

Tac toţi, ca pironiţi.

— A plecat. Nu vă pierdeţi timpul să-l căutaţi. Acum că ştiţi totul, şi că noi ne-am părăsit casele, puteţi trece prin sat. Ne vom întoarce să ne culcăm după ce vă veţi îndepărta.

Insă ei nu se mulţumesc numai cu asta : mai cu seamă spaniolul.

— Veniţi după mine, le spune tovarăşilor săi. O să-l găsim noi...

— Rămîn la camioane, răspunde Luigi. Nu le putem lăsa aşa...

Ceilalţi pornesc în urma lui Bimba.

*

N-au avut mult de căutat. Bineînţeles că preotul se refugiase în biserică. Acolo au dat de el, pitulat în umbra unui stîlp.

— Ieşi de acolo, îi spuse Gérard.

Dar spaniolul se împotrivi.

— Nu. Aici. In vizuina lui. In cuibul lui de hoţi. In casa stăpînului său. Nu-ţi pierde firea, tîrîtură! Poate că putoarea aialaltă va coborî de pe cruce ca să-ţi ia apărarea.

Preotul era mai mult mort decît viu. Dar nu făcu un gest să se apere, nu spuse nici un cuvînt. Lovindu-l cu piciorul în piept, Bimba îl răsturnă peste cap. Apoi se aruncă asupra lui, îl întoarse cu faţa la pămînt şi, apucîndu-l de urechi, începu să-i frece obrazul de pardoseala de ciment. Din toate puterile. Multă vreme.

— Opreşte, spune romînul. Vei fi avansat în grad, pentru că l-ai omorît. Dar nu vei mai avea timp să-ţi încasezi răsplata.

Insă Bimba nu-i dădu drumul decît mult mai tîrziu. Bătrînul, care ţipase la început, acum abia mai răsufla.

Inainte de a părăsi biserica, spaniolul smulse crucifixul de pe altar şi cu ajutorul lui sparse uşa tabernacolului. Azvîrli împărtăşania printre şirurile de scaune şi scuipă în potir.

— Imi pare rău că nu-mi vine să mă c... bombăni el.

Cînd Luigi, pe care-l găsiră alături de camioane, află tot ce se petrecuse, oftă.

— Asta n-o să ne aducă noroc... murmură el.

*

Dacă Linda indiana ar şti că, pentru cel care a fost iubitul ei, stăpînul ei, faţă de care a fost totdeauna supusă şi chiar iubită cu nepăsare, dacă ar şti în ce măsură pentru bărbatul care, în noaptea asta îşi rostogoleşte bomba ca pe un butoi peste cîmpuri, ea a încetat să mai existe, fără îndoială că n-ar mai îndrăzni să trăiască prin şi pentru el, nici să se mai gîndească la el. Nici chiar, poate, să trăiască pur şi simplu; fără îndoială că s-ar hotărî să doarmă, să doarmă mereu, ca Frumoasa din Pădure, pînă la întoarcerea lui... dacă se va întoarce...

*

Există cineva care dă dovadă de mult mai mult bun simţ, de o adevărată inteligenţă, gîndindu-se fără încetare la cei a căror moarte o pîndeşte; acesta este Smerloff.

Linda a rămas ascultătoare chiar şi la distanţă. Îndată după plecarea lui Sturmer, l-a primit pe Bernardo în camera ei...

Aşa că, a rămas decepţionată şi împietrită cînd, a doua zi dimineaţă, băiatul a fost găsit rece, spînzurat în faţa uşii de la „Corsario".

Au traversat satul la pas şi au pornit-o la drum cu umblet de melc, de broască ţestoasă mai degrabă, o broască ţestoasă prudentă, care ar privi de fiecare dată unde îşi aşază laba. Camionul lui Sturmer se opri, ca să-l lase pe celălalt să ia avans.

Cei doi oameni fumau în tăcere. Să fi trecut vreo jumătate de oră de cînd aşteptau. Tocmai în clipa cînd Gérard deschidea portiera ca să coboare, să meargă cîţiva paşi, să-şi destindă puţin nervii, o lucire imensă în care zburau bucăţi de fier ilumină dintr-o dată o parte a orizontului, apoi întreaga noapte. O lumină de necrezut, albă ca o flacără de magneziu, dezvăluie într-o secundă fiecare amănunt al fiecărui bulgăr de pămînt, al fiecărui fir de iarbă, pînă unde vezi cu ochii. Un soare instantaneu, alb de tot, îngheaţă viaţa cu lumina lui rece. Abia stins, răsună tunetul: dezlănţuire de unde sonore care, negăsind în calea lor nici o cută de teren de care să se agaţe, par că se repercutează, îşi

răspund una alteia, sec, fără oprire. Pe urmă suflul se izbește de camion — s-ar zice c-ar vrea să-l sfărîme — plesnește obrazul celor doi oameni care au rămas afară, cerne tabla și parbrizul cu grăunțele de nisip pe care le poartă cu el mai departe, înspre fundul orizontului, în care se scufundă. În urma lui, se așterne masa inertă a tăcerii.

Johnny stă prăbușit pe volan. Își ține pleoapele strînse ca și cînd ceva dușmănos ar încerca să pătrundă cu forța pe sub ele. Tresare la zgomotul portierei cînd intră Sturmer și murmură un lucru absurd:

— Nu mai face atîta zgomot.

De la sine, în craniul celor doi oameni se face un minut de tăcere. Nitroglicerina le-a omorît tovarășii. Primii din care serie? Doi care au încetat să mai aștepte, să spere, să le fie frică. Pentru care cecul companiei *Crude* a încetat dintr-odată să mai fie o cvasi realitate, aproape pipăibilă. Care, dintr-un fulger, au părăsit jocul și șansele lui. Întîmplarea aceasta va ferici pe unii din Las Piedras. Cui îi vine rîndul? Lui Smerloff?

Numele străbate mintea lui Sturmer scris cu litere strălucitoare. Sigur că da, el este, individul care le-a sabotat camionul. Smerloff! Cum dracu nu s-au gîndit mai devreme? Preotul l-a

binecuvîntat pe Luigi trimițîndu-l la frigare, Smerloff le-a urat noroc cînd au trecut prin fața lui „Corsario". Acesta trebuie să fie un rit al trădării.

*

Au pornit-o la drum. Trei, patru kilometri fără nici un incident. Rămas la volan, Johnny conducea. Era lipsit de energie, își ridicase cu greutate picioarele de plumb ca să prindă pedalele. Farurile nu dezvăluiau nimic mai departe de două sute de metri. Și unul și altul, romînul la volan, Sturmer fumînd fără oprire, aprinzîndu-și o țigară de la alta, așteptau momentul cînd se vor găsi nas în nas cu măcelul. Aerul li se părea greu; frica lor își schimbase obiectul; pentru moment — o! cu siguranță nu pentru multă vreme — îi înspăimînta întîlnirea care trebuia să se producă. Băieții aceștia care cu o oră înainte trăiau, care aveau un trup ca și ei, o formă, o voce... Și apoi, să nu mai rămînă nimic, nici o mărturie. Nici urmă de cadavre. Asta e mai rău decît simpla moarte.

*

Pe porțiuni la început distanțate, drumul era scărmănat, zdrențuit, brăzdat. În fîșia de lumină a farurilor se vedea bine că înainte totul merge din ce în ce mai rău. La început, era doar ceva mai rău decît porțiunile cele mai proaste de

după urcuş. Dar nu întîrzie să devină înspăimîntător. Johnny era livid. Îi pierise din nou toată încrederea pe care o regăsise în timpul haltei, în Los Totumos. Mîinile-i tremurau iarăşi; din nou se încurca în viteze, în pedale. Trecea, fără motiv, dintr-o stare de panică paralizantă la străduinţa de a o depăşi, dar asta nu dura nici măcar o clipă. Camionul înregistra aceste salturi de dispoziţie şi, o dată sau de două ori, s-au aflat foarte aproape de zdruncinătura definitivă.

— Opreşte-te o clipă, spuse Gérard. Nu merită să ne lansăm la întîmplare, riscînd apoi să nu mai putem merge nici înainte nici înapoi. Vom porni pe jos să vedem despre ce este vorba.

*

Cu torţele în mînă, cu toate luminile camionului aprinse la maximum, plus farul mobil — care străbate cel mai departe — porniră la drum cercetînd terenul răscolit. Se formaseră trei zone. Cea peste care trecuseră, cu gropile dese dar nu adînci — fuseseră fără îndoială săpate de schije. O bucată de placă cu numărul poliţiei înfiptă în pămînt, purta stampila companiei *Crude*: deci provenea din faţă, iar ei se aflau mult îndărătul craterului, al centrului, al locului exploziei.

Pe urmă erau vreo cincizeci de metri în care pămîntul părea ondulat în crestături largi. Pri-

vindu-le, simţeai că ele vin din adîncurile solului. Drumul era pîrjolit; valuri succesive de suflu şi dogoare ridicaseră pietrişul în unde încremenite; pietre aruncate în baltă şi balta care rămîne cu gura căscată, rînjind în cercuri concentrice. Dacă cel puţin ceva s-ar mai fi mişcat, ar fi fost mai liniştitor decît acest cataclism încremenit.

Mai departe, în sfîrşit, groapa de întuneric. Aici a fost. Nu prea adîncă, de altfel; ceva mai mult de un metru. Explozia a fost probabil atît de brutală, încît nici n-a avut vreme să sape: ceea ce fusese Juan Bimba, Luigi şi împreună cu ei, un camion de şase tone, fusese împrăştiat de jur împrejur, străbătînd aerul, cerul şi noaptea.

Fundul craterului, ca şi pantele care se surpau sub piciorul lui Sturmer, era din pămînt moale. Romînul rămăsese sus, pe marginea gropii. Părea că se teme de vreo capcană. Scotocea cu torţa fiecare cută a terenului. Doar o piatră plată pe care se întindea o mare pată de sînge, amintea prezenţa omului.

— Ei bine!... spune Gérard cu un suspin.

Trecuse timpul discursului funebru. Acum trebuia să treacă. Se întoarse lîngă Johnny.

— Nu pot. E inuman. Nu pot, murmura romînul cu glas reţinut.

„...Rezistă tentaţiei şi oboselii, Gérard, frate, şi nu-l omorî. Încarcă pe umărul tău povara neomenească a slăbiciunii omeneşti, cîrpeşte-i

nişte palme, apucă-l de guler şi scutură-l pînă-i ies maţele, rabdă — într-un cuvînt. Nu-i altceva de făcut."

Răbdarea e virtutea celor tari. La punctul unde se aflau trebuia să ia totul de la început, să cîntărească frica şi sentimentul de onoare, să-l convingă adică să accepte regula jocului, care, în împrejurarea de faţă era să mori pentru bani. Sau, cel puţin, foarte probabil: sînt unii care scapă, uneori.

— Ţi-am mai spus-o şi adineauri, Johnny, şi nu-mi face plăcere să ţi-o repet: nu există a putea sau nu, nu există inuman, mergi sau te ia dracu.

— Cu atît mai rău. Renunţ. Caută-ţi un altul.

— Nu-i vreme pentru asta acum. Un camion în aer şi cealaltă echipă imobilizată de frică, tu crezi că ăia de la *Crude* sînt căzuţi în cap?

— Şi ce vor face? Or să ne ia caii de la bicicletă!

— Au să ne dea la o parte şi or să aducă specialişti de-ai lor. Vor avea cu ei aceleaşi încurcături ca şi cu noi, dar asta n-o să ne dea pitacii înapoi.

— Presupunînd că mă ţin orbeşte după judecata ta, ne vom petrece restul nopţii dînd tîrcoale gropii ăştia. O oră după răsăritul soarelui începe căldura cea mare, „maho"-ul care toată ziua va bate în acoperiş. Mizeria asta de supă dă în foc la o temperatură ridicol de scăzută...

— N-o să prindem rădăcini aici, ca să vedem cum se sare în aer, dacă-i vorba de asta. Vom merge să moțăim mai departe.

— Cum așa? In cîmp gol? Fără un copac de care să agăți hamacurile? Pe cuvîntul meu, ești nebun! Și șerpii?

— Rahat! Și febra galbenă! Și beriberi, și artrita femeilor însărcinate, și gudu-gudu... Iți bagi joc de mine? Spune, Johnny, îți bați joc de mine? Dar spune o dată, lichea ordinară! Spune-mi că-ți crăp capul! Spui o dată, drace?

E rîndul lui să aibă o criză de nervi. Cel puțin aceasta era din mînie, era mai puțin dezgustătoare. I se făcuseră prea multe lui Gérard, prea multe pentru un singur om, într-o singură noapte. Cu mișcări largi, începu să-l pălmuiască pe Johnny, din toată inima. Lămpile zăceau pe jos, noaptea se umplu de un zgomot de rufe bătute. Flacăra unei torțe lumină figura romînului. Culmea! In ciuda loviturilor, era palid cu desăvîrșire. Nasul îi sîngera, un ochi era umflat, vînăt. Cu mai mult calm acum, medical, Sturmer continua să-l pălmuiască. Se opri cînd începu să simtă o oboseală în brațe...

— Asta-i. Și-acum, la treabă.

Johnny respiră adînc de două ori, se scutură. Nu-i venea să creadă: se simțea mai înviorat. Se întoarseră la camion.

— Ceea ce trebuie mai întîi, explică Gérard, e să ne găsim un drum. Vom merge să-l cău-

tăum împreună. Primul lucru e să apropiem camionul.

Se așeză la volan, cu portiera deschisă, continuînd să vorbească.

— Îl voi duce pînă-n marginea craterului. Nu-i prea greu. La lumina farurilor vom vedea ce-i de făcut. Marginile nu sînt abrupte. Poate că-l vom putea coborî și urca de cealaltă parte.

În dublul cilindru alb trimis de reflectoare pe ecranul nopții, se mișcă două grămezi de pămînt cenușiu. Împrejurul lor zboară praful care se lipește de lumina orbitoare, se agață de ea, dansează, se învolburează, cade și se ridică fără încetare. Praf peste tot. E atît de mult încît cei doi îl respiră, îl mănîncă, îl scuipă ; și tot nu se mai isprăvește.

Cu pieptul gol sub un veșmînt de noroi făcut din sudoare amestecată cu pămînt, mînuiau lopata și cazmaua cu mișcări greoaie. Trebuie să facă drum camionului, să-i construiască un povîrniș de o parte și de cealaltă a gropii, un loc pe unde să poată coborî, să atingă fundul, apoi să muște pămîntul de cealaltă parte, să se proptească în roțile din față și pe urmă să-și reia drumul înainte.

Nu există altă soluție. Natural că accidentul s-a produs în cel mai rău loc. Pe o distanță de

un kilometru înainte și înapoi, drumul urcă într-o pantă de peste un metru, fiind mărginit pe fiecare latură de o conductă care, astfel protejată, n-a sărit în aer.

Ar fi fost mai bine altfel: colacul șarpelui lung de fontă neagră este imposibil de trecut. Camionul este înțepenit de fiecare parte, de parcă i s-ar fi pus o piedică.

Munca de terasament — care de fapt constituia un răgaz — e terminată. Ei își agață uneltele de scară, de-a lungul portierelor. Deși e aproape ora patru, încă nu se luminează de ziuă: în tot timpul anului, soarele răsare la ora șase precis. Se va face ziuă dintr-o dată, fără tranziția zorilor. Însă temperatura s-a răcit simțitor. Pentru moment celor doi le e bine; dar peste două ore le va fi frig. Peste două ore...

*

— Să ne grăbim, spuse Gérard, urcîndu-se la volan. Trebuie să fim de cealaltă parte, la un ceas după ce se face ziuă.

— Dacă totul merge normal, în zece minute sîntem gata.

— Normal! Normal! Încă nu știi că așa ceva nu există?

Apasă pe demaror. Motorul sforăie încet, șuierînd. Răcoarea îi asigură o mai bună carburație. Johnny o ia cîțiva pași înainte și merge de-a-ndaratelea, cu fața la tovarășul său. Îl conduce cu

gesturi simple. Picioarele și mîinile lui Sturmer îl ascultă mai înainte ca el să-și dea seama că a înțeles. Uneori romînul ridică mîna dreaptă ca să-l oprească, sau amîndouă mîinile, dacă e urgent; se întoarce cu fața la drumul care trebuie parcurs ca să verifice dacă se află pe calea cea bună. Pe urmă, se întoarce din nou cu fața la Gérard. Pare că alungă spațiul cu mîna lui stîngă, că pune la locul lui aerul nopții: direcția este spre stînga. Apoi o mișcare a brațelor, așa cum spălătoreasa trage spre ea un cearșaf ca să-l scoată din apă: acum, înainte, e bine, totul e limpede.

Camionul e docil în mîinile experte ale lui Sturmer. Cu toată munca încordată de mai înainte, terenul a rămas plin de hîrtoape. Dar felul în care conduce Gérard este atît de dulce și de nuanțat, încît șasiul parcă se leagănă, parcă alunecă printre gropi, și dacă uneori arcurile scîrțîie, în schimb nici o zguduitură nu face să-i apară între sprîncene cuta de neliniște care însoțește clipele primejdioase.

Stop! Roțile din față au ajuns chiar în marginea povîrnișului coborîtor pe care-l tăiaseră în crater.

— Acum coboară, băiete, și vino să vezi.

Sigur că indicațiile celui de jos sînt prețioase. Dar asta nu-i de ajuns. Acum trebuie ca și celălalt să privească, să învețe pe dinafară fiecare dificultate. Nu trebuie să existe nici un bulgăre,

nici o asperitate, nici o piatră pe jumătate ieşită din pămînt al cărui loc şi formă exactă să n-o cunoască pe dinafară. Johnny îi va servi doar ca să-i ajute memoria. Nu numai creierul lui Gérard, dar şi mîinile care conduc, piciorul de pe accelerator şi frînă, cel al ambreiajului de care depinde avîntul transmis de motor roţilor, fiecare parte, fiecare celulă a corpului său trebuie să cunoască sarcina ce îi aşteaptă. Peste o clipă nu va mai fi timp să ceri directive de la inteligenţă: totul va trebui să fie instinct şi reflex.

Gérard studiază drumul, centimetru cu centimetru. Cîte o dată se apleacă şi pipăie pămîntul cu mîna. Doar nu-l miroase şi nu-l gustă.

La capătul unui lung răstimp se îndreptă şi spuse ca pentru sine:

— Văd...

— N-ai văzut totul, îi atrase atenţia Johnny.

— Ce vrei să spui?

— Nu te poţi mulţumi numai să cobori pante şi apoi să observi mai departe restul drumului.

— De ce?

— Fundul nu este tare, e sfărîmicios, slab, moale. Dacă opreşti, nu mai poţi porni.

— Înnămolire, vrei să spui?

— Evident...

— Rahat! ah! Fir-ar a dracului! Nu te poţi feri de nici una din capcanele astea împuţite, mama lor de capcane!

Desigur că era mult mai greu să străbați tot craterul dintr-o dată. De data aceasta nu mai era vorba doar de treizeci de metri pe care să-i imprimi dinainte pe retină, ci de o sută, în trei etape: coborîre, fund, urcuș. Să înveți totul pe dinafară, să tragi aer în piept, să-ți faci semnul crucii, s-o pornești, să-ți dai seama după zece secunde că ai uitat totul; imposibil să mai cobori, va trebui să mergi înainte, să mergi pînă la capăt cu atît mai rău dacă faci explozie, cu toate șansele să te trezești înțepenit la jumătate de pantă, totul se va duce dracului, s-o iei de la capăt, cu roțile camionului pe jumătate înfundate în pămîntul frămîntat din nou, o zi pierdută...

— In sfîrșit... Nu-i altceva de făcut, ai? Ești sigur că fundul e chiar atît de prost?

— Incearcă-l numai cu piciorul: dacă sări cu picioarele lipite, te înfunzi în el.

O lovitură cu tocul; talpa rămase lipită, și i-a trebuit mult pînă s-o desfacă. Evident...

Dar adineauri era mult mai solid... Ce mama dracului s-a putut întîmpla, Dumnezeul mamii lui, cu toate neamurile laolaltă?

Johnny pipăi cu degetele urma lăsată de pantoful lui Sturmer. Pe urmă își apropie mîna de nas și adulmecă:

— Petrol.

— Ce?

— Miroase...

Nu se înșelase, era într-adevăr păcătosul miros dulceag al țițeiului.

Față de așa ceva, nu mai ai ce să spui. Să-l înjuri pe Dumnezeu, n-are nici un rost. Cei doi oameni amuțiră.

Briza devenise și mai răcoroasă. Sturmer se înfioră cel dintîi. S-a terminat cu transpirația, pentru moment. Se îndepărtă cîțiva pași și, mașinal, continuă să fotografieze mintal terenul. Apoi se întoarse spre Johnny.

— Probabil că una din conducte a plesnit pe dedesubt și acum curge. La ritmul în care ei efectuează scurgerea, cu douăsprezece pompe pentru activarea presiunii, nu ne mai rămîne decît o jumătate de oră înainte ca drumul să fie transformat în tank petrolifer. Inainte. Pornim!

— Ești nebun, răspunse romînul. Nebun de legat; tîmpit, cretin și încrezut. Du-te de te culcă și repede...

— Ia spune...

— Nu, îmi dai voie? Pînă acum ți-am lăsat frîu liber pentru că sînt obligat să recunosc că ești un umflat cum nu sînt doi, iar eu eram bolnav de frică. Dar acum, halt! Nu merg mai departe. Tu nu ești un erou, ești un schizofrenic, un paranoic și un dobitoc. Du-te dracului!

— Ei bine, ce? Pînă-n prezent, cum spui tu, n-ai strălucit de loc, dar totuși mergeai înainte avînd la dos destulă supă cu care să arunci în aer jumătate din țara asta. Și acum, ca să-ți imit

elocvenţa, o scurgere de petrol te face să dai înapoi? Care din noi e un prost? Şi mai fumezi chiar deasupra unei pături de păcură care ţîşneşte cu presiune! Bine, dar nu-ţi dai seama? Te pipăi şi tot nu mai isprăveşti?

— Nu petrolul mă înspăimîntă, ci semnul...

— Ce?

— Semnul.

Părea că acest cuvînt pentru el spune totul. Nu se putea scoate altceva de la el. *Semnul...*

— Haide, n-o să ne petrecem toată noaptea aici. Cel puţin cît mai rămîne din noapte... Condu-mă. Eşti gata?

Romînul îl privi pe Gérard drept în faţă. Avea un obraz liniştit, serios, cel puţin aşa se vedea; şedea cu spatele la faruri, iar lumina lor trecea mult peste groapa pe marginea căreia stăteau.

— Ascultă, Gérard. Am fost buni camarazi pînă la putoarea asta de noapte. Pînă aici, noi doi ne băteam joc de toată lumea, nu-i aşa? Şi iată că acum am dat-o dracului.

— Dă-i zor, fată o dată, spuse Sturmer.

— Voi pleca încă o dată alături de tine. Ne vom arunca în groapa asta, ne vom îneca, ne vom pierde. Gazele de eşapament vor da foc petrolului şi ori vom arde, ori vom sări în aer, e clar ca pe note. Şi dacă, din întîmplare vom trece, vom sări în aer puţin mai departe, şi-i totuna! Rămîn lîngă tine fiindcă ai fost tovarăşul meu şi fiindcă mi-e frică de tine: prea eşti în

termeni buni cu porcăria asta ; cred că ești însuși dracul. Eu voi înnebuni sau voi muri de frică. Dar adu-ți aminte, Sturmer : a fost un semn și eu te-am prevenit. Nici pentru tine asta nu poate să sfîrșească bine...

— Cînd voi avea nevoie de-o ghicitoare am să te chem. Pînă atunci, să-ncălecăm.

Camionul ședea opintit pe roțile lui, gata să-și tragă mai departe încărcătura blestemată. Sturmer mai privi o dată drept înainte, acolo, de cealaltă parte, spre drumul liber. Își umplu pieptul cu aer, trase adînc din aerul nopții ca dintr-o sticlă și dădu drumul piciorului stîng. Roțile dinainte sfărîmară pămîntul din marginea gropii, împingîndu-l înainte într-un colac peste care trecură de îndată ; și, catîr îndărătnic încordat pe cele patru copite, camionul începu să coboare în groapă. Motorul încetinit îl reținea. De aici și pînă la cealaltă margine nici vorbă să te atingi de ambreiaj. Iar de frînă, numai atît cît trebuia.

— Dumnezeul mă-si... Asta-i !

Cu motorul calat, cu roțile blocate, continua să alunece ; era o epavă, o epavă care patina, derapa, se așeza de-a curmezișul...

In urma unei lovituri disperate de demaror, motorul antrenat, debraiat pînă în fund, cu acceleratorul lipit de podea, scoțînd un muget grandios, reveni la regim și-și reluă tracțiunea asu-

pra masei camionului, tocmai în clipa cînd acesta era gata să se oprească. În mîinile lui Gérard, volanul făcu două semicercuri precipitate. La rîndul lor, roţile dinainte începură din nou să muşte din plin pămîntul gras. Totul intră în normal.

În faţă, fantomă ciufulită sub albul proiectoarelor, Johnny se bălăcea în noroiul de păcură, oprea, îndrepta vehicolul făcînd cu braţele gesturi în gol. Gérard, care menţinuse cea mai joasă viteză, acceleră.

Motorul urla. Pistoanele alergau cu coatele lipite de corp, se ciocneau cu capul de cilindre, îşi făceau cucuie şi nici măcar n-aveau timp să se oprească să şi le frece. Bielele le încurajau prin şuieratul lor fluid. Şoferul dezlănţuise toată graba, toată forţa închisă în oţel de către ingineri. Şi acest efort, transformat de angrenaje, ajunse la o progresie nemaipomenită, cu trei kilometri pe oră — în mijlocul unei bălţi negre şi puturoase, mocirlă plină cu noapte lichidă care clipocea în valuri dese în jurul butucilor, pe care nici măcar nu reuşea să-i stropească.

Johnny se dă mereu înapoi în faţa farurilor. În acest coşmar de noroi, ca într-un vis, calcă, se poticneşte şi se împiedică ; mereu ca într-un vis, alunecă, alunecă şi cade pe spate. Dar nu-i un vis, pentru că nu se trezeşte cînd începe să strige. Ţinîndu-şi capul ridicat deasupra lichidului care-i acoperă în întregime corpul răsturnat, el

strigă, strigă mereu. Camionul îşi continuă implacabila înaintare asupra lui. Gérard a văzut totul, dar nu ridică piciorul ca să încetinească: trebuie să treacă cu orice preţ. Roata dreaptă din faţă atinge piciorul romînului, se propteşte în el, îl apasă în noroiul care se solidifică sub apăsarea enormă. Johnny se zbate, ţipă, simte cum i se striveşte piciorul, urlă de moarte; Sturmer, cu ochii pironiţi pe urcuşul pantei spre care se îndreaptă, nu dă nici o atenţie acestui schelet dezarticulat pe care este gata să-l calce sub roţi, un schelet turtit sau înecat cine mai poate şti ; n-are importanţă, trebue să treacă. Trebuie să treacă. O ultimă zguduire, ceva care trosneşte, Johnny ţîşneşte într-o parte şi se trezeşte în picioare. Piciorul lui este însîngerat, dar nici măcar nu-i sfărîmat. E gata să leşine şi se simte îngrozitor de jignit.

Avîntul pe care şi-l luă camionul de pe fundul plat al craterului împinse cu o lungime roţile dinainte, înspre asaltul pantei. Dar în momentul cînd să atingă pămîntul tare, cele din urmă făcură trei învîrtituri nebune în balta de petrol, şi camionul se aşeză pe loc, fără să se zdruncine.

Soarele se ridica în partea opusă vîrtejului negru al incendiului care acoperea o bună parte a orizontului.

Murdar, cu privirea rătăcită, cu ochii în fundul capului, cu gura arsă, Sturmer coborî din

mașină. In spatele lui, Johnny se ținea pe picioare; lichidul puturos îi ajungea pînă la genunchi. Urcă cu greutate panta înspre terenul uscat. De pe el cădeau picături de zeamă neagră, pe care pămîntul le înghițea deîndată. Petrolul îi lipise tot părul de țeastă. Chel și indecent, se apropia șchiopătînd ușor.

— Nu puteam totuși să opresc, bombăni Sturmer, pe care nereușita îl făcea să tremure de furie. Și adăugă:

— Ce ne facem acum?

Lui Mihalescu nu-i ardea să se ocupe de asta. Își smulse hainele, își sfîșie cămașa, pantalonul de pînză. Pantofii... pantofii rămăseseră în groapă. Gol, își privi rana. Piciorul îi era umflat, însîngerat, îl durea. Pe alocuri părea plesnit, ca o prună prea coaptă. Dar nu-și putea da seama decît cu mare greutate: totul era învelit într-un strat de petrol de care se lipiseră bucăți întregi de pămînt. Se îndreptă spre ușa cabinei.

— Peste un ceas te voi îngriji și-ți voi ajuta să te cureți. Pentru moment însă, trebuie să ieșim de aici. Petrolul urcă; și, fără să mai vorbim de soare, într-o oră nu vei mai fi bun de nimic. Am nevoie de tine.

Privirea pe care Johnny i-o aruncă lui Gérard merita ea singură o întreagă pagină de antologie pe care cei mai buni specialiști ar fi închinat-o izbucnirii în lacrimi. Sturmer nu-i dădu atenție, cauza lui era pierdută. Pe deasupra era

şi prea obosit. Dacă, într-o împrejurare ca aceasta îţi permiteai să ai două idei, nu ajungeai departe. Una singură : să treci.

— Da, reluă Sturmer. Ai fost rănit rău de tot. Intr-o oră febra va începe să crească. Să nu ne pierdem timpul.

Camionul se odihnea pe şasiu sub pînza lichidă care acum atingea spatele remorcii. Ca să-şi dea seama perfect de situaţie, Gérard fu nevoit — la rîndul său — să intre în zeamă pînă la gît. Trase aer în piept şi intră cu capul în noroi. Murdară poveste!

In spate, nimic de făcut. Să torni ciment la fund şi încă...

Sturmer simţea că înnebuneşte. Oamenii de felul lui au o calitate care, în acelaşi timp este şi un defect : sînt ca nişte copii care bat din picioare în faţa unei jucării ; cînd doresc ceva, doresc să aibă imediat : nu pot să aştepte. E ca o superstiţie. I se părea de o importanţă vitală să scoată camionul înainte de-a începe căldura cea mare. Şi era un lucru cu totul nesocotit — afară numai dacă nu l-ai considera ca o dovadă de bărbăţie sau de vitalitate.

Trecu în revistă toate trucurile pe care le văzuse în practică, toate sforăriile acumulate în decursul unei lungi experienţe de şofer de camion, care se întindea de la drumurile prăpădite din Venezuela pînă la rîpele Anzilor, le trecu în revistă şi le respinse una după alta ; nu se potri-

veau. Erau nefolositoare și sapa și cazmaua, și cablurile, și drugii; ar fi trebuit un troliu montat în față. Și cînd te gîndești că în Las Piedras se afla un întreg garaj de camioane cu patru și șase roți, echipate special pentru drumurile desfundate de averse, avînd cîte un sul de frînghie în față și în spate mișcate de motor... Dar cine și-ar fi putut imagina o asemenea poveste în plin anotimp secetos?

Temperatura începea să crească. Pe cerul încă senin, încă netulburat de undele de căldură pe care pămîntul le va emana în curînd, un stol de papagali verzi zbură cîrîind. Veneau dinspre marile păduri din Pariato, de departe, din sud. Se îndreptau spre mare într-un zbor greoi și dizgrațios, însă iute.

Johnny ședea pe pămînt, prăbușit, cu spatele rezemat de unul din cauciucurile din față. Probabil că suferea foarte mult. Febra nu așteptase termenul pe care i-l fixase Gérard. Începuse să nu mai fie stăpîn pe priviri și, în orbitele cu cearcăne negre, ochii lui de un albastru nevinovat se dădeau brusc peste cap.

— Ascultă, francezule, încercă el să strige.

Dar i se tăie respirația și-i trebui mult timp ca să-și adune forțele și să strige din nou:

— Gérard! Ei! Gérard!

— Drace!

— Vino!

Stunmer sosi bombănind.

— Mă voi ocupa de tine îndată. Poţi să mă laşi dracului în pace încă cinci minute, nu?

— Ascultă. Voi începe să delirez, va fi prea tîrziu. E înfundat rău?

— Pînă la resorturi. Ei, şi?

— Îţi voi spune un truc. Dar să mă îngrijeşti imediat după asta, Gérard.

— De îndată ce-l voi fi scos, da, ţi-am spus-o.

— Nu. Imediat. Cu rana pe care o am, dacă nu se face nimic, toată mizeria asta de sub piele, din sîngele meu, e gangrenă. Şi cu soarele deasupra...

— Care ţi-e trucul?

— Promite-mi că mă vei îngriji, Gérard. Promite. Nu vreau să crăp aşa...

— Nici altfel, ştiu. Deci, trucul?

— E o combinaţie pe care o facem noi şoferii din Romînia, unde există drumuri asemănătoare acestora. Nu dă greş niciodată.

— Zi, mi-o spui o dată, sau îmi povesteşti viaţa ta?

— Mă vei pansa imediat?

— Da! Pisălogule!

— Ei bine, iată... Drace, mi-e tare rău... Înfigi amîndoi drugii în faţă. Dar nu oriunde în faţă, ci chiar în ax. În ax... Aici e totul...

— Care ax?

Romînul tăcu, părea că e pe cale să adoarmă. Capul îi căzu pe piept.

— Johnny ! Ei ! Johnny !

Sturmer se repezi la cabină şi luă o sticlă cu rom. Apucă rănitul de păr, îi dădu capul pe spate şi-i trase două perechi de palme. Apoi îi vîrî gîtul sticlei între buze şi-i turnă pe gură o înghițitură zdravănă. Îi curgeau bale, respiră, înghiți. tuși, scuturat de arsura alcoolului. Din colțurile gurii curgeau două firicele de bale, de fiere şi de rom. Deschise nişte ochi apoşi, pe care nu izbutea să-i fixeze. Gérard nu aşteptă mai mult:

— In axul cui ?

— Nu ştiu nimic... Ce ? Care ax ?...

— Mi-ai spus : fixezi drugii în ax. Şi pe urmă gata, ți-ai dat ochii peste cap. Deci, în axul cui ?

Romînul stătu pe gînduri. Fruntea i se încreți, formînd mici şanțuri de petrol care curgeau de-a lungul tîmplelor. Cînd îşi recăpătă glasul, vorbea gîfîind. La intervale neregulate, obrazul i se strîmba de durere.

— Prea complicat să-ți explic aşa... Te vei descurca uşor... Iau cîmpii la fiecare idee : capul meu o ia într-o parte şi eu în alta... Asta-i. Ce-ți spuneam ?

Gérard îl apucă de umeri şi-l scutură. Dar mîna îi alunecă pe pielea grasă. Celălalt îi scăpă şi nemaiputîndu-se ține, se răsturnă pe o parte.

— Cum trebuie să fac? îi urlă Sturmer la ureche, aplecat deasupra lui. Cum tre-bu-ie să fac?

— Mi-e rău, Dumnezeule... Mi-e rău, ajută-mă... mi-e mult prea rău, nu se poate...

— Cum trebuie să fac?

— Înțepenești funiile între roțile duble... te opintești în drugi. În ax, Gérard... În ax...

Leșinase din nou. Sturmer îl ridică și-l sprijini de pneu. Pe urmă se duse în spatele mașinii; desfăcu drugii, îi înșfăcă și îi duse, la cinci-șase metri mai departe de bară, în fața ei.

Rănitul își revenise din leșin. Își văzu tovarășul înhămat la treabă; își coborî privirea la rănile care nu erau încă nici spălate, nici pansate. Fără un cuvînt, începu să plîngă. Lacrimile alunecau, se rostogoleau în picături repezi pe obrazu-i gudronat. Încercă să-l cheme pe Sturmer, dar, din nou, îl prinse amețeala. Simți că pleacă departe, se zbătu, se lăsă învins.

— Îndată, mormăi Gérard trecînd pe lîngă el ca să fixeze frînghiile de roțile din spate.

Petrolul ajunsese la platforma remorcii. Abia de mai era timp: într-o oră va atinge roțile din față. Cele dinapoi erau scufundate cu totul.

Gérard se mai culcă o dată în băltoacă. Își ținea răsuflarea, însă țițeiul îi pătrundea în urechi și în nas, arzîndu-i mucoasele. Cu mare greutate se menținea dedesubt.

In mîna dreaptă, ținea o funie de cînepă. Frînghiile de oțel nu s-ar fi înfășurat cu nici un chip. Drăcia era că nu dispunea decît de o funie foarte scurtă : abia dacă avea douăzeci de metri ; trebuia s-o taie în două bucăți, una de fiecare parte. Și camionul măsura cinci metri numai de la butucul roții din spate și pînă la barele din față.

Își strecură mîna liberă între cele două roți jumelate și pipăi o clipă înainte de a găsi găunile între care va putea lega nodul cel mare de la capătul funiei. Se sufocă și fu nevoit să se ridice la suprafață.

Își șterse ochii cu o bucată de cîrpă pe care o agățase special pentru asta de scăriță. Petrolul îi ardea corneea ; cînd și-i deschise, încercă o durere insuportabilă. Dar lacrimile care începură să-i curgă i-o ușurară ; după puțin timp, nu mai simți decît o jenă pe pielea unsuroasă și un gust grețos de păcură în gură.

Respirația-i se liniști. Se vîrî din nou sub camion, înfiorat de scîrbă. Trebuia neapărat să lucreze pe-ndelete, ca și cînd ar fi fost confortabil instalat în aer liber. Graba nu era îngăduită.

Suprafețele de metal, cauciucurile, tot ce atingea cu mîna, erau cleioase, sub degetele lui totul părea că se aseamănă. Nici un reper, nimic nu era sigur. Se ridică să respire, crezînd că legase solid funia între găuri, dar cînd trase o dată, rămase cu ea în mînă. De două ori o luă de la capăt, de două ori trebui să refacă totul. Se hotărî să se odihnească cinci minute înainte de a se vîrî din nou dedesubt.

Acum soarele se urcase sus. In aerul tremurător începeau să se ridice valuri de căldură pe suprafața băltoacei. Sturmer se duse pînă la cabină, se aplecă să vadă cît e ceasul; opt și un sfert. Situația va deveni în curînd periculoasă. Renunță să mai facă pauza și se întoarse la treabă, fără să dea atenție gemetelor lui Johnny care începea să putrezească la soare.

De data asta, nimerise. Și totodată găsise metoda de a prinde funia și de cealaltă parte. In zece minute toată treaba fu gata. Nu mai rămase decît să înfigă drugii. Drept în ax, spusese Johnny, fără îndoială că în axul golului dintre fiecare pereche de roți jumelate. Era destul de ușor: mai ales la asemenea camioane partea dinapoi depășește destul de mult distanța dintre osiile roților din față.

Nu este chiar atît de ușor să împlînți singur un drug, chiar pentru un fost căutător de aur. Sturmer săpă cu cazmaua o groapă unde avea să fixeze locul precis al funiei. Aceasta, o dată

întinsă, nu trebuia să atingă nici cauciucul exterior, nici pe cel din interiorul roţii jumelate de care era fixată.

Pe urmă, înfipse bara de fier drept în locul pe care îl săpase şi-i întări poziţia verticală cu ajutorul unor pietre. Nu mai rămînea decît s-o bată.

Zgomotul greoi al ciocanului îl trezi pe Johnny. Aruncă o privire plină de reproşuri tovarăşului său care lucra. Ştia că degeaba l-ar striga, fiindcă celălalt nu s-ar deranja pînă la el şi nici măcar nu şi-ar întrerupe treaba. Îşi privi rana. Umflătura urca mereu; acum îl durea încheietura de sus. Se pipăi. Începea să se formeze un ganglion mare, dureros. Romînul se înspăimîntă. Nu crezuse totuşi că va fi atît de repede. Încercă să se ridice, încordîndu-şi toţi muşchii, dar nu reuşi decît să ţipe de durere şi să-şi dea seama de propria-i slăbiciune: din gura lui nu ieşi decît un geamăt de nou-născut.

Amîndoi drugii erau complet înfipţi în pămînt. Gérard îşi aminti că a fost şi marinar — ce meserie nu practicase el oare? — şi făcu un nod de care oricît de tare trăgeai, nu izbuteai decît să-l întăreşti şi mai mult. Se dădu cîţiva paşi înapoi ca să arunce o ultimă privire asupra a ceea ce făcuse. Mergea. Poate că era ceva mai slab în stînga decît în dreapta. Dar diferenţa era neînsemnată.

Aplecîndu-se asupra lui Johnny care era tot fără cunoştinţă, îi trecu o mînă pe sub genunchi,

cealaltă în jurul umerilor şi îl ridică. Capul rănitului căzu pe pieptul lui Sturmer, întredeschise ochii, iar obrazul i se lumină de ceva asemănător unui surîs. Apoi buzele murmurară o frază. In romîneşte. Gérard nu înţelese nimic. Işi aşeză povara şi se instală la volan.

Clipa cea grea sosise. Francezul îşi rememoră indicaţiile pe care Johnny i le dăduse înainte de a leşina. In principiu, totul trebuia să meargă bine. Eşapamentul era înecat în petrol, cu atît mai bine: doar vaporii de ţiţei erau de temut, lichidul în sine rămînînd, practic, neinflamabil. Dacă, demarînd, s-ar putea produce vreo scînteie, aceasta s-ar stinge imediat în zeama puturoasă. N-avea decît să meargă înainte.

Gazele din eşapament formară în petrol baloNaşe, un fel de gîlgîit regulat care acoperea zgomotul motorului la ralanti. Totul depindea de ambreiaj. Sub piciorul lui Gérard, care apăsa din ce în ce mai uşor, pedala din stînga reveni încet. In faţa cutiei de viteze, discurile mecanismului se apropiau. Ajunseră la contact. Sturmer văzu corzile întinzîndu-se. Drugii tremurară uşor sub tracţiunea care creştea. Camionul se urni din loc. Miracolul era pe cale să se înfăptuiască. Pămîntul tare înainta imperceptibil în faţa roţilor. Privind drept în jos prin portiera deschisă, puteai să măsori terenul cîştigat, centimetru cu centimetru. Acolo, sub oglinda tulburată a bălţii, funia de cînepă se

încolăcea fără greş în jurul butucilor, pe tamburul format de obrajii de oţel ai roţilor. Lui Sturmer i se părea că în faţa camionului se întindea un covor de dolari. Şi în acelaşi timp era pur şi simplu mulţumit că a reuşit.

Roţile începură să muşte din pămîntul tare. Era şi timpul: bara din dreapta sta gata să se îndoaie. Sturmer abia îşi dădu seama de aceasta, cînd răsună o puternică detunătură.

— Asta e! se gîndi. Dar îndată îşi dădu seama că nu era „asta" fiindcă avusese timp să gîndească.

Bara îndoită se înclinase orizontal, eliberînd astfel funia. Camionul făcu un violent salt într-o parte şi celălalt otgon, încă întins, fusese brusc pus în contact cu pneul exterior al celeilalte roţi. Acesta plesnise sub lovitura funiei, patină pe marginea gropii, mînjit cu noroi. Partea dinapoi începu să se legene încet şi camionul nu se putea hotărî între a termina urcuşul pantei sau dimpotrivă, a aluneca înapoi.

Sturmer părăsi complet pedala ambreiajului. Cu ajutorul acceleratorului încercă regimul care va ajuta roţilor să înainteze. Mînui volanul ca să corecteze derapajele din spate. Uruitul motorului antrenat tăcu brusc. Camionul se hotărîse; prin stînga, într-o poziţie normală, prin trei învîrtituri ale roţilor se smulse în sfîrşit din capcana de noroi.

Venise timpul odihnei și totuși nu putea fi vorba de așa ceva. Abia își putea spune că trecuse un hop greu, că imediat se impunea o treabă urgentă : Johnny.

Gérard nu se simțea cu conștiința perfect liniștită, în ce-l privea pe tovarășul său. Începu să-i curețe pielea din jurul rănii cu delicatețe și înarmat dinainte cu răbdare.

Petrolul se lipise îngrozitor. Ca s-o scoată la capăt trebui să tragă puțină benzină din rezervorul camionului. O infecție nu era tocmai ideală. Cînd plaga deveni în întregime vizibilă, fu rîndul lui Sturmer să fie îngrozit.

Pielea era întinsă, roșie cu vine albastre, lucioasă. O plesnitură cu margini precise mergea în zig-zag de-a lungul tibiei. Era o adevărată crăpătură. Fundul ei plin cu puroi era verde.

Natural că la bord nu se afla vreo trusă farmaceutică. Nimeni nu se gîndise la un alt accident în afară de explozie. Eh! romul va face treabă bună, în locul alcoolului medicinal.

Cînd Sturmer rîcîi osul cu lama scurtă a briceagului, romînul scoase un urlet prelung.

Mai trebuia schimbat cauciucul. O muncă obișnuită, simplă, ușoară. Numai că Gérard era epuizat. Pierdu aproape un ceas ca să coboare o roată de rezervă și s-o rostogolească alături

de cea pe care trebuia s-o schimbe. Montarea cricului se făcu repede, dar desfacerea șuruburilor cerea forță și repeziciune. Și cînd trebui să ridice cele treizeci și cinci de kilograme de fier, aer comprimat și cauciuc ca să le fixeze în axa bucelei... Fu nevoit s-o ia de trei ori de la capăt, să folosească drept pîrghie un instrument de demontat pneurile. Capul i se învîrtea, iar cînd închidea ochii, o perdea roșie de sînge îi flutura sub pleoape. Termină treaba abia la amiază.

Era ferm hotărît să plece imediat. Chiar în ciuda căldurii puternice. Nu mai putea judeca. Tabla cisternei ardea atît de tare, încît de abia o putea atinge cu palma. Rămînea de știut exact la ce temperatură anume supa va exploda. Și ce presiune era necesară la această temperatură critică pentru ca explozia să se producă. Dar oboseala îl împiedică să pună problema pe toate fețele și-i dictă îndată acestui nebun o soluție înțeleaptă. Clătinîndu-se de somn, se îndreptă spre Johnny. Să-l ia în cîrcă nu-i chiar floare la ureche. Și cu toate acestea nu puteau rămîne acolo.

Soarele bătea drept în moalele capului, ca și pe tabla camionului. Căștile coloniale, mîndria subofițerilor reangajați la Dakar nu-s la modă în republicile sud-americane. Ceea ce răscolește prea tare amintirile încă proaspete din perioada colonială este privit cu ochi răi. În afară de

aceasta, aici soarele tropical e mai puțin tare decît în Africa. Asta nu înseamnă însă că, la asemenea hal de oboseală, n-ar fi binevenită chiar și o pălărie de fetru.

Piciorul rănitului începea să putrezească.

E încă bine că mirosul petrolului îndepărtează țînțarii. Carnea asta învinețită care se umfla, puroiul ăsta urît mirositor care curgea... Ar fi năvălit în roi asupra lui. Cînd îi trecu mîna pe sub genunchi, lui Sturmer i se întoarse stomacul pe dos : celălalt își pierduse orice control ; se bălăcea într-o băltoacă dezgustătoare de urină și excremente. În sufletul francezului pătrunse dintr-o dată descurajarea. Îl lăsă jos și se așeză la cîțiva pași mai departe.

Mai rămăseseră multe lucruri de făcut! Să stropească cisterna. Să se îndepărteze de locul unei probabile catastrofe. Să acopere capul celuilalt. Să doarmă. Haide, bătrîne, sus...

Ușor de spus. La zenit soarele nu mai era unul singur ; mai erau încă trei, patru, zece, sub pleoape și nu așteptau decît să închidă ochii ca să se învîrtească în cerc ; și de vălul roșu al cerului se agățau picături mari de umbră care alu-

necau fără încetare spre pămînt. Era un început caracteristic de insolație. Trebuia să se întoarcă la camion, să-și ude capul, să se culce la umbră, adică sub cisternă.

Sturmer prinse cu amîndouă mîinile corpul rănitului și-l ridică de subțiori. Mușchii erau amorțiți, iar articulațiile înțepenite. Cu mare greutate izbuti să-l apuce. Zvîcniri surde porneau din degetul strivit și prin fața interioară a antebrațului, apoi a brațului, se urcau pînă la umăr, se răspîndeau în piept. Inima însăși, strînsă în valurile de durere care o încercuiau, îl durea.

În timp ce Gérard îl trăgea de-a-ndaratelea, trupul lui Johnny se jupui pe pămîntul zgrunțuros. Nu erau decît treizeci de metri de parcurs, de ajuns totuși pentru ca piciorul gangrenat să plesnească pe alocuri și să lase fîșii de carne neagră și putredă în dîra de puroi care rămînea în urma lor. Și totuși, trebuia să continue; trebuia să-l pună și pe el la adăpost de razele înspăimîntătoare care erau gata să-l ardă de viu. Altfel, ar fi fost definitiv pierdut.

Lui Sturmer sîngele îi ardea vinele și arterele cînd trecea prin ele. Nu mai simțea arsura soarelui pe piele, tropicul o prăjise și o răsprăjise de multă vreme, dar i se părea că șalele, plămînii și creierul i se scăldau în vitriol. Fiecare mușchi, fiecare tendon se transformase într-un fir de sîrmă înfierbîntat la alb care-i măcina trupul pe

dinăuntru. Exact atunci cînd ajunse lîngă platforma camionului, începu să simtă în podul palmelor, în vîrful degetelor, înfricoșătoarele furnicături care însemnau — știa prea bine — cel mai categoric semnal de alarmă: insolația. Se lăsă să cadă la pămînt și se strecură tîrîș între roțile din spate. Apoi, cu mișcări încete, fără vlagă, dar cu toată voința încordată spre scopul care și-l propusese: salvarea lui Johnny, îl trase alături de el, la umbră.

Am mai spus deja că încetase de mult să mai raționeze. Mai precis, din clipa în care atinsese craterul exploziei. Îndîrjirea lui de a trece cu orice preț, de a trece imediat, de a da la o parte orice soluție prudentă care ar fi adus după ea o cît de mică întîrziere, toate acestea țineau de domeniul purei impulsiuni. Dar există o specie, o categorie de oameni, la care, în lipsa rațiunii, instinctul vorbește un limbaj plin de bărbăție. Sturmer era dintr-aceștia.

În umbra sub care se refugiase, își ținea ochii deschiși: dacă-i închidea, apăreau imediat sorii imaginari, care-l orbeau mai mult decît soarele adevărat. Căutînd să nu se gîndească la nimic — mai ales să nu se gîndească la nimic — încercă să-și ordoneze respirația într-un ritm calm, de destindere. Fără sforțări inutile, își adună restul de vlagă; de îndată ce va putea, va trebui să se repeadă în față, să dezlege unul din sacii de pînză atîrnați de fiece parte a cabinei, agă-

țați de mînerul portierelor; să-și ude capul; să se întoarcă la umbră ca să răcorească tîmplele lui Johnny.

Va veni un moment optim, foarte scurt, și pe care nu va trebui să-l scape; imediat după aceea va fi prea tîrziu: apoplexia.

Momentul sosise. Gérard își adună membrele în jurul lui, făcînd apelul. Creierul său era într-atît sub stăpînirea soarelui și a căldurii încît i se părea că nu le avea pe toate. De bine de rău, se ridică în patru labe. Capul i se învîrtea puțin, nu prea tare totuși. Ieși de la umbră. Voi să se ridice în picioare, dar nu reuși. Mai mult pe vine, ținîndu-se, agățîndu-se, se îndreptă spre apă.

În America de Sud și în America Centrală există o specie de maimuță foarte caraghioasă și care, fără îndoială, este o rămășiță a celei mai îndepărtate preistorii, păstrată pînă în zilele noastre, printr-un capriciu de neînțeles al naturii: Leneșul. Leneșul e mare cît un sapaju[1]; ca și acesta, el are mîinile și picioarele bine proporționate, elegante, părul plăcut la mîngîiat, dar fizionomia nu-i este de loc isteață. Citești pe ea un fel de veșnică amorțeală. Strîmbăturile lui, chiar și mișcările sînt ca paralizate

[1] Maimuță mică din America de Sud (n. trad).

de o inexplicabilă încetineală. Ca să-şi ducă mîna la gură, îi trebuie mai mult de un minut. În fața unui pericol, frica îi marchează obrazul cu semne de suferință numai după multă vreme. Apoi o ia la fugă; dar graba lui nu se traduce decît prin sîrguința cu care se mișcă. Mersul lui rămîne însă veșnic pecetluit de aceeași moliciune ridicolă și inumană. La o maimuță, inumanul este un element de nemaipomenită groază. Pare încarnarea acelor coșmaruri în care te zbați să te salvezi din fața trenului care se năpustește asupra ta, care te va strivi și totuși nu izbuteşti să miști măcar degetul cel mic, nicidecum să te îndepărtezi de șine. În acest ritm, Sturmer se grăbea spre apă.

Cînd Gérard se întoarse lîngă Johnny, acesta respira cu greutate și, între inspirațiile întretăiate, șuierau, se amestecau într-una borcăieli răgușite.

Părea că apa-i face bine. Răsuflarea i se potoli, deveni mai regulată. Crescendo-urile de sufocație, în vîrful cărora te întrebai dacă nu cumva îi va pocni inima, se răriră. Își veni în fire, dar probabil că uitase totul: șopti mai întîi o frază lungă în romînește, pe urmă o traduse în germană și, în sfîrșit, în engleză:

— Să mă treziți la ora nouă și jumătate cu micul dejun...

Ciudat hotel, bietul meu Johnny!

Sturmer își venise complet în fire. Nu însă spre binele lui, ba dimpotrivă: își aminti îndată de încărcătura la adăpostul căreia se refugiaseră amîndoi. Ce temperatură era oare necesară, ce presiune trebuia pentru ca la temperatura critică...?

Să nu știi ce se petrece în capul acestei încărcături tot atît de rea ca un zeu răzbunător și care-și coace lovitura... Să nu poți pune întrebări, ci să te străduiești numai să ghicești în gol, nici nu poți numi asta a ghici, nu există decît un singur cuvînt în graiul deținuților obișnuiți de multă vreme să depindă de lucruri asupra cărora n-au nici o putere: ei numesc asta a da cu bobii. A da cu bobii. Gérard dădea cu bobii: poate acum, imediat, înainte de a sfîrși această frază... Poate mult mai tîrziu, poate niciodată. Sau poate chiar în momentul cînd va pronunța pentru a doua oară cuvîntul „niciodată"... E cu neputință să mai rămînă multă vreme așa. De o mie de ori mai bine hurducăturile drumului.

„Să pornim din nou", își spuse Sturmer. Dar buzele lui pronunțau cuvîntul „mînie". De ce?

Va trebui încăodată să-l tîrască pe celălalt după el, peste tot locul. Cel puțin să-i pună ceva sub fese, ca să nu-l mai sfîșie de pietrele drumului. Și apoi, să-l urce în cabină. În mintea lui

Gérard se contura aproape o ispită. Nu, totuși nu...

Făcu inventarul gesturilor pe care le avea de făcut. Stînd jos, el recapitulă: să-l rezeme de scară. Nu. Mai întîi să-i caute niște pantaloni. Să-l îmbrace. Să-l tragă înainte, să-l rezeme de scară. Să se urce întîi el însuși. Să-l apuce de subțiori; să stea sus și să-l ridice de aici. Nu. Hotărît nu. Prea multă trudă. Nu se putea cere totul unui singur om. Nu-i drept. Acesta-i cuvîntul: toate acestea nu-s drepte. Și apoi, după purtarea pe care Johnny o avusese în noaptea asta, nici nu se putea spune că ar fi vorba de un prieten.

Sturmer ridică din umeri și ieși, de bine, de rău, de sub refugiul său umbrit.

In clipa cînd era gata să pornească, renunță. Se dădu din nou jos și merse spre roata din spate unde se afla romînul. Era întins la soare, ca și mort. Inainte de a-l părăsi, îl îmbrăcase totuși; cel puțin treaba asta nu mai trebuia făcută. Rămînea ce-i mai greu...

O sforțare a întregului corp. In tîmplele francezului sîngele bătea ca un clopot de moarte și bătăile lui răsunau în tot capul. Tare greu mai putea fi un mațe-fripte ca animalul ăsta... Asta-i însă. Zăcea aici, morman de carne dureroasă

prăvălit pe podeaua cabinei. Gérard n-avusese curajul să-l urce pînă pe scaun. Bine că făcuse și-atîta.

Pe cînd camionul se urnea din loc, soarele își începea virajul deasupra cîmpiei. Începea apusul, care va dura cel mult un sfert de ceas. Cîștigase. Deci căldura nu izbutise să arunce nitroglicerina în aer. Dacă ar fi știut asta, ar fi putut dormi ziua toată. Dar își dădu deodată seama că, oricum, n-ar fi avut vreme.

Cîștigase... De dincolo, din Las Piedras, asta apărea ca o lume cîștigată. Și iată că viitorul, care părea oprit de perdeaua de fum ce se ridica din sonda de flăcări, iată că viitorul se deschidea din nou. Și tocmai cînd inima lui Gérard începea să bată într-un ritm nou la această idee, noaptea se lăsă dintr-o dată, absorbi, înghiți norii care acopereau acea parte a orizontului spre care se îndrepta camionul. Deasupra capetelor lor, ca o cupolă, cerul deveni de un negru uniform.

Puteai foarte bine să-ți închipui că numai din întîmplare nu se puteau vedea stelele lucind deasupra creștetului.

În principiu, cîștigase. Dar numai în principiu. Poate că totuși era puțin prea devreme ca să deschidă poarta visurilor, entuziasmului, nădejdii. Mai avea de mers încă o noapte întreagă. Bineînțeles puteai să consideri că toate greutățile se terminaseră. Nu mai rămînea decît să

mergi încet, fără riscuri. Cu o medie de șapte kilometri pe oră, timp de douăsprezece ceasuri, avea timp din belșug ca să înghită distanța. Și mai rămîneau ca plus de securitate cele două ore de după răsăritul soarelui, în care timp temperatura nu va fi încă periculoasă. Oricum, chiar dacă ar da peste o porțiune netedă, nu poate fi vorba să încerce viteza maximă. Ar fi fost o nebunie, din moment ce avea posibilitatea să facă altfel. Și, în afară de asta, Gérard nu era în stare. Era capabil doar să facă strictul necesar, împingînd camionul încet, de-a lungul drumului lui, și încă...

*

In capul lui Sturmer lucrurile nu funcționează prea bine. Cîteodată se simte în deplinătatea puterilor, savurează dinainte cîte o fărîmă, cîte o felie din sfîrșitul fericit al acțiunii sale. Se vede, în gînd, oprindu-și camionul la o sută de metri de sondă, coboară lăsînd portiera larg deschisă. Cu o grabă ascunsă, se îndepărtează, în timp ce oamenii care vor lua în seama lor primejdioasa marfă se apropie. Infirmierii îl iau pe Johnny... Și apoi, ceva se declanșează în capul lui și el revine brusc pe pămînt, în periculoasa situație, de însoțitor al morții violente. Incepe să nu mai fie de loc stăpîn pe gîndurile lui...

Camionul își ronțăie drumul cu aceeași poftă moderată și liniștită. Incendiul este acum foarte

vizibil la marginea cîmpiei. Flăcări înalte de culoare deschisă se înalță din pămînt, dar nu apar decît în vîlvătăi izbucnind rar atunci cînd un vîrtej de fum le dezvăluie. Între timp, doar un uriaș reflex roșu se joacă între faldurile negre ale draperiei îndoliate pe care incendiul a tras-o parcă pentru a masca poarta din fund, cea pe care va trebui să iasă învingătorul.

Nu, cu siguranță, lucrurile nu stau de loc bine în capul lui Gérard. Triumful lui n-are zorzoane, e un vis în care prăpastia catastrofală încă nu se arată, dar o aștepți, știi că ea nu va întîrzia să apară. Tîmplele-i sînt umede; caută, caută și nu găsește. O pocnitură, încă una, o alta; succesiv, două-trei detalii din străfunduri se ivesc din noaptea în care le aruncase lumina farurilor. Deci camionul mai merge încă, deci nu s-a terminat încă totul, nu s-a clasat, nu s-a aranjat, n-a cîștigat?

În gîndurile și în privirea lui se amestecă somnul și delirul oboselii. Somnul și delirul au ales persoana lui Sturmer pentru ca în ea să-și dea explicații, să se răfuiască. Nu le poți spune: duceți-vă-ncolo; n-ar înțelege.

Reflexele șoferului, acumulate în timpul unei de ajuns de îndelungate și destul de bogate experiențe, supraviețuiesc pierderii cunoștinței omului care conduce. Iată că, străpungînd somnolența ce-l cuprinde, francezul își continuă drumul. Viteza redusă, urmările insolației. Poate ai

fi fost mai bine să fie complet doborît. Piciorul i-ar aluneca de pe accelerator, s-ar opri. Dar n-are dreptul să se oprească: dimineață trebuie să ajungă. Dimineață sau niciodată.

Camionul se strecoară de-a lungul asperităților drumului. Tabla ondulată îi pune la dispoziție șanțurile, în care el se bălăcește, își desfășoară pneurile enorme, își freacă suprafața lor neagră, elastică și dură; le scoate, le adună sub el, le așază din nou înainte, cu o mișcare de pachiderm. Cel puțin așa i se pare lui Sturmer că se petrec lucrurile.

Între un om și mașina lui există un fel de împletituri de senzații comune. Cînd un șofer ratează un viraj, se răstoarnă și moare, înseamnă că a fost lipsit de sensibilitate. De altfel, în zilele noastre, oamenii sînt lipsiți de orice fel de sensibilitate. Să plîngă, asta da: știu s-o facă. Dar să simtă? Nu mai au inimă și pentru asta.

— Ei, dar o iau razna...

Nici un pic de cafea în termose.

Coniacul nu-ți poate fi de nici un ajutor, mai degrabă te-ar adormi mai tare. În lupta împotriva somnului și a farmecelor lui, te afli singur, frățioare. Apără-te. Nu te lăsa copleșit. Va încerca să deseneze pe peretele nopții, de jur împrejurul tău, o lume închipuită în care nu trebuie să te lași prins. Luptă. Luptă. Dă din mîini și din picioare și luptă înainte. Femeia asta născută din vîrtejurile incendiului și care

vine în întîmpinarea ta cu ochi grei, gesturile acestea, toată această mimică obscenă la care se dedă sub ochii tăi încîntați, avizi: femeia aceasta nu există, totul este inventat, totul este fals. Și dacă ea ar exista, n-ar putea fi decît moartea, trebuie s-o știi. De altfel, e de ajuns ca s-o știi. Din moment ce în mintea ta ai definit-o în adevăratul ei sens, de miraj, de figură fără vlagă, fără corp, și deci, fără suflet, poți foarte bine s-o primești... cu condiția să păstrezi volanul pe direcție, ambreiat în viteza întîia și cu acceleratorul la jumătate.

...Nu asculta balivernele murdare ale visului, Gérard, altfel ești un om pierdut. Încruntă-ți sprîncenele, închide ochii, deschide-i, scutură-ți capul, refuză, dă-o afară, alung-o.

Femeia este mai puternică. Fără să deschidă portiera cabinei este totuși acolo, așezată alături de Sturmer, cu amîndouă picioarele pe trupul lui Johnny care-i tot fără cunoștință. Cu toate că n-are chip, e totuși foarte frumoasă: felul în care trage din țigară îi deformează gura, ca o mîngîiere, ca un rictus de plăcere dinainte savurată. Totuși ea n-are nici gură. Printr-un vio-

lent efort mintal, el o trimite înapoi în incendiul din care n-ar fi trebuit să iasă niciodată. Apasă pe frînă. Prea tare, atenție, Gérard, atenție! Camionul se imobilizează cu un freamăt resimțit. El se freacă la ochi, ridică din umeri. Pipăie bancheta în căutarea țigărilor și întîlnește mîna lui Johnny crispată pe pachet. Le strînge tare de tot, animalul ăsta. Nu-i chip să i le smulgi. Nu-i nimic, mai sînt și altele în plasă, deasupra.

*

Femeia a venit din nou. Nici acum nu are chip; dar devine din ce în ce mai provocatoare.

— Ia-ți picioarele de pe tovarășul meu.

Cu toate că a spus cu glas tare această frază absurdă oricum ai lua-o, cu toate că a vorbit tare, Gérard totuși nu s-a trezit. Uf! și nici nu doarme. Pe locul lui sînt așezați doi oameni, iată adevărul. Unul, care conduce înțelept camionul roșu la pas de-a lungul calvarului său vălurit, căruia i-e teamă, care este lucid și prudent. Care face ce trebuie să facă, fără geniu, dar onorabil. Acela vede drumul, monotonia cîmpiei și, în fund, jocul fumului care se ridică spre cer și cade în valuri împrejurul sondei care arde. Și pe urmă mai există un altul care ignorează totul, care-și urmează drumul în noapte și pe care îl însoțesc doi morți în mersul lui orb; unul care a fost o dată tovarășul lui, e

foarte mult de-atunci, cel puțin o oră, și care a încetat să mai trăiască de aproape un secol, și o femeie care se încăpățînează să nu aibă chip, care e frumoasă în ciuda acestui defect și care, probabil, e moartea însăși.

— Mă cheamă Ana, spune ea. Te doresc.

De data aceasta nu lui Gérard cel treaz, cel care conduce, i-e frică, ci celuilalt.

Agățîndu-se, reflectîndu-se pe propriul său ecran de fum, lumina flăcărilor se înalță destul de sus pe cer ca să poată lumina pămîntul. Însă lucirile ei roșii sapă umbre nemaipomenite. Alte personaje se nasc de sub roți. Din fericire, nu au vreme să se întrupeze: sînt înghițite de capotă și mor sfărîmate.

Femeia și-a așezat o mînă pe coapsa lui Gérard. O mînă foarte catifelată, o simte prin țesătura întinsă a îmbrăcămintii sale. Motorul își toarce litania, în care el recunoaște unele cuvinte: sînt cuvinte interzise, care îl tulburau pe cînd era mic, într-un fel pe care atunci nu și-l putea explica.

Gérard-șoferul își face bine treaba. Pe cadranul kilometrajului acul este fixat la cifra de zece kilometri pe oră și nu se mișcă de acolo. Cu regularitate, roțile înghit drumul, îl scuipă în urma lor, cu siguranță că fără bale, fără praf; cu o asemenea viteză ți se pare că mergi pe unt. Celălalt Gérard e liber de himerele lui.

Curios, în noaptea asta îi revine în minte copilăria. Ana s-a întors acum spre el. Poate că era goală încă de adineauri; nu-și poate aduce aminte. Dar de o clipă ea etalează în fața ochilor lui toate comorile ei de femeie, gîtul, pîntecul, un triunghi roșu care stăvilește încheietura coapselor. Și bărbatului i se pare că este pentru întîia oară, întîia femeie. Ce n-ar fi dat, la cincisprezece ani, să vadă toate acestea...

Mîna ei i se urcă pe coapsă, apăsarea ei se face din ce în ce mai grea; îi urmărește mintal apropierea. Este sigur, ținta ei este sigură. Nu poate să se îndrepte decît acolo. Acum îi e teamă să nu se trezească. Este iar băiețașul pentru care fiecare vis de acest fel nu se putea termina decît printr-o decepție, pentru că nu putea să viseze mai departe, deoarece nu știa mai mult. Dar în astă noapte, cu siguranță că se va întîmpla ceva. I se va întîmpla.

Cînd, în sfîrșit, i se întîmplă, se simte din nou jefuit. La o apăsare mai tare, degetele femeii îl strîng prelung, de-a lungul cîtorva zdruncinături. O arsură. Gata. Femeia are un aer mulțumit, avid. Dar tot n-are chip și, după o clipă a și dispărut. Cei doi Gérard devin unul singur și se regăsesc cu ochii ațintiți la drum, gîfîind ușor, jenați totodată. S-au înțeles ca să atribuie aceasta oboselii. Și neliniștiți, fără îndoială.

Sturmer ia din nou o țigară de deasupra capului. Lumina chibritului durează îndeajuns pen-

tru ca el să remarce că romînul nu mai respiră. Întotdeauna un om care moare simte nevoia să se agațe de ceva. Acesta s-a agățat de un pachet de Lucky. Un cuvînt care, în englezește, înseamnă *norocos*

•

Noaptea și-a înșirat clipele una cîte una, încet, cu cruzime. Nu l-a scutit de nimic. Somnul și-a înfipt unghiile pe dinăuntrul pleoapelor lui și a tras pînă le-a sfîșiat. Dar n-a sîngerat de loc. Poate că după toate astea, nu mai avea sînge în vine. Și să mai duci cu tine și cadavrul ăsta, care încă în viață fiind mirosea a gangrenă... Din ce în ce mai perfid a devenit și dansul focului în fața roților. Cel puțin bine că femeia n-a mai revenit. Era singur de tot cu Johnny. Singur.

Lumina se făcu mai intensă, supărătoare, orbitoare. În fiecare clipă credea că a ajuns, scruta noaptea mai de aproape. Nu încă. Cu aspectul lui somnolent, camionul pleca mai departe. Auzea în urechi vocile celor care îl vor întîmpina dar nu era adevărat. Ba mai rău chiar, flacăra pe care o vedea limpede de ore întregi, flacăra a început să se stingă, apoi a dispărut cu totul. O noapte și mai deasă l-a învăluit din toate părțile și el n-a înțeles imediat că se crăpa de ziuă și că perdeaua întunecată care-l

învăluia nu era decît norul care dădea tîrcoale focului pe un perimetru întins. Pe urmă, fumul a început din nou să plutească și, printr-o crăpătură, văzu oameni venind în întîmpinarea lui. Își agitau cu putere brațele ca să-i facă semn să nu înainteze mai mult. Dar nu-și credea ochilor. Unul dintre ei se urcă pe scară și-l prinse de cot...

— Bravo, băiete! Ai cîștigat. Și ceilalți?

Somn. Somn de animal care-i sfărîmă sub el gîndurile, lumea, viața însăși. Ore întregi de somn masiv, fără visuri, fără mișcare, asemenea morții. Membre greoaie, de plumb, încleiate de noapte. Oboseala își adăuga greutatea oboselii omului adormit, lipea implacabil, de cearșaf fiecare centimetru pătrat din pielea lui. Din cînd în cînd, un suspin, o tremurare pe buzele lui. Se întorcea în grabă la prăbușirea lui în neant, o savura, o degusta, se tăvălea în ea.

Cortul era așezat la trei kilometri de locul unde oamenii companiei *Crude* ridicaseră în grabă un fel de hangar, în care să depoziteze explozivul. Soarele care dădea drept pe el, îl colora pe dinăuntru cu ocru. Dedesubt domnea căldura înăbușitoare. Un ventilator vîslea în

aerul cald cu lopeţile-i argintii. Pe pielea celui care dormea curgeau liniştit mici rîuri de sudoare.

*

În timp ce o echipă proceda la descărcarea camionului, trei peoni indigeni săpau nepăsători o groapă pentru Mihalescu.

— Doi metri adîncime! mormăi un negru înalt proptindu-şi lopata cu un gest de nemulţumire, ca să-şi şteargă fruntea. Cînd e vorba de unul de-ai noştri, un pumn de nisip le este de ajuns...

Johnny era şi el acolo. Încă neîntins, ghemuit sub foaia de cort kaki care-i fusese hărăzită drept giulgiu. O noapte întreagă s-a copt la căldura motorului, s-a copt în murdăria lui, chircit, cu zbîrcituri.

— E vorba de un *steam-press*[1].

Aşa se exprimase pe socoteala cadavrului bucătarul-şef, un chinez care, ca mai toţi compatrioţii lui, lucrase într-o spălătorie.

Încet, încet, cu greutate, groapa atingea adîncimea prescrisă. Zarurile erau aruncate. Johnny Mihalescu, care începuse să puţă îngrozitor, nu va fi prada unor *zamuros,* păsări-ciocli, ci a viermilor, aşa cum ar fi fost în ţara lui.

Soarele nu va întîrzia să dispară. Acolo, sub cort, în sfîrşit, la adăpost de groaznicele surprize

---

[1] Fier de călcat cu aburi (n. trad.).

ale nitroglicerinei, Gérard dormea mereu. Nu va asista la înmormîntarea aceluia pe care, la drept vorbind, îl omorîse.

Înmormîntarea fusese fixată pentru ora nouă. În baraca lui, șeful șantierului se enerva pentru că nu-și găsea Biblia. Pe masă nu era, nici sub ciorapi, nici în dulapul de tablă. Dar unde dracu ?... Nu, totuși, ăsta e un cuvînt de care trebuie să te ferești cînd vorbești de Cartea Sfîntă. A! iat-o, în dulăpiorul de farmacie, în dosul cutiilor cu sulfamide. Lăsînd ușa să se zbată în canaturi, Gerald Mc Jovenn ieși și se îndreptă cu pași sprinteni spre locul înhumării.

Din nou, incendiul luă locul soarelui la zenit. La ceasul acesta, el devenea stăpînul cîmpiei și al întregului cuprins, pentru tot timpul nopții. Șuieratul lui încăpățînat, puternic, umplea tăcerea, abia lăsînd loc vocilor omenești

Doi găligani yankei trăgeau de membrele lui Johnny ca să-l întindă într-o poziție mai ca lumea. Înțepeneala cadavrului care nu ceda și gangrena care făcea țesuturile să crape ușor, prefăceau treaba asta într-una tare scîrboasă. Abia se stăpîneau să nu blesteme îngrozitor. Din timp în timp, întorceau capul ca să soarbă o înghițitură de aer curat.

Cu spatele la incendiul care se răsucea țîșnind din pămînt spre înaltul cerului, Mc Jovenn începu să descifreze Psalmii. În spatele lui, groparii țineau în mîini torțe de paie înmuiate în

petrol, care răspîndeau o lumină tremurîndă.

Nu bătea vîntul şi totuşi uneori, fără explicaţie, rotocoale de fum se lăsau la pămînt şi făceau pe cei prezenţi să tuşească.

— „Adonai, părintele neamului Israel, care Te-ai arătat lui Moise în mijlocul flăcărilor, ai milă de robul Tău, Doamne, ne rugăm Ţie..."

Toţi oamenii care lucrau acolo erau de faţă, în afară de cei a căror prezenţă era indispensabilă supravegherii focarului. La fiece sfîrşit de frază, indigenii catolici se închinau şi murmurau un „Amen" grăbit.

— „Vino să mă ajuţi. O, Dumnezeule, Tu care eşti mîntuirea mea. Păcatele mele sînt ca valurile sub care mă scufund. Doamne, fereşte-mă de mînia Ta."

O torţă tremură şi se stinse. Mai încolo, în penumbră, un om părăsi cercul adunării si se îndepărtă, tuşind.

— „Dumnezeu poartă pe cel drept pe căile adevărului. Arată-mi căile Tale, Doamne, şi învaţă-mă din înţelepciunea Ta..."

Şeful taberei închise cartea. Doi dintre infanteriştii indieni îşi înfipseră torţele în pămînt şi începură să arunce în groapă lopeţi pline cu nisip. Nu răsuna zgomotul obişnuit, atît de sinistru, ca de ploaie căzînd pe lemn : romînul fusese îngropat fără sicriu, înfăşurat gol în pînza de cort.

Gerald Mc Jovenn se apropie de marginea gropii şi făcu o mică rugăciune personală.

— Doamne, Tu care ai grăit: vulpile îşi au vizuinele lor, dar Fiul Omului n-are nici măcar o piatră pe care să-şi odihnească fruntea, şi care în timpul trecerii Tale printre noi ai dormit adesea sub adăposturi de pînză sau ramuri, primeşte pe robul Tău în rîndul celor aleşi. Ne rugăm Ţie. Poate că Johnny a trăit în păcat, nimeni nu ne poate spune. Dar a murit îndeplinindu-şi datoria, făcînd ce avea de făcut şi cu siguranţă că fără trufie. Primeşte-l, Doamne, în casa Ta.

— Primeşte-l în casa ta, repetară yankeii.

*

— Şi n-ai putut frîna la timp?

— Căzuse pe o parte fără să-l fi văzut. Ş-apoi, eram atît de obosit...

— Văd...

In baraca şefului taberei, erau aşezaţi în jurul a trei pahare Mc Jovenn, specialistul trimis de la Dallas pentru punerea la punct a explozivului, şi Sturmer. Sturmer era spălat, ras, simţindu-se bine în hainele de schimb pe care se dusese să le ia din cabina camionului descărcat, acum inofensiv; Sturmer nu se mai recunoştea. într-atît se simţea de bine.

Whisky-ul nu era american, era din cel scoţian „White Horse", din cel bun, cel puţin pen-

tru Gérard: yankeii beau whisky de secară, le place gustul de briantină.

— Voi trimite raportul, reluă inginerul. De altfel, nu-i o problemă. Rănile lui nu erau grave prin ele însele. A murit din cauza infecției; și pentru asta nu ești cu nimic vinovat; voi explica acest lucru. Trebuie să-ți fi fost greață, ai?

Lui Gérard nu-i veni să creadă decît cînd celălalt îi dădu chitanța de primire pentru cele două sute de kilograme de încărcătură.

— Atenție. Hîrtia asta valorează două mii de dolari: am adăugat și partea tovarășului dumitale. Raportul meu nu va ajunge la sediu decît peste opt zile. Aşa că, ține bine minte ce-ți spun: Johnny Mihalescu a murit aici, îndată după sosire. Înainte de a muri a cerut ca prima lui să-ți fie vărsată dumitale. Am vorbit cu adjuncții mei — ei sînt de acord. Compania *Crude* este destul de bogată...

— Mulțumesc. Mulțumesc mult, spuse Gérard. Două mii de dolari. Întocmai. Închise ochii. Imagini începură să-i danseze sub ploape. S-a terminat! S-a terminat cu călătoria, cu chinul. s-a terminat cu nebunia, cu groaza...

— Cînd vrei să te înapoiezi? Pot, dacă vrei, să-ți dau un şofer ca să conducă în locul dumitale. Avem băieți care ştiu să conducă şi care ar fi

încîntați să-și petreacă week-end-ul în Las Piedras. Asta ți-ar permite să te odihnești, pentru drumul următor...

Sturmer nu mai are de făcut nici un drum următor, dar nu găsește necesar să-l informeze pe american de acest lucru. Ar putea să regrete gestul făcut.

— Voi conduce eu însumi. Îmi golesc paharul și plec.

Era devreme, soarele n-avea încă putere. Cu șaizeci de ore mai înainte, campionul roșu părăsea litoralul ca să-și înceapă lunga-i călătorie. Trei morți: Bimba, Luigi, Johnny... Și preotul din Los Totumos care, fără îndoială, nu se lăsase mai prejos. Dar gîndul lui Sturmer nu se opri la acest bilanț brutal.

Îi făcu plăcere să se înfunde în pernele cabinei, să trîntească portiera, să pornească dintr-o dată, dintr-un salt. Ieșind din tabără, se repezi în viteze, abordă fără menajamente drumul, întinse brațul spre cei care rămîneau în urma lui. Gestul lui de adio i se păru derizoriu, batjocoritor. Văzu prin oglinda retrovizoare pe șeful șantierului care-i răspundea. În sfîrșit, singur cu proiectele lui, cu toate bucuriile care-l așteptau, savurate dinainte, se năpusti asupra viitorului care-l aștepta în portul de pescari, ancorat în fundul golfului, legănîndu-se în ritmul valurilor mici ale Mării Caraibelor, chiar lîngă mal.

Îi venea să chiuie. Motorul cînta și el cu toată forța și țipa alături de el. Învingătorul cînta din toată inima. Acest drum al întoarcerii era o adevărată cursă. Doar n-ai ținut volanul în mînă o viață întreagă ca să-ți exprimi altfel bucuria decît prin viteză. Și mai cu seamă cînd ți-ai reținut elanul, cînd ți-ai frînat avîntul atîta vreme, tot timpul cît a durat această ultimă călătorie....

Gérard se lăsă prins în brațele exaltării pe care i-o procura propria lui îndemînare, virtuozitatea lui. Cu umerii deslipiți de spătar, săltînd pe arcuri, conduce cu gesturi sobre. Acul se urcă pe cadran. Cu optzeci pe oră, zdruncinăturile se atenuează, camionul nu mai alunecă, ci zboară. Două învîrtituri de volan, repezi, incisive: aderența solului este încă suficientă. Nouăzeci, o sută. Motorul merge rotund, nu-și mai modulează strigătul, ci rage continuu.

Cu viteza asta n-are ce face în zece ore: nici nu bagi de seamă cînd străbați cei cinci sute de kilometri. În minte i se formează imagini, idei mai precise. Va avea mult de furcă la sosire. Să repare goeleta. Să aranjeze afacerea cu preotul ucis, fără să dea un ban poliției. Să-și procure un brevet de pilot de cursă lungă. S-o luăm în ordine... Și, Gérard începe de pe acum să-și trăiască întoarcerea. În ceea ce privește drumul ce-i mai

rămîne de parcurs, se bizuie pe camion. Drumul este drept. Această a doua natură de om la volan îi permite să-şi păstreze mintea liberă.

E bine că, intrînd în Las Piedras, o să treacă prin faţa localului „Corsarul Negru". Toţi vor fi de faţă. Va fi şi Linda acolo. O vagă amintire îi trece prin minte, aceea a femeii din noaptea trecută. Dar a încetat să mai dea crezare acestor farmece de miraj. Aproape că nu mai există nimic comun între nefericitul din noaptea trecută şi cîştigătorul de astăzi.

— „Şi cînd te gîndeşti că am înşelat-o pe Linda cu o fantomă..."

Îşi imaginează desperarea, teama superstiţioasă a indienei, dac-ar şti. Îi vine să rîdă.

Da. Se va opri o clipă în faţa intrării de la „Corsario" şi va spune...

Imposibil să-şi imagineze ce va urma. Ajunge la tabăra lui *Crude* şi coboară din camion în faţa barăcii acelei brute bătrîne de O'Brien.

— *Hurrah, guy! Happy to see you again.*[1]

Nici de data aceasta nu poate merge mai departe cu gîndul. Poate că şi din cauză că s-a ferit să spere ceva... Oricum, iată-l nevoit să lupte cu plictiseala, cu nerăbdarea, amuzîndu-se doar cu incidentele drumului. Slab.

---

[1] Ura amice! Îmi pare bine că te văd din nou (n. trad.).

Cîmpia e netedă ca o mușama. Acum merge cu spatele la incendiu, n-are în fața ochilor nici măcar rotocoalele de fum ca să-l distreze. La orizont, podișul se oprește brusc la marginea cerului. Tăietura aceasta precisă arată luminos, indiscutabil, că acolo începe marea.

Nici un copac. O vegetație care la o anume depărtare se confundă cu pămîntul. Nici o încrețitură, nimic. Cei doi cilindri negri ai conductei aleargă alături de camion, în aceeași direcție cu el.

— Nu te grăbi prea tare, i-a spus Mc Jovenn lui Gérard cînd și-a luat rămas bun de la el.

Liniștește-te Mac, Sturmer nu aleargă așa, ca vîntul, grăbit de interesele Companiei. Se grăbește pentru el însuși, asta-i tot.

Ca și în dimineața de după moartea lui Luigi și a lui Bimba, un stol de papagali taie drumul lui Gérard, continuînd în înaltul cerului o conversație țipătoare.

„Îmi va trebui unul pe vapor, să stea pe catargul mare, gîndi el. Nu unul multicolor, nu un *ara:* aceia sînt idioți. Unul din ăștia!"

Adevărul e că, o dată domesticiți, sînt drăguți și caraghioși. Inteligenți și afectuoși ca și cîinii.

Sturmer stă la pîndă gata să prindă orice ar putea să-l distreze. Rîde amintindu-şi de Bobby, un prieten, expulzat din Venezuela pentru că-şi botezase papagalul Bolivar.

— Ce indivizi ! Pretenţioşi, susceptibili, odioşi. Dar acum, iată-l om bogat. Cele mai mici toane îi vor fi respectate. Va putea să pălmuiască pe primar, să profaneze vasele sfinte şi să violeze copiii în leagăn, nimeni nu va îndrăzni să-i spună ceva.

— Mi-e foame.

Se opreşte, scotoceşte în săculeţul pe care bucătarul chinez i-l pregătise special. A pus bucate cu care ai putea sătura un întreg congres al Legiunii Americane : cutii cu conserve de homar, de pui, de somon. Bere în cutie, whisky în cutie, dar din cel prost, de secară. Gumă de mestecat, ciocolată, un fel de tocană de legume de care nu-ţi poţi da seama din ce este compusă. O mică atenţie înduioşătoare: chinezul, care este un admirator al curajului triumfător, a adăugat un desert preparat de el : filé de iguan[1] — prin părţile acelea sînt o mulţime — uscat la soare, fiert în sirop de zahăr şi acoperit cu un sos verde cu reflexe roz, plin de firişoare închegate de caramel mucegăit. Din păcate, tot atît de in-

---

[1] Reptilă mare, asemănătoare crocodilului (n. trad.).

digest și de neînghițit ca și descrierea! Dar, de fapt, intenția contează.

Din nou, sforăitul motorului devine adormitor. Din fericire, Gérard n-a mîncat prea mult și n-a băut de loc. Oricum, pe lîngă cele întîmplate noaptea trecută, să învingi acest somn e o nimica toată, un fleac.

Oricît de absurd ar părea, ceea ce ocupă mai mult loc în peisaj, acum, este tăcerea. Tăcerea masivă, compactă, prezentă. O tăcere care astupă totul. Cînd o pompă apare la orizont, silueta ei asemănătoare unui telegraf Chappe, bate măsura în gol. Pufăitul ei liniștit se contopește cu tăcerea universală. Camionul o înghite, o depășește. După zece învîrtituri de roți, ea încetează de a mai exista. Reîncepe cîmpia.

Las Piedras, șaisprezece kilometri. Ultimul coborîș începe aici. Amețeala, zborul cursei, prin munți. Frînă, ambreiaj, volan. Masa camionului pornește pieptiș, cu îndărătnicie, înspre exteriorul virajului, pierde aderența la sol, o regăsește, alunecă spre ieșirea curbei. Mai repede, drace! mai repede. Jocul devine cumplit. Mai repede, data viitoare, mai brusc luată curba ur-

mătoare: este un joc, bineînțeles că este un joc. Moartea și-a descleștat dinții, supa morții a rămas departe, uitată, la sondă. Bărbatul devenit încrezător datorită proaspetei lui victorii, are în mîini o armă docilă și precisă, un fel de carabină, de mitralieră bună de dărîmat drumul, de înghițit virajele unul după altul.

Amețeală, zbor, jocul picioarelor pe pedale, devine sălbatic atunci cînd frînează, cînd debraiază, cînd lansează din nou motorul în plin de la punctul mort pentru a-și relua cursa. Lovită cu palma, cu pumnul, pîrghia de viteză zboară din loc în loc, împinsă, aruncată la fund la fiecare început de curbă, la fiecare ieșire.

Pneurile, diferențialul se plîng, gem, strigă, urlă. Cei o sută, cei două sute de cai nechează la unison. Între degetele încleștate ale lui Gérard, volanul se face docil, viu, inteligent.

Panoul de semnalizare care anunță schimbarea versantului chiar la mijlocul pantei! Acum, jocul devine serios. Astea nu se vor lăsa luate din zbor. Frîna. Frîna, mama dracului! Pedala nu se supune, nici nu mai rezistă: se înfundă în gol.

Apucă din zbor frîna de mînă. Natural că nu-i de ajuns. Dar poate că mai este timp să încetinească motorul, să coboare viteza. Sturmer nu mai atinge frîna de picior, în schimb iese din viteza a cincea și ambalează motorul apăsînd pe

accelerator, furios şi desperat. A trecut de a patra şi pe kilometraj acul a coborît dintr-o dată la cifra şaizeci. Şasiul, resorturile, chiar şi cabina însăşi, gem din cauza zguduiturii, amestecîndu-şi mîrîitul scurt cu strigătele ascuţite ale unui cauciuc din spate care probabil se freacă de vreo bucată de lemn sau de fier smulsă şasiului. Mai rămîn doar treizeci de metri, pe parcursul cărora trebuie redusă viteza, cel puţin la jumătate.

O nouă apăsare pe accelerator smulge motorului un urlet ca de ciclon. A intrat în viteza a treia. Acum bariera este foarte aproape.

Gérard ridică piciorul de pe ambreiaj. O nouă zguduitură dar de data aceasta, slabă, atenuată, moale. Şi, în mijlocul vacarmului, o pocnitură: un cadran al transmisiei a pocnit. Camionul a scăpat în voia drumului.

Degeaba te agăţi de volan, Sturmer. Degeaba te încăpăţînezi, degeaba mai încerci; degeaba te lansezi oblic în balustradă ca să-ţi înfrînezi avîntul. Sforţarea ta nu mai e utilă; ea nu va fi servit decît petrolului. In ce te priveşte, tu cîştigaseşi; dar crupierul a trişat.

La marginea stîncii se află un şanţ pentru scurgerea apelor. O roată intră în el. Deşi cu viteză redusă — însă totuşi prea mare — camionul se învîrte ca un titirez în jurul părţii dinainte. Sare îndărăt, smulgînd bariera albă; şi tot îndărăt se afundă în prăpastie. Se dă peste cap,

în cădere se sfărîmă în bucăți, pierzîndu-și piesele înainte de a se zdrobi definitiv, bucăți de fier îl însoțesc ca o ploaie. Victimă a propriei lui înverșunări — înverșunarea lui de a trăi — Sturmer a rămas încleștat de volan.

În colecția „Meridiane"

au apărut :

A. von Chamisso:	EXTRAORDINARA POVESTE A LUI PETER SCHLEMIHL
Edgar Allan Poe:	CĂRĂBUȘUL DE AUR
Luigi Pirandello:	O LUME DE HÎRTIE
Jakob Wassermann:	ÎN APĂRAREA JUNKERULUI ERNST
Jerome K. Jerome:	FANTOMA LUI WHIBLEY
O. Henry:	PICTORUL ȘI CALIFUL
Svetoslav Minkov:	ALCHIMIA DRAGOSTEI
John Morisson:	PROFETUL DIN PANDALOOP
Roger Vailland:	325.000 DE FRANCI
Alcide Cervi:	CEI ȘAPTE FII AI MEI
* * *	FLOARE RUPTĂ ȘI ALTE POVESTIRI DIN LITERATURA CEHĂ.

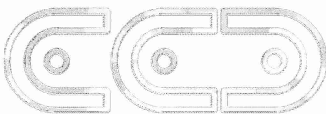
Responsabil de carte : D. Grigorescu
Tehnoredactor : I. Ionescu
Corector : C. Moldoveanu

Dat la cules 14.08.57. Bun de tipar 25.10.57. Tiraj 12.150 ex. Hîrtie semi velină mată de 65 gr. m². Ft. 700×1000/32. Coli ed. 7,24. Coli de tipar 6,75. Ediția I. Comanda 3411. A. nr. 03143. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 84—32=R.

Tiparul executat sub com. nr. 1272 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN", București R.P.R.

Lei 3,50

Scanare și prelucrare digitală

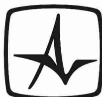

de

Anonim

și

CAT Graur

Antwerpen

2023

